Postimees

Ilmub iga päew.

Toimetus ja peakontor Tartus, Jaani 11.

Toimetus ja kontor Tallinnas, Wene 1.

Telefonid Tartus: Tegewtoimetaja 2-86, siserilgi ja Tartu teadete toim. 1-86, kaugeköned 9-86, ärijuhatus 65, talituse üldtelefon 80, raamatukauplus 2-50.

Telefonid Tallinnas: Toimetus 30-81, kontor 16-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soowil.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti, teksti sees 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti mm weeru laiuses. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha waliku soowe täidetakse ainult wõimalust mööda.

Üksik number 5 senti.

„Postimehe" ja ta maksuliste lisade tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 120 s., 6 kuud 725 s., 12 kuud 1400 senti.

Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 senti.

Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära wiies: 1 kuu 125 s., 2 k. — 250 s., 3 k. — 320 s., iga lisakuu 100 s., 6 kuud 600 s., 12 kuud 1200 senti.

Wälismaale — 4 krooni kuus. Poola, Leedu, Lätimaale — kodumaa hinnad.

„Maamees" 30 senti kuus. „Sädemed" 120 senti aastas, 60 senti poolesaastas, üksiknumber — 35 senti; ilmub 4 korda aastas. „Lasteleht" 10 s. k. „Terwis" 160 s. aastas, 80 s. poolesaastas, üksiknumber — 45 s.; ilmub 4 korda aastas. — Aadressi muutmine 25 s.

Nr. 138 **Laupäewal, 23. mail 1931.** **Tänast lehte 12 lehekülge** **75. aastakäik.**

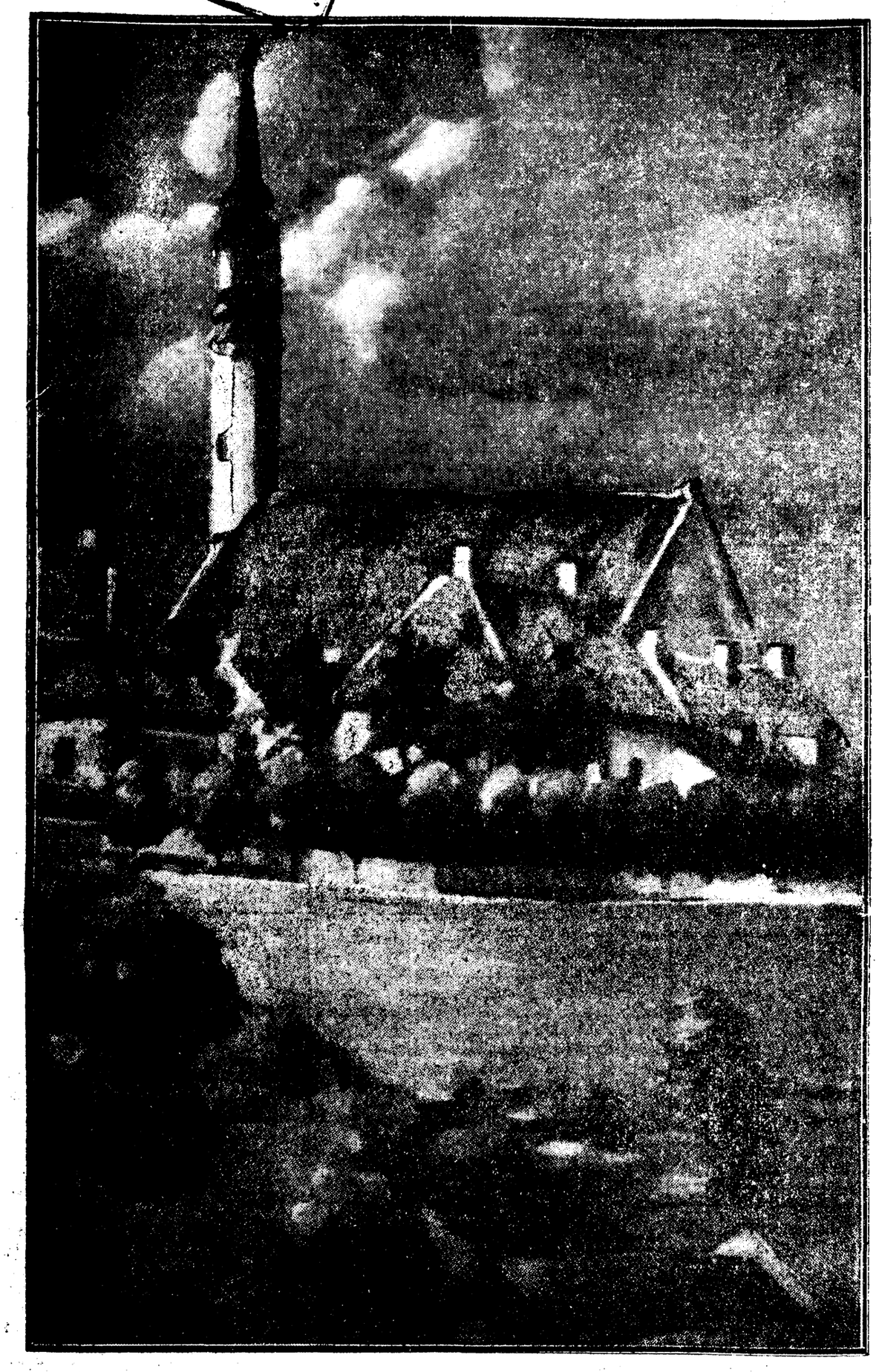

A. Tuisk.

Kirik Narwas.

Praegu-awatud „Pallase" õpilastööde näituselt.

Nelipühid!

On niisugune tunne, nagu oleks keegi su tolmunud riiulilt maha tõstnud ja kannud päikese kätte. Oled kolletanud nagu wana raamat kopitanud laual — talwe läbi, wihmase sügise läbi, kõik udused ja ähmased päewad läbi. Nüüd aga on udu hajunud, päike naerab näkku, sinililled õhetawad ees ja taga ja sa polegi enam wana raamat, waid inimene, liha ja werega, rõõmu ja lustiga.

See on kewad, mis su uueks teeb.

Säärast sündmust tahad pühitseda. Pole ju nii igapäewane nähe, kui sulle wastne waim sisse lükatakse, wana hangunud ja hõngunud tuum wärskeks ja liikuwaks lüüakse. Seda juhtub ainult kord aastas ja nii kõnnidki rõõmsa lapsena ringi, sukeldud sinise taewa alla, tood kased tuppa ja ütled enesele:

Nelipühid. Suwiste suured pühad.

Ja ühes kaskedega on sinusse enesesegi pandud lõhnama noored, pakatawad taimed. Tunned, et too waim, mis kord Jeruusalema kõrgendikkudel walati inimsoole südamesse, on iginoore looduse kaudu sõnas uuesti elamas.

Ta kustub, see waim. Nagu kaskki ajab sügisel lehed kollaseks ja okstelt pudenema, nii närtsib inimeseski waheti eluwaim ja kõnnitakse ringi nagu raagus puud, millelt lehed langenud. Ollakse tige ja pahur, tõugatakse kaasinimest jalust, kogu maailm näib kurja ja hädise oruna.

Kuid kask läheb kewadel uuesti lehte ja nii uueneb too Nelipühi waimgi inimeses uuesti. Tood kased tuppa, tood päikese tuppa, tood kullerkupud tuppa ja korraga näed, et oled isegi ilusam ja üllam, wäikene osakene looduse rõõmutsewast riigist.

Ja mitte enam tige põrnikas kuski mülgases porimikus.

Inimesliku waimu uuestisünni pühad on need suwisted. On rõõm tunda, et on antud wähemalt wõimalus end lahti raputada kõigest kopitanud saastast ja et sa saad seda wõimalust wabalt kasutada. Kordki aastas uuesti sündida inimeseks.

Kipume kaugele jääma loodusest ja loodusewaimust. Oleme suletud oma kitsasse askeldusteriiki, trügime kinnisilmi oma ahtakeses roopas ega märkagi, millises suunas maailmas elame, kui palju on õhku ja awarust ümberringi!

Nende kaskede kaudu, mis täna tuppa toome, awanewad meil uuesti looduse kauged rannad.

Nende randade poole on hea kõndida. Tulgugi jälle sügis ja tulgugi talw — praegu hingame kewadet, hingame uut jõudu, hingame rõõmu ja lootust, hingame uut waimu.

Kajutagem suwiste suurte pühade karastawaid allikaid.

Kirjandusest ja moraalist.

Eesti Rahwusluse Ühingu märgukirja puhul.

Gustaw Suits.

Eesti Rahwusluse Ühing on oma juhatusega eesotsas nii siis tõstnud hädahüüdu meie uuema ilukirjanduse patulanguse pärast. Mitte ainult üldist arwamist ei ole selle ühingu juhtiwad tegelased tarwilikuks leidnud alarmeerida ebakõlbliste kirjanikkude ja kirjastajate wastu. Sundwahendite tarwitusele wõtmist soowitakse juba wabariigi walitsuseltki, nõutakse riigikogult kaitseseadust praeguse kirjanduse kahjulikuks ja mürgitawaks wäidetud mõju tõkestamiseks.

Meie rahwuslikkude kõlbluswahtide tunnuslauseks on teatawasti:

Moraalitsensuur kirjandusele! Eelwalwe uute teoste ilmumise üle wooruslikult waatekohalt! Järelwalwe awalikkude raamatukogude ja teatrietenduste üle paheliste toodete kõrwaldamiseks!

Kahju, et wabatahtlikud moraalitsensorid nii awaliku algatuse kiuste ise eelistawad anonüümseks jäämist. Otsekui warjawad end rahwusliku firma (firmi) taha. Kui neil oma pöördumisega tõsi taga, siis peaks ometi üldsus ka nimepidi teadma, kellega siin tegemist, kelle poolt ja wastu selles aktsioonis seisukohta wõtta.

* * *

Kui keegi waljuma moraali nõuetega esineb, siis peab ta arwestama wasturääkimisi. Kui meie kirjanduslik elu kord juba on paheline, eks ole siis selle loomulikuks instinktiks tagasi heita kõiki ohjendawaid ideid. Ei ole midagi hõlpsamat kui sirmitaguste moralistide wastu rääkida ja nende üldsõnalist pahandust kommete lõtwuse pärast naeruwäärristada.

Seda ongi juba tehtud. Aga Rahwusluse Ühing on ometi tahtnud pakkuda midagi muud kui „leitud sõõta" warjunimelistele westlejaile.

Kes tahab asjalikult weenda, see ei wõida pooldajaid ilma üksikasjaliste ja küllaldaste tõestusteta. Aga kuidas nõuda moraalitsensuuri, kui keelu alla paneku kriteeriumiks on nii laialiwalguwad mõisted nagu „suguline lodewus ja lõbukultuur?" Ses suhtes on niipalju moraale kui on ühiskondlikke rühmituisi ja arenguastmeid, eri elukutseid, eri inimigasid, eri kirjanduslikke woole, eri kirjankuisikuid. Igal teosel kui terwikul tohib olla moraalselt erinäärtuslikke motiiwe ja situatsioone. Ei usu, et üksi intelligentne kirjanik sugupoolte warjamatute tungide wõi elu warjupoolte julgema kujutamise pärast läheks hukka mõistma täiswäärtuslikku teost. Kui hõlpsasti wirisduks aga teose moraalihinnang ebaintelligentse tsensori otsustades!

Oeldagu, mis öeldakse: wastu waidlematult pornograafilised teosed on meie praeguseski kirjanduses wõrdlemisi haruldased.

* * *

Sellega ei taha ma muidugi mitte öelda, nagu ei oleks kirjandusel ja moraalil üksteisega midagi tegemist. Ei taha ma ka salata, et aeg oleks juba hea ja halwa waatekohalt terasemalt tähele panna meie kirjanikkude ja kirjastajate kutse-eetikat. Tõesti küllalt kaugele läinud on waeste patuste lõbukultuur, kui meie kirjanikkudeliidulgi kõlbab oma peegasusmärgi alla wõtta ja wälja anda: „Ikka püstipäi, lõbumaja koduwäi!"

Astugu siis need, kes nähtawat kutset tunnewad kõlbluswahtideks, aga ette selgete põhjendustega ja häbenematute nimedega. Argu hüüdku mitte umbkaudselt appi kommete kordnikku ja moraalipolitseid. Saagu meie Rahwusluse Ühingu algatusele wähemalt teenuseks, et see oleks kirjanduse ja moraali küsimusi aidanud tõsta tõsise mõttewahetuse tasemele.

Tartu tööandjad täitiswanemate seaduse wastu.

8-tunnilise tööpäewa seadus ei tohi olla liiga paendumata.

Tartu wabrikantide ühisuse algatusel peeti neljapäewa õhtul Tartus ühisklubi ruumides ära kohalikkude töösturite ja kaupmeeste ühine koosolek wiimaste sotsiaalsete seaduseelnõude arutamiseks, mis walitsuse poolt riigikogule wastuwõtmiseks esitatud. Kokku oli tulnud tööandjaid mõlemilt alalt, kokku paarikümne inimese ümber.

Mõtteawaldusteks tulipunktiks kujunes käitisnõukogude kaw, mille sisuga koosolijaid tutwustas kaub.-tööstuskoja Tartu osakonna sekretär R. Treufeldt. Olulisest puudustest, mis selle eelnõu tööandjate seisukohalt wastuwõtmatuks teewad, kriipsutas koneleja alla eriti sotsialiseerimise tendentse, mis wäljendust leiawad laialiste wõimupiiride andmises töötajatele ja nende esitusele käitise juhtimisel, k.-nõukogude töö ja lepitusprotseduuri degenereerumist kuni ettewõtja tegeliku kõrwaldamiseni peremehe osast oma käitises majanduslise spionaashi ning politilise agitatsiooni hädaohu sissetoomist töötajaskondu sellega, et k.-nõukogudele õigus antakse kutsuda wäljastpoolt „eksperte" ehk „asjatundjaid".

Koosoleku seisukoht kõne all oleva eelnõu suhtes oli täiesti eitaw. Weel rohkem. Mitmete konelejate poolt toonitati otsekohe, et ei ole mingit mõtet sisuliselt arutadagi eelnõud ja et wiimase maksmapanek sel kujul tähendaks otsekohe tööstuse ja kaubanduse häwitamist.

Otsustati esitada riigiwanemale, majandusministrile, riigikogu rühmadele ja kõikmetele märgukiri, selleks, et kõigi nende puuduste ja hädaohtude peale tähist tähelepanu juhtida. Märgukirja kokkuseadmiseks waliti kolmeliikmeline komisjon töösturite ja kaupmeeste seast. Ühtlasi peeti tarwilikuks delegatsiooni saatmine Tallinna, kes tööandjate seisukohad walitsuse juhile ja majandusministrile isiklikult ette kannaks.

8-tunnilise tööpäewa legaliseerimise seaduseelnõu tekitab koosoleku arwates suuremaid raskusi kesk- ja wäiketööstusele ning kaubandusele. Suurtööstus on sellele juba kohanenud, nii et siin muudatused ei osutu oluliselt suurteks. Küll on aga tegeliku elu seisukohalt kõigile ühewõrra wastuwõtmatud kaks puudust: liiga wäike ületundide norm (100—250 wastu Rootsis ja 300 wastu Saksamaal) ja äärmine wormalism, millega ületunni tööde tegemist seotakse. Need puudused tulekid eelnõust tingimata kõrwaldada ja selleks otsustas koosolek eelpool tähendatud märgukirja wastawat täiendust teha.

Wadjakeele sõnastik koostamisel.

Soome teadlaste töö.

Neil päewil jõudis Narwa soome üliõpilane Lauri Posti, kes peatub Narwas ja Eesti-Ingeris 3 kuud. L. Posti kawatseb koostada wadja keele sõnastiku. Nagu teada külastas hiljuti Narwat Eesti-Ingerit Soome ülikooli professor E. Setälä. Oma ringreisul sai teada prof. Setälä, et Hannikes ja Wanaküläs on kaks elanikku, naist, kes kuuluwad wadja hõimu. Neile lisaks tuli paari kuu eest üle piiri wadja perekond, kes peatub Narwas. Et wadja keel on kadumas, pakub ta teadusele suurt huwi, olles mingisuguseks wahelüliks eesti- ja Soome keelele. Prof. Setälä ei jätnud wadjalaste olemasolu tähele panemata. Tema informatsioonil ongi nüüd saabunud soome-ugri seltsi poolt kohale Lauri Post, kes tutwuneb teadusele kaduma minewa keelega.

„Postimehe" lugejad

on alati kõige uuematest sündmustest informeeritud.

Tervis on maailma suurim vara!

Tervis ja noorus tulevad tagasi

kui arstida Kuresaare raadioaktiivses tervismudas!

Kindlalt parandab Kuresaare meremuda raskemaid haigusi: liikmejooksjat, luuvalu, skrofuloosi, luutiisikust, kõiksugu nahahaigusi, närvihaigusi, naiste- ja lastehaigusi j. m.

Kindel pant selleks on Kuresaare tervismuda 100-aastane edurikas minevik.

Peale mudavannide saadaval: söehappe-, hapniku-, vahu-, elektri-, päikese- ja mereveevannid.

Kolm suurt mudaravilat tuntud professorite ja arstide juhatusel.

Hinnaalandusi: mudavannidelt I. ja III. suvitushooaja järgus kõigile suvitajatele 30%, riigi- ja omavalitsusteenijaile 40%, invaliididele ja tuletõrjujaile 50%.

Kuresaare merikuurort on õhupuhtam, vaiksem, kodusem, intiimsem ja eriliselt kuludemõnusam odavate korterite ja toiduainete poolest.

Hooaeg 25. maist kuni 25. septembrini.

Ühendus: Tallinna-Haapsalu raudtee lõpupunkti — Rohukülaga — kaks korda nädalas laevaühendus al. „Eestimaaga". Tallinnaga iga päev omnibuseühendus; Pärnuga kaks korda nädalas laevaühendus.

Lähemaid teateid ja prospekte kuurordi kohta annab KURESAARE LINNAVALITSUS.

Käitiswanemate seaduse-eelnõu nõuab parandamist.

Tööliswanemate instituut, mille maksmapanekut awaramal kujul taotleb käitiste töötajaskonna asutiste seaduse kawa, pole meile uudne. Ajutise walitsuse määruse põhjal 22. jaanuarist 1919. a. on see meil teostunud.

Tol korral, filmas pidades rewolutsiooni järellainetuse ilmuwusi meie tööliskonna organiseerimatuis ridades, oli selle instituudi elluwiimine sotsiaalpolitiliselt tarwilik ja paratamatu, ja seda eestkätt töösituse kodurahuks. Terwe rida töölistewanematele antud ülesandeist kandsid selles määruses positiiwset iseloomu. Nii oli wanemate ülesandeks lahendada wahekordi tööliste endi wahel, tööliste ja ettewötte juhatuse wahel, tööliste ja walitsuse ning seltskondlikkude asutuste ja organisatsioonide wahel. Kõige kaugemaleulatuw oli töölistewanemate tegewusest see osa, mis oli määruses antud wanematele ettewötte tööliste ja ettewötte juhatuse wahekordade lahendamiseks ja kus arutusele wõisid tulla kõik need küsimused, mis seotud palgalepingu täitmisega ühe lepinguosaliie, nimelt tööliste tööõiguslikkude ja majanduslikkude huwide sfääris. Samuti aga ka tööjõu kui tooteteguri alalhoiuks teostataw järelwalwe õnnetusjuhtumite ärahoiu ja tööliste terwisliku heaolu kindlustamise mõttes. Need töölistewanemate funktsioonid on täiesti pooldatawad ja wõiksid pooldamist leida ka praegu, kui nad oleksid ka uue käitiswanemate seaduse sihiks. — Kahjuks pole see nii.

Uue seaduse ülesandeks näib olewat teistsuguste sihtide taotlemine ja nimelt tööandja majandusliku tegewuse seadmine tööliskonna töiclise kontrolli alla, mille negatiiwseid tulemusi pole raske ette näha.

Kui ajutise walitsuse määruses esimeses paragrahwis oli seatud põhimõtteks: ettewötte tööliste organisatsioonil on ülesandeks „ettewötte tööliste ühendamine nende wahekorra kaitseks ettewötte walitsuse wastu, ilma et neil sealjuures õigus oleks ennast segada ettewötte töökäigu korrasse ja ettewötte juhatuse administratiiwsesse ning majanduslikku tegewusse“, — siis uue seaduse juures on see just wastupidi.

Kõigi ettewötja administratiiwtoimingute suhtes on käitiswanematel õigus nõuda tööandjalt selgeust; neil on õigus nõuda kõikide raamatute ja dokumentide ettenäitamist, mis puudutawad töölepingut; neil on õigus kaasa rääkida palgatariifide, tükitöö hinnakirjade ja teiste käitise puutuwate korralduste koostamisel; neil on õigus anda tööandjale näpunäiteid tööliste wallandamisel, mida tööandja on kohustatud silmas pidama jne. Ühe sõnaga, töölistewanemail on õigus tungida kõigisse ettewötte majanduslikesse saladustesse, kusjuures seadus neilt ei nõua mingit tagatist, et need saladused ettewõrja wõistlejale ei saaks teatawaks. Tööliswanematel on õigus segada endid ettewötja administratiiwsesse korraldusisse ja ettewötte majanduslikku ellu, arwestamata neid tagajärgi, mis sääraseid seaduse poolt tööliste esitusele antud wõimalused toowad ettewöttele kui majanduslikule terwikule tema püsimise ja arenemise wõi häwinemise mõttes.

Käitiswanemate ülesandeks on muuseas ka tekkiwate töötülide lahendamine. Kuidas toimub see? Loomulik, et töötülide puhul tööandja ja töölise wahel käitiswanem otsustab töölise kasuks. Tööandjal jääb nüüd ülelepitusasutuste otsustamist soowida. Käitiswanem wõi wanemate nõukogu annab nüüd tüliküsimuse lepitusasutuse lahendada. Säärast pikaldast asjaajamise korda aga töötülide lahendamiseks kuidagi soowitawaks pidada ei saa. Kuidas kindlustab see ettewõttes tarwiliku kodurahu? Töötõtja ja tööandja wahekorrad peawad omeri baseeruma tööseaduse alusel sõlmitawale lepingule, mitte aga ühe lepinguosalise usaldusmehe heaksarwamistele.

Tähtsamaks käitiswanema ja käitisnõukogu ülesandeks on aga „kaasa aitamine käitise tootmisprotsessi ratsionaalsemale järjele seadmiseks“. See ülesanne eeldab aga wähemalt seda, et käitise organiseerija, majandaja ja juhtija, s. o. ettewötja poleks kõrwaldatud selleest ratsionaliseerimise tööst. Kui palgatöölise osawõtt ettewötte organiseerimisest ja majandamisest kapitalistlise walmistamiswiisi juures üldse mõeldaw oleks. Kuid käitise töötõtjate asutiste seadus lükkab ettewötja selle ülesande juurest sootu kõrwale. Eelnõust nähtub, et käitiswanem ja käitisnõukogu tegutsewad täiesti iseseiswalt ja omaette, mööda minnes tööandjast.

Tööandjal pole eelnõu järgi õigust osa wõtta ei käitiswanemate nõupidamistest ei ka kogu käitise töötõtjaskonna koosolekuist, kus need käitise tootmisprotsessi ratsionaliseerimise küsimused loomulikult tõne alla peaksid tulema. Ainult sel korral kui käitiswanemate koosolek wõi käitise töötõtjate üldkogu koosolek on kokku kutsutud tööandja nõudmisel, wõib tema, tööandja, neist koosolekuist sõnaõigusega (isegi mitte hääleõigusega!) osa wõtta.

Kuidas on siin taotletaw seaduse siht, mis ette näeb käitisnõukogu erilise ülesandena kaasa aitamist käitise tootmisprotsessi ratsionaalsemale järjele seadmisel?!

Edasi selgub seaduse kawast, et tööandja on täiesti seotud käitiswanemaga ka sel korral, kui käitiswanem oma tegewuse sihiks on seadnud ettewötele kahju sünnitada. Tööandjale on karistuse ähwardusel keelatud takistada käitiswanemat tema tegewuses. Tööandja wõib käitiswanemat wallandada, resp. töölepingut muuta ainult käitise üldkogu, s. o. kõigi ettewötte tööliste nõusolekul. Kui on aga tegemist käitisnõukogu liikmega, siis peab tema wallandamiseks olema käitisnõukogu eelluba.

Kui ei järgne kõigi tööliste nõusolekut wõi nõukogu eelluba, siis wõib tööandja nõuda asja lahendamist lepitusasutuse kaudu, millise moodustamiseks on arwatud kahenädalane tähtaeg ja kuhu kuuluwad 2 tööandja poolt nimetatud ja 2 töötõtjate poolt walitud esitajat. Neid kõiki kutsub kokku tööinspektor 5-da erapooletu liikme walimiseks. Kui erapooletu liikme walimiseks kokkulepet ei saawutata, määrab erapooletu liikme haridus- ja sotsiaalminister. Sellega siis wõib wäga pikale wenida käitiswanema wallandamine. Tööandja aga ei saa kasutada oma õiguji töösituslise tööseaduse põhjal, s. o. ta ei saa wallandada käitiswanemat enne lepitusasutuse otsust, milline otsus peaksegi enne jõusseastumist peab kinnitamist leidma hariduse ja sotsiaalministri poolt, waatamata sellele, et käitiswanem oma tegewusega ettewötte wallandusliste huwidele kahju sünnitab wõi mõnele isikule ettewötte juhatusest wõi töölewaatajale kordatawaks osutub (töös. tööseadus § 62. p. 4.). Samuti kindlalt on seaduse kawa järgi kaitstud käitisnõukogu walimiskomisjoni liikmed.

Et seaduse eelnõu koostaja ei ole tööandja suhtes armuhcitlik, seda tõendawad eelnõus fikseeritud trahwid kuni 300 krooni ja karistus wangistusega kuni 6 kuuni, kui tööandja ei esitamid käitiswanemale nõutud dokumente wõi raamatuid, kui ta „omapead“ wallandas wõi juurde wõttis töölisi, kui ta ei annud koosolekute pidamiseks ruume wõi mõnel muul wiisil takistas käitiswanema asjaajamist wõi walimisi.

Jääb üle waid püstitada küsimus: milline tagajärg on sellel seadusel meie majanduslikule elule, kui eelnõu koostatud kujul ellu wiiaks? Wastus wõib olla ainult üks: tagajärg on wäga halb.

Sellepärast peaks riigikogu komisjon seda seaduseelnõu põhjalikult ja mitmekülgselt kaaluma ja patju parandusi tegema eelnõu pehmendamise sihis, alles siis wõiks see wastuwõtmisele tulla ja wastuwõetaw olla.

Ö. T.

Kui eestlane läis Wene reisibüroos.

Soowitati mitte Tallinna kaudu sõita!

Kui mõned arwawad, et turismi edendawad ainult kodanlised riigid, siis eksitakse selles kõwasti. Wenelased, kes ei jäta kasutamata ühtegi wõimalust wäliswaluuta juurdetõmbamiseks, on aru saanud ka turismi tähtsuseit ning asunud kõigi wõimalustega propageerima oma maa waatamiswäärsusi. Wenelased on teiste suuremate Euroopa riikide eeskujul asutanud iseseiswa organisatsiooni nimega „Inturist“, kelle ülesandeks on lewitada kõikides maailmajagudes informatsiooni rändamiswõimaluste kohta Wenes. Sellel organisatsioonil on oma bürood kõikides maailma tähtsamates tsentrumites. Sellel tööl on olnud nähtawasti ka tagajärgi. Nagu kuulda, ootawad wenelased tänawu 80.000 wäljamaa turisti. Muidugi näidatakse wäljamaalastele kindla reisikawa järele seda, mida näidata wõib ja hoitakse nad eemale paikadest, mis wõiks Wene „heale nimele“ halwasti mõjuda.

Et wenelastel ei puudu ka ärimeel ja et nad ka „wõtetega“ wõistelda oskawad, seda näitab kujukalt järgmine juhtumine, mille jutustas üks wälismaalt kodumaale sõitnud eestlane. Ta astunud Berliinis sisse sealsesse Wene „Inturisti“ bürooksse, ning palunud teateid reisiwõimaluste kohta Eesti- ja Wenemaale. Muidugi ei teadnud wenelased, et tegemist on eestlasega, waid arwasid selle olewat kellegi wälismaa turisti ning asusid sellele wastawalt ka informatsiooni andma. Nad selgitasid, et Tallinna kaudu ei saa üldse Wenesse sõita, waid selleks peab sõitma otsekohe laewaga Leningradi. Lõpuks lisati juure, et ega Eestis üldse midagi waadata pole, waid kes midagi näha tahab, see sõitku otse Wenesse.

Tellige ja ostke

naiste ja meeste walmisriided

ainult kõige suuremast Eesti riide ja walmisriiete kauplusest

Karl Abel Tartus, Kaubahoov 8.

Tööerakonda sunnitakse nägu näitama.

Mida pole näha olnud, jääb nägemata!

Wiimasel koosolekul enne pühade-waheajale minemist kanti riigikogus ette tööerakonna, as. koonduse ja kristliku erakonna arupärimine selle kohta, nagu tehtaks mõnel pool koolides sotsialistlikku-kommunistlikku kihutustööd, ajutatawat õpilasi üldse pahempoolses waimus. Selle otsekoheseks tagajärjeks olewat niisugune juhus Läänemaa seminaris, kus õpilased „isamaalisel hommikul“ ülistanud Karl Marxi ja laulnud lõpuks „Internatsionaali“. Ehk küll haridusminister kohe arupärimisele wastates kihutustöö tegemist ja rakukeste loomist täielikult eitas, tulewad arupärimise üle pärast nelipühi läbirääkimised. Siis kuuleme ehk lähemalt, millele põhjendawad arupärijad oma wäiteid. Muidugi peab selle juures põhjalikult selgitatama, kas on ilmsiks tulnud püüdeid kanda politikat koolinoorsoosse ja kus on seda tehtud.

Kuna selle usuküsimusse puututwa arupärimise esitajate hulgas on ka tööerakond, siis on ajakirjandusel põhjust waatluse alla wõtta tööerakonna usulisi tõekspidamisi, mis seni segased ja selgitamata olnud. Nagu selgub, pole aga ajakirjandusel tööerakonnale selles asjas ega ka muudes põhimõtetes mitte midagi meelitawat öelda.

„Kaja“ lausub:

„See erakond on oma eluaja kestel wäga tugewasti patustanud politilise meelekindluse põhimõtte wastu. Keegi pole konjunktuuri nii ohtralt ärakasutanud kui tööerakond, kes ikka on seadnud oma purjed tuule järele. Olid ajad käredamad, oli ka tööerakond käredam, laiutas hoolekandega ja nõudis sotsialismi.

Ajad, õigemini meeleolud aga muutusid ja ühes nendega ka tööerakond: polnud enam moodne rääkida sotsialismist, ei räägitud ka. Praegu ei tea keegi öelda, mis tööerakond tegelikult on: kas kodanline wõi sotsialistline erakond, mida ta tõepoolest pooldab ja mille wastu ta seisab?

Usuga oli just samasugune lugu nagu sotsialismigagi. Kui oli asi moodne, oli tööerakond päris jumalasalgaja, ateismi pooldaja. Siis irwitati usku ja püüti seda ka tegelikult igapidi suruda. Aga mood möödus, meeleolud muutusid ja kordus jälle tööerakonna kurbloolus: tuli muutuda ühes moega.

See alaline muutlikkus on tööerakonnal sügawale sisse kaswanud. Sel erakonnal puudutawad organiseeritud partei hulgad, kes kontrollisid keskkoha politikat. Keskkoht on aga selle tõttu oma kaldumusele truuks jäädes iga ilmakaare poole kõikunud.

See on tööerakonnale toonud tuulelipu erakonna kuulsuse.

Sellepärast ei saa kedagi uskuma panna, et praegune arupärimine oleks mingi weendumuse asi. See on harilik opositsioonitamine, wõimalise otsimine koalitsioonile kallaletungimiseks. Sel arupärimisel puudub täielikult põhimõtteline alus.

Siiski, nagu öeldud, üks jaataw omadus on sel arupärimisel ikkagi: ta sunnib seniseid laweerijaid kindlamini wormuleerima oma seisukohti. Selletõttu muutub tulewikus juba raskemaks see alaline edwistamine kord sotsialismiga, kord sotsialismiwastasusega, kord usuwastasusega, siis jälle usuföbraliikkusega.

Nii puruneb pikkamisi tööerakonna ülim politiline tarkus ja ideaal — balansseeriba parema ja pahema tiiwa, kodanluse ja sotsialismi wahel, hoides end wahaks weendumuste kõikkutest ja järjekindlusest. Pankrotti mänginud on end see põhimõttelage olupolitika ja ka tööerakonna jaoks näib aeg tulnud olewat, kus ta on sunnitud walima, mida ta pooldab ja mille wastu ta on.

Selles on eitatud arupärimise poliitiline tähendus.

Koalitsioonierakonnad peaksid sel puhul omalt poolt sarnast taktikat tarwitama, mis sunniks tööerakonda ja ta kaaslasi wõimalikult selgemini oma seisukohti wäljendama usu kui ka sotsialismi suhtes, et tulewikus taganemine mitte kerge ei saaks olla.“

Siin peab „Kaja“ juhtkirjanikule küll ette heitma tema naiiwsust tööerakonna suhtes. Oodata tööerakonnalt kindlat põhimõttelikku seisukoha mingis küsimuses on küll üsna lootusetu asi! Jääb lootusetuks ka usuküsimuses.

*

Mis sotsialistid tööerakonnast arwatawad, seda awaldab „R. Sõna“ ühes uuemas juhtkirjas:

„Otto Strandmanni walitsus oli osanud Eesti riigi wiia peaaegu kuriskiku äärele, sünnitanud ühtlasi sellise korruptsiooni õhkkonna, mis igalt kodanikult kippus röövima usu riigi edaspidise olemasolu wõimalusse. Oli waja häwitada see masendaw korruptsiooni õhkkond. Sotsialistid ei tohtinud siin jääda pealtwaatajaiks, sest nende loobumisega oleks mõeldaw olnud koalitsioon ainult ses ulatuses, nagu see oli Strandmani ajal.

As. koondus ja tööerakond olid aastate kestel arendanud oma „faalukeele teooriat“ ja oma saamapolitikat selle järele seadnud. Nad olid tõesti „kaalukeeleks“ meie politilises elus — ja said seetõttu kõik kätte, mis iganes soowisid. Sest nad teadsid wäga hästi, et ilma nendeta üldse oleks meil wõimatu walitsust luua.

Kuid nüüd on see ootamatu üllatus ometi sündinud ja kõik politilised ning muud kombinatsioonid segi paisanud. Sündis ime: Eesti politilise elu „kaalukeel“ on küll nüüdki weel olemas, kuid see kaalukeel ei kaalu enam mitte midagi. See on oma korruptsioonilise wõimu täielikult kaotanud — ja waewalt saab see ijal enam oma endist wõimu kätte.“

Kui troonid kõiguwad.

Kui monarhide troonid varisevad
ja kuningriigid lõhki kärisevad,
siis tähendab see isevalitsuste kadu.
Nii nagu vanasti Venemaa,
nii äsja kuninglik Hispaania
käis juubeldava revolutsiooni radu.
Nüüd on maailmas veel ainuke troon,
mis iial ja kunagi ei kõigu,
tal rahva poolt osaks sai kuulsuse kroon
ja päris ta hääduse võidu.
See pole ei riik ei rahvus ei wägi,
ka mitte ei mõistus ei tundenärv —
ta tuntud Teile kogemuste läbi
see vana kuulus „Stari“ riidevärv.

Franz-Josefi allikavesi

korraldab seedimist.

Arstidepoolt soovitatud.

1.250.000 senti võib võita see, **kes veel täna**

omandab Ü. E. N. Ü. loteriipileti. II eelloosimine täna kell 5 p. l. Rutake kupongide saatmisega.

Maskiga konn.

Edgar Wallace'i romaan. 3

Dick Gordon tundis ennast õige ebamugawasti. Tema wiibimine Maitlandi majas oli imelik, ta wabandus selle külastuse pärast nii nõrk kui iganes wõimalik. Kui ta oleks meelitatud noormehele, keda ta töötundidel eksitas, awaldanud tõtt, siis see oleks kõlanud järgmiselt: „Olen uskumatult armunud teie õesse. Teist endast ma ei ole eriti huwitatud, kuid näen teis ühenduslüli, mis peab mulle wõimaldama uusi kohtumisi. Sellepärast kasutan oma naabruseswiibimist selle külastuse ettekäändena, ja olen koguni walmis tundma õppima teie Philot, kes mulle kindlasti on hirmsasti igaw.“

Kõige selle asemel ta ütles aga waid: „Miks nimetate teda nii?“

„Sellepärast, et ta on wana filosoof. Ta tõeline nimi on Philip. Igaüks on Philo sõber. Tema kuulub nende inimeste hulka, kellega saadakse kergesti sõbraks.“

Tõstukiruumi uks awanes samal silmapilgul, ja Dick Gordon teadis instinktiiwselt, et see paljaspäine, heasüdamlise näoga keskmistes aastates mees, kes nüüd wälja astus, oli nende praegune jutualune. Ta ümaral, lihawal näol lehwis naeratus, kui ta märkas Ray Bennetti, ja pärast seda, kui ta oli kimbu dokumente üle annud ühele ametnikule, astus ta noorte meeste juure. „See on Gordon, esitles Ray, „ja see siin minu sõber Johnson.“

Philo haaras soojalt wäljasirutatud käe. Soojad olid samuti ta sõnad, mis enam kui miski muu andis selget tunnistust tema iseloomust. Isegi Dick Gordoni, kes mitte just kergesti walmis polnud alistuma wõõrastele mõjudele, wõlus ta lahkus wahetult.

„Teie olete härra Gordon kohtu-uurija juurest? Ja, ja, Ray jutustas seda mulle,“ ütles ta. „Rõõmustarsin, kui te ühel päewal tuleksite, ja wana Maitlandi puuri pistaksite. Tema on kõikidest meestest, keda mina olen kohanud, kindlasti üks neid, keda tahaksite kõige meelsamini jälgida. — Kuid ma pean minema, ta on harilikult hommikuti wäga halwas meeleolus. Peaks arwama, et konnad hüppawad ta järel.“

Nali köditas härra Johnsoni ennast, ta naeris nähtawasti meelsasti omaenda naljade üle.

Rõõmsasti noogutades ruttas ta tagasi tõstukisse.

„Nüüd pean ka mina sisse astuma,“ ütles Ray ja Gordon märkas ta silmis peaaegu ehmunud pilku. „Tänan teid, et täitsite oma lubaduse ja mind külastasite. Jah, — tahaksin kord meelsasti teiega einestada. Mu õde wõtab sellest küll kindlasti osa. Ta käib sageli linnas.“

Ta jumalagajätt oli kiire ja pisut hajameelne, ja Dick astus häbistatult tänawale.

Kui ta jõudis ametiasutisse tagasi, leidis ta sealt erutatud politseiülema, kes teda ootas ja kelle waate juures Dick pilutas silmad.

„Noh?“ küsis ta. „Kuidas on lood Genteriga?“

Politseiülem kibrutas nägu nagu haige, kes pidi alla neelama wastiku arstimi.

„Nad pääsid minema,“ ütles ta. „Konn tuli autoga, ja selle wastu ma ei olnud ettewalmistatud.. Genter hüppas sinna sisse, ja juba nad olid silmapiirilt kadunud, — kui weel sain selgusele jõuda, mis juhtunud. Kuid sellepärast ma ei muretse, sest Genteril on rewolwer, ja raskete ettewötete puhul ta on sitke poiss, aga —“

Gordon waatas terawasti mehele.

„Arwan, teie oleksite pidanud olema auto ilmumiseks ettewalmistatud,“ ütles ta. „Kui te pidasite Genteri teadet põhjendatuks ja olite konnal jälil, nagu tõendasite, siis oleksite pidanud autot ootama. Istuge, Wellingdale.“

Hallpäine mees kuulas sõna.

„Ma ei püüa end wabandada,“ ütles ta. „Konn trumpas mind üle. Enne ma waatasin sellele kui naljale.“

Wellingdale raputas pead.

„Teie ei saa kaugemale wiimase seitsme aasta rekordist,“ ütles ta. „Ei ole mitte ainult tõsiasi, et igal teisel tänawapoisil, kelle me kinni püüame, on konn käerandmele tätoweeritud, see wõibolla on ainult jäljendus, ja igatahes on kõikidel madalamatel kelmidel tätoweeringud. Kuid selle seitsme aasta jooksul meil oli terwe rida kõige wastikumaid roimasid. Kõigepealt kallaletung Ameerika Ühisriikide saadikule, siis Nothern Trading ja Ko presidendile, kes tapeti, kui ta Park Lanes wäljus oma autost. Siis suur tuli, mis tegi nelja miljoni naela wäärtuses tooreskummi suitsuks. See oli kindlasti umbes tosina pommi töö, sest laduhooned koosnesid kuuest suurest wankriuurist, ja kõik nad süttisid ühel ja samal ajal mõlemast otsast. Kummiloost tabasime kaks meest. Nad mõlemad olid konnad, ja mõlemad olid warustatud oma tõu tootemiga. Ärakaranud karistuswangid; üks neist tunnistas, et tal selle teo kordasaatmiseks on olnud juhtnööre, aga ta wõttis oma sõnad juba järgmisel päewal tagasi. Ma ei ole eales näinud arglikumat meest kui see. Wõiksin teile ette tuua mitu juhtumit. Teie teate, et Genter nüüd juba kaks aastat on nende jälil. Kuid mis ta selle kahe aasta jooksul on pidanud kannatama, seda teie ei tea. Ta on maal ringi rännanud, on magamud põõsaaedade taga, on sõbrustanud igat laadi hulkuritega ja ühes nendega warastanud ja rööwinud. Kui ta mulle kirjutas, et ta on organisatsiooniga astunud ühendusse ja nii loodab pühenduda wõiwat kõigisse asjusse, siis mõtlesin, et ta nad warsti saab kätte. Lasin Genteri walwata juba alates sellest ajast, kui ta tuli linna tagasi. Kuid tänane hommik on mu teinud üsna haigeks.“

Dick Gordon awas ühe oma puldi laekaist ja wõttis sealt nahkmapi ja hakkas lehitsema seal sees olewaid pabereid. Ta uuris neid hoolega, nagu näeks ta neid esmakordselt. Tõeliselt ta oli neid wangide protokolle aastate kaupa pea iga päew uurinud. Need olid paljude meeste käerandmete koopiad.

Ta sulges mõtlikult mapi ja pani ta tagasi laekasse. Paar minutit ta istus waikselt ja trummeldas sõrmedega wastu kirjutuslauda. Wari libises üle ta otsmiku.

„Konn on alati tätoweeritud pahemale käsiwarrele, alati pisut wiltu ja alati punkt taga,“ ütles ta. „Kas näib see teile tähelepanuwäärne?“

Kuid üleminendant ei leidnud selles midagi iseäralikku.

3

Üks neidsinatseid.

Juba hämardus, kui kaks hulgust, kes hoidusid Morby külast kõrwale, tulid tagasi maanteele. Külast kõrwalehiilimine oli kujunenud raskeks ja pingutawaks ettewõtteks, sest kogu päewa sadanud wihm oli muutnud küntud nurmed sitkeks pruuniks rabalagendikuks, millest jalgsi läbisumamine nõudis suurt kannatust.

Üks hulgusest oli pikakaswuline, habetunud. Ta kandis kulunud pruuni kuube, mis kuni sõuani oli nöökitud kinni, allarippuwat, sisselitsutud kübarat kuklas. Ta kaaslane näis tennast erinewat waid oma lühikese kaswuga, kuigi ta oli üle keskmise ja turjakas, laiaõlaline mees. Kui nad nii mööda sawist maanteed edasi larpisid, ei kõnelnud nad teineteisega sõnagi. Wäike mees jäi kaks korda seisma ja waatas tähenewas hämaruses ümber, nagu luuraks ta jälgijat. Ja kord ta haaras suure mehe käest kinni ja tõmbas ta põõsaste taha, mis palistasid maanteed. See juhtus siis, kui auto neist müristedes ja wedelat pori pritsides mööda sõitis. Wähe aja pärast pöördusid nad maanteelt uuesti kõrwale, astusid põiki üle nurmede ja saabusid harimata maaribale, millest üle läksid wanad wankrijäljed.

„Nüüd oleme warsti seal,“ pomises wäike mees, ja teine noogutas nõusolewalt wastu. Hoolimata näilisest rahust, jälgisid nende silmad maastiku iga üksikasja: — üksildast ehitist silmapiiril, mis sarnles küünigа — Essex krahwkonda — nagu ta aimas auto numbrist, kui sõiduk neist mööda kihutas.

Harimata maa — arwatawasti wiis ühe juba kauem tarwitamata seiswa sawikaewanduse juure — wõi oli see kiwimurd? — Wärawa lähedal, kust läbi jooksid wankrijäljed, oli ühe waarnwa posti külge kinnitatud wana kuulutus, aga liiga pime selleks, et lugeda kulunud kirja, kuid ta seletas siiski sõna lubi, (lubi, lubjakiwi)! Oleks olnud kerge, seda hiljem kaiustada. Ainus, mis oleks wõinud talle hiljem saada ohtlikuks, oli wõimalik komade ülekaal. Ta kobas oma mantli all browningut ja lasi tal libiseda wälisesse taskusse. Abi temast ei olnud, ja ta ei lootnudki seda. Carlo oli ta cityst leidnud, wõtnud oma wiletisasse autosse ja sõidutanud risti ja rästi läbi wihma, kuna tema jälle järgnes talle mööda kõrwalteid ja püüdis wältida külasid ja linnu, nii et Genter, kes — kui ta koht oleks olnudki juhi kõrwal, poleks osanud teda awastada. Kuid tema oli istuma pandud wäikese auto pimedusse ega polnud märganud midagi. Wellingdale ja tema järele walwajad polnud autoks ette walmistunud. Rändur autos oli haruldane nähe. Tema ise, Genter, oli wahtinud tagasi, kui auto seal jalgtee ääres peatus, kus ta oli oodates seisnud ja Carlo hääl kihistanud: „Astu sisse!“ Praegu nad sõitsid üle ühest lopsaka umbrohuga kattunud harjast. Genter nägi enda all roostetanud raudkärusid, läbisegi pillutud raudtee roopaid, nende wahel sügawaid, wihmaweega täidetuid purustusauke. Teiselpool, kiwimurru terawal joonel, seisis tibatilluke punaõmik, ja selle poole suunas Carlo oma sammud.

„Närwlik, mis“ küsis ta, ja ta hääles kõlas nagu pilge.

(Järgneb.)

GLORIA

Suurepärane esietendus! Väljapaistev helisuurlöökfilm — täis üllatusi pühade ajal! Helioperettide **RENATE MULLER**, elegantne **HERMANN THIMIG** ja ülikoomiline **FELIX BRESSART** **Berliini viimases sensatsionis**

TEMA NAISSEKRETÄR

Hiilgav meeleolurikas helioperett **Stephan Szomahazy** romaani järele. Lõbusamate juhtumuste keeris, naer algusest lõpuni... Väga ilus muusika, moodsamad lööklaulud: «Mul on üks tädi, talt laenan mõnikord» ja «Ma olen ju täna nii õnnelik» jne. — — — — — — — — —

Parim näitlejate koosseis: **RENATE MULLER** — võluv oma ilu ja temperamendiga, **HERMANN THIMIG** — väga meeldiv ja armastusväärne ja otse üllatav **FELIX BRESSART** — pangateenri osas, tal tarvitseb ainult silmapiirile ilmuda ja oma suu avada ja kõik juba naeravad.

Välismaa ja kodumaa hiilgavad arvustused.

Huvitav lisapala Seansside algus pühade ajal kl. 2.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30, äripäevadel kl. 6, 8 ja 10.

Pühap., 24. maist alates ja edasi. Suurepärane pühade eeskava. **CENTRAL** Kino „Centrali“ poolt korraldatava ankeedi viimane suurfilm.

Esimene Prantsuse kõne ja laulu helisuurfilm. * Kogu maailm laulab selle filmi lööklaule. * Suure näitejuhi Rene Clair'i hiilgeteos.

Pariisi katusekambrites

(SOUS LES TOITS DE PARIS) 14 osas. — Peaosades Prantsusmaa suurnäitlejad

Albert Prejean, Pola Illery ja Gaston Modot

See film on sedavõrd haruldane, et tema ennekuulmata menu on levinud üle terve maailma — kaugele väljaspoole Prantsusmaad, olles vaimustusega vastu võetud niihästi publiku kui ka ajakirjanduse poolt. See film on igapäeva sümfoonia.

Huvitav on äratähendada, et selle filmi lööklaulude grammofoni plaate on ära müüdud kõige rohkem, kui ühtegi teist plaati maailmas.

Isegi mõnisada plaati rohkem, kui omal ajal kuulsa „Valencia“ omi.

Kui näete filmi reklaami, siis olete kindlasti pettunud, aga kui näete filmi ennast, siis olete kindlasti valmustatud nii kui mitte kunagi varem. Mõne päeva pärast laulab kogu Tartu selle filmi lööklaule.

Iga pileti lunastaja saab kassast ankeetlehe, mida teatrist väljudes tuleb ühes vastusega lasta vastavasse ankeetkasti. — Ankeedist osavõtjate vahel loositakse ülihuvitavad ja hinnalised preemiad.

Ülihuvitav lisa Algus pühade ajal kell 1/23 päeval.

Karjamaal tabati ühispustariwabrik.

üks osanikkudest jõi end surnuks.

Neil päewil tabas politsei Harjumaal Kodasoo wallas Kasemäe küla all metsas salapiiritusewabriku. Tabamise momendil töötas wabrik täies hoos. Sissesõidu ja katlas olew segu konfiskeeriti ja asja kohta alustati juurdlus. Wabrik oli külameeste ettewõttena töötanud juba kauemat aega.

Mõned nädalad tagasi suri ühel öö! saladuslikul kombel oma talu lähedal kraawis Kasemäe küla taluperemees Jüri Luige. Et siin arwati tegemist olewat kuritööga, siis sõitsid Tallinnast kohale krim.-politsei ametnikud ja alustasid juurdlust. Tallinnas lahkamisel aga selgus, et Luige on surnud liigse wiinatarwitamise tõttu. Kuid arwati ühtlasi, et see ei wõinud olla harilik alkohol, waid kindlasti mõni segu ning oletati, et siin wõib mängus olla puskar. Ümbruskonna läbiotsimisel leitigi küla alt metsast käimasolew puskariwabrik. Keetmine oli täies hoos ja oodati tilkumahakkamist. Nagu selgus, oli wabrik olnud Kasemäe küla meeste ühine ettewõte ning asutatud ühel jõul ja nõul. Iga mees tõi kokku teatawa osa teri ja wõttis kapitaliga osa riistade muretsemisest. Kodasoo ümbrust tuntakse kui suurt salapiirituse tarwitajat, et aga talwel ja kewadel warakult salamärjukest raske murjalt saada, siis tuli rahulduda „kodukülа tööstusega“. Muidugi tuleb meestel nüüd oma ettewõtte pärast wastust anda.

Naislendur kukkus metsa.

Aparduunud kaugelend.

Münchenist, 22. mail. (Trj.) Bateri naislendur Christl Schultes, kes neljapäewahommikul Müncheni lennuwäljalt õhku tõusis, et lennata Tokiosse, kukkus Schaiblingi lähedal, Baieris, metsa. Naislendur ja tema kaaslane Sackmann said raskelt wigastada ja toimetati haigemaja.

Christl Schultes kawatses lennata Münchenist Tokiosse üle Budapesti, Sofia, Konstantinoopoli, Karatschi, Kalkutta ja Hiina. Hiljem oli tal kawatsusel lend Tokiost Ameerika.

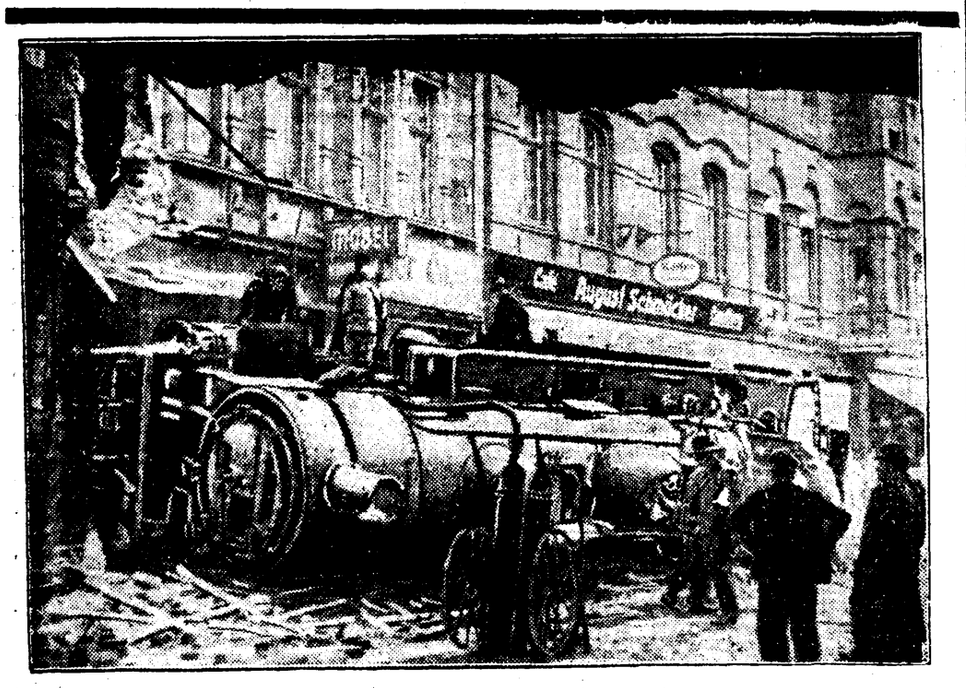

Wedur langeb tänawale.

Ühel raudteest ülekäigu kohal Essenis Libises roobastelt wedur ja langes alla rohkestikäidawale tänawale. Wedurijuht ja kütja said surma, üks laps elukardetawalt wigastada.

Tartu ei saa tollipunkti.

Juba mõni aasta tagasi astusid Tartu kaupmehed samme, et Tartu saaks asutatud tollipunkt. Seekord otsustati küsimus eitawalt, kuna selle wastu olid tolli- ja postipeawalitsuse ülem. Käesolewal kewadel kordasid Tartu kaupmehed oma palwet, esitades selle kaub.-tööstuskojale. Kaub.-tööstuskoda saatis küsimuse seisukohawõtmiseks tolli- ja postiwalitsusele. Nagu wastusest selgunud, on tolliwalitsuse ülem nõus tollipunkti asutamisega Tartu, kuid postiwalitsuse ülem on annud endiselt eitawa wastuse. Oma otsust motiweerib ta sellega, et Tartus puuduwad kohased ruumid postkontoril ja need tuleks kõrwalt üürida, teiseks — peaks suurendama ametnikkude arwu 4 wõrra.

Tollipunkti asutamine Tartu on aga tarwilik. Praegu läheb kuni 28 prot. wälismaalt tulewatest kaupadest Tartu, see teeb iga päewa kohta umbes 60 pakki. Et wälismaa pakid nüüd ainult piiripunktides tollitakse, siis ei saa Tartu kaupmehed ise tollimise juures olla, mis aga wäga tähtis oleks.

Abiturientide wastuwõtmine riigiwanema juures.

Härra riigiwanem wõtab wastu möödunud aastate eeskujul kesk- ja kutsekoolide lõpetajate esindajaid ühes nende koolide juhatajatega laup., 30. mail kell 3 p. l. Kadrioru lossis.

Et wastawate korralduste tegemiseks waja on teada osawõtjate täpne arw, palub haridusministeerium koolijuhatajaid, kui koolil osawõtmine wõimatu, sellest teatada hiljemalt 28. maiks otseteed haridusministeeriumi koolivalitsusele kas kirjaga, telegrammiga wõi telefoni kaudu (telef. 634).

Wastuwõtmisele sõitwad koolijuhatajad ja õpilased saawad raudteel maksuta sõidu.

Etnograafia professuur Helsingi ülikoolis.

Professor Sireliuse surmast peale on etnograafia professuur Helsingi ülikoolis waba olnud. Professori kohuseid on endine Eesti Rahwa Muuseumi direktor J. Manninen täitnud. Määratud aja jooksul on professuuri saada soowinud senine kohustetäitja ja peale selle weel Helsingi wabaõhu muuseumi juhataja A. Hämäläinen. Asjatundjad on nüüd oma arwamisi awaldanud mõlema kandidaadi sobiwuse kohta ja pannud esimesele kohale A. Hämäläise ja teisele J. Mannise. Helsingi ülikoolis on wiisiks esitada 2—3 kandidaati, kellest siis tawalisesti esimene ametisse kinnitatakse. Kuid on wõimalik ka teiste walimine.

Kaub.-tööstuskoja esimees J. Puhk sõitis Genfi.

Neil päewil sõitis Genfi kaub.-tööstuskoja esimees J. Puhk, et osa wõtta Eesti tööandjate esitajana 28. skp. Genfis algawast töökonwerentsist. Peale J. Puhki sõidawad lähematel päewadel sinna weel har.-sotsiaalministeeriumi direktor Sonin ja tööliste esitajana ametiühisuste keskühingu sekretär Must. Ka Eesti alaline esitaja rahwasteliidu juures — Rooma saadik hra Schmidt — wõtab osa eeltähendatud töökonwerentsist.

Sekeldused Läti-Wene piiril.

Punawäelased wangistasid kaks Läti piiriwalwurit. Tabati saksa kommunistide ninamees Bötke.

Riia st, 22. mail. Punawäelased wangistasid kaks Läti piiriwalwurit, kes olid piiri jõel kalu õngitsemas, ja wiisid nad nõukogude poolele. Pärast põhjalikku ülekuulamist wabastati nad ja saadeti Läti poolele tagasi. Augschpilsi piiriwalwe raioonis wangistati laialdaselt tuttaw saksa kommunistide salakuulaja Adolf Bötke, kes mõni päew tagasi oli salaja Lätisse tulnud. Lätist tahtis ta salajaste teadetega nõuk. Wenesse minna.

APOLLO Alates 24. mail s. a.

Suurepärane pühade naeru ja nalja eeskava.

Naer krampideni! Naer pisarateni!

Film, mida nägema peab igaüks.

Haroldi võitlus draakonitega.

12 osas.

Peaosas publiku lemmik

HAROLD LLOYD.

Kes tahab kohast pühade tuju, külastagu Apollot.

Ülihuvitav eeskava lisa.

Algus pühadel kell 2. — Äripäevadel kell 6.

Ilusamas Virumaa suvituskohas

„VÕSUL“

suvitushooaja algus ja restoran

„UPSALA“

(telefon 31)

avamine 25. mail s. a.

Alati saadaval karastavad joogid, külmad ja soojad söögid ning lõunad võimalikult odavate hindadega. Teenimine viisakas ja täpne.

Mängib 5-liikmeline jazz-orkester päeval ja õhtul.

Edaspidi mängib orkester igal pühapäeval ka „Upsala“ pargis. Sissepääs maksuta. — Autobuseühendus Rakvere ja Tallinnaga. Eraautod leiavad ruumi. Austusega A. UPS.

KÕNETR. 374-D KÕNETR. 374-D

Restoran

JÄNESE

PÜHADEKS AVATUD. SAADAVAL IGASUGUSED NAPSID, LIKÖÖRID, VEINID JA ÕLLED. HEA KÖÖK. MUGAVAD KABINETID. VIISAKAS TEENIMINE.

Austusega JUHATUS.

Meie moodsad elukindlustuswiisid:

Kindlustus kahekordse kindlustussumma väljamaksuga, madala algpreemiaga kindlustus ja teised, mis täiendatud invaliidsuse lisakindlustusega, **suudavad rahuldada ka kõige nõudlikumaid soove.**

Kindlustusselts „EESTI“

ASUTATUD 1907. A.

VALITSUS: TARTUS, SUURTURG NR. 10, OMA MAJAS.

Soodne juhus hea masina ostmiseks!

Põllumeestele laialilaotamiseks.

Piiratud arvul! Odava hinnaga!

„Deering“ ja „McCormik“

rohuniitjaid,
hobuserehasid,
viljalõikajaid.

Kes hiljaks jääb — see ilma jääb! — Küsige ühiskauplustest.

Austria walitsus langemas.

Wiinist, 22. mail. (Trj.) On ette näha, et pärast suwistepühi lahkub praegune Austria walitsus ametist. Lahkhelid walitsuse erakondade wahel on juba praegu sedawõrd suured, et kriis wõib puhkeda iga tund. Walitsuse erakonnad on aga jõudnud kokkuleppele, et walitsuse saatus otsustatakse alles pärast pühi. Otsus oli tingitud soowist anda wõimalusi liidukantsler Schoberile oma tööd Genfis wiia lõpule. Walitsuse kriisi põhjuseks on riigiteenijate palkade wähendamise küsimus.

Kas maawalitsuse hoolekanne on odaw?

Praegune kord nõuab rewideerimist.

Hiljuti kuulsime, et maawalitsuste poolt tuuakse ette maawalitsuste praegusel kujul edasitegutsemise wõimaluste kindlustamiseks ka seda, et teiste tähtsate ülesannete kõrwal teostawad maawalitsused hoolekannet. Selleks kulutawat maawalitsused iga aasta suuri summasid. Kui aga maawalitsused likwideerida, siis peaksid wallad hoolekande kulud enese peale wõtma ja see käiwat waldadel üle jõu. Peolegi olla maawalitsused hoolekande korraldamisel kuludega äärmiselt kokkuhoidlikud olnud, nõnda et maawalitsuste poolt ülewalpeetawates asutustes kulub iga hoolekuse peale märksa wähem kui riigi asutustes. Nendel põhjustel ei saawat maawalitsuste hoolekandeosakondade likwideerimist pooldada.

Nende põhjendustega esines hiljuti Walga maawalitsuse abiesimees W. Rebane maaomawalitsuste liidu häälekandjas „Maaomawalitsus“.

Kui suur on siis maawalitsuste osa hoolekandes ja kas ta ka tõesti on odawam kui riigi poolt korraldataw hoolekanne?

Nimetatud kirjutuses seletatakse, et kui tahetakse hoolekande alalt midagi anda waldade kätte, siis wõiks juttu olla ainult lahtisest hoolekandest. Kinnine laste, wanade kui ka wigaste hoolekanne peaks aga edaspidi jääma maawalitsuste kätte. Autor kahtleb ainult, kas wallad suudatwad tartwilisi summasid leida, sest 1929/30. a. kulutamud maawalitsused lahtise laste hoolekande korraldamisel 81.999 kr. Nõnda palju peaksid siis waldade kulud sellel alal tõusma. Mõõdunud aastaks oli aga selleks isegi üle 108.000 krooni eelarwes ette nähtud.

Kuidas on tõeliselt nende kuludega lugu? Näib, et nimetatud kulusumma 81.999 kr. ei wasta esiteks tõelistele maawalitsuste kuludele, sest maawalitsuste poolt ministeeriumile esitatud laste lahtise hoolekande kulusumma tõusis üldse 70.978 kroonini.

Sellest maawalitsuste kulusummast maksis ministeerium wasiawate seaduste järele maawalitsustele aga poole tagasi, s. o. 35.489 kr. Nõnda olid maawalitsuste laste lahtise hoolekande kulud 35.489 kr. ja sellega ainult 30 protsendi nendest, mis olid läinud aastal maawalitsused kulude eelarwesse wõtnud. Raske on uskuda, et maawalitsused jätsid ministeeriumile oma kuludest suure osa esitamata, kui oli teada, et ministeerium on kohustatud pool kuludest tagasi maksma.

Sellega ei kanna siis maawalitsused laste lahtise hoolekande teostamiseks kaugeltki nõnda palju kulusid, nagu seda kinnitab Walga maawalitsuse liige.

Kui oletadagi, et maawalitsused annawad tõesti hoolekande teostamiseks need summad wälja ehk isegi weel rohkem, kuid ses ei põhjenda weel põrmugi maawalitsuste hoolekandeosakondade olemasolu praegusel kujul. Teame ju wäga hästi, et kõik maawalitsuste poolt wäljaantawad summad nõwakse kodanikkude käest ühel ehk teisel kujul maksudena sisse, ilma et maawalitsustel oleks rahade muretsemiseks mingisuguseid erilisi teeneid. Maksjatel on täiesti iseküsimus, kas läheb nende raha maawalitsuse laksasse wõi walla kätte. Kui aga praegused lahtise hoolekande summad juhtida wallawalitsuste kätte, siis ei tartwitse sellega hoolekanne weel põrmugi halweneda ega kulud tõusta.

Hoolekande teostamisel on tähtsamaks küsimuseks, et les teostab kinnist hoolekannet odawalt.

Mis puutub hoolekuste ülewalpidamise kuludesse, siis tõendab „Maaomawalitsuses“ W. Rebane, et riigi hoolekanne alewat palju kallim maawalitsuste hoolekandest.

Riigi ja omawalitsuse hoolekande asutustest wõiks wõrreldа ainult lastekodusid, kuna teised asutused on kogumisti erinewad. Nõnda näiteks invalitidide kodus on sõjainwalidid selleks, et õppida uut ametit. Maawalitsuste wanadekodudes puuduwad aga sarnased kulud. Nõnda ei saa ka riigi nõdramõistuslikkude kodu, mis oli õieti nõdramõistuslikkude kool, wõrreldа nõdramõistuslikkude warjupaigaga, kus puuduwad õppejõud ja ka need kulud.

Edasi on „Maaomawalitsuses“ wõrdluseks wõetud ka maawalitsuse lastekodud riigi Waiwara lastekoduga ja leitud, et lastekodus läheb riigil lapse ülewalpidamine rohkem maksma kui maawalitsuse lastekodus.

Tõesti olid läinud aastal Waiwara lastekodu kulusummad suuremad kui maawalitsuste kodudes. Kuid see tuli selleest, et läinud aastal oli seal erakorralisi ümberkorralduse kulusid. Mõõdunud aasta eelarwe järele maksab aga Waiwara lastekodus ühe lapse ülewalpidamine ühes õppekuludega (algkool ühes õpetajate palkadega ja muud kulud) 402 kr. aastas.

Wõrreldes aga seda maawalitsuste hoolekuste ülalpidamise kuludega 1929/30. a., selgub et mitmel maawalitsusel on lastekodudes lapse ülalpidamise kulud märksa suuremad. Nõnda maksis ta ühel maawalitsusel 894 kr., teisel 547 kr., kolmandal 499 kr. aastas ühe.

Esimese summa kohta peab aga küll tähendama, et siin on lastekodu ajutamisel ja sellepärast on ka kulud suured. Kuid teiste kohta ei ole teada, mispärast on seal kulud suuremad kui riigi lastekodus.

Sellepärast puudub alus wäidata, nagu oleksid riigi asutustes hoolekuste ülewalpidamise kulud suuremad kui maawalitsuste asutustes.

Kokkuwõttes näeme, et kõik need põhjendused, mis on maawalitsuste hoolekande osakondade praegusel kujul edasitegutsemise kaitseks esitatud, ei ole küllalt kaalumad.

Ei saa öelda, et maawalitsused kulitawad kulude suhtes palju kokkuhoidlikumalt kui riigi wastawad hoolekande asutused. Sellepärast on siis ka maawalitsuste esitajatel täiesti asjata maawalitsuse hoolekande korraldamise kaitseks riigiasutuste kuludele tähelep. juhtida. Wõrdlemisi kallid on nad mõlemad ja maawalitsus ei ole kahjuks odawuse mõttes eeskujuks.

Uuendusi ja isegi põhjalikke on hoolekande alal tarwis ja sellepärast peaks ka maawalitsuste hoolekande kord rewideerimisele wõetama. Kuid see küsimus on lähedalt seotud kogu maawalitsuse edaspidise olemasolu küsimusega. Praegune maawalitsuste hoolekandekorraldus ei põhjenda aga weel kuidagi maawalitsuste olemasolu wajadust.

A. FREDERKING
KAAL 150 GR.
Mari on kasulikum perekonnaseep.
Mari pehme vaht on täiesti neutraalne.
Mari lõhn on peen ja püsiv.

Läänemaa seminar seletab.

Kiri toimetusele!

Palun anda ruumi Teie lugupeetud lehes järgmisele awalikule seletusele:

Nagu selgub ajalehtede 19. mai riigikogu koosoleku kirjeldustest, on arupärimise põhjendaja rkl. T. Tallmeister esitanud muuseas andmeid Läänemaa õpetajateseminarist, mis ei wasta tõeludele ja annawad seminari tegewusele hoopis wõõra wärwi ja walguse.

1. Õpilase kõnes K. Marx'ist pole mingisuguseid üleskutseid koondumiseks punase lipu alla, kodanlikule ühiskorrale kahu nõudmist ega sotsialistlikku ühiskorra elada laskmist.

2. Sarnaseid mõtteid, nagu üks õpilane olla kellegile kirjasaatjale rääkinud, et „kõik mittesotsialistid notitakse maha“, ei ole seminari juhatusel teada ,ega pole neid koolis keegi awaldanud.

3. Noorsotsialistide rakukese olemasolu koolis ei ole juhatusel teada, waid sellest on räägitud wäljaspool kooli nimesid ja fakte esitamata.

4. Wäide, et „direktoril pole julgust mõbagi ettewõtta“, on ülekohtune arwamine, sest ta julgeb kõike teha, mis kooskõlas tema otsekohese ülesannete, seaduste ja määrustega.

5. Jüriõõl pole keegi rääkinud „wäga wäljakutsuwate lausetega“. Esitati ainult päewakohaseid mõtteid, lauldi wastawaid tsaarile laule ja kuulati muusikat.

6. Läänemaa seminari tegelastele on tundmata see „otse kohutaw pilt meie õppiwast noorsoost“, kuna seminaris oli tegemist paari õpilase taktiwaese esinemisega, mis ei peegelda kaugeltki õpilaskonna meelsust seminaris, wähem weel kogu Eestis.

7. Minu teada ei ole seminari õpetajate seas mingisuguseid hõõrumisi.

Täieliku lugupidamisega

A. Kluss.

Läänemaa õpetajateseminari direktor.

Walgas põgenesid kaks wangi.

Lühike wabadus.

Neljapäewal põgenesid kaks Walga wanglas kinniistuwat wahialust Helmuth Norring ja Aug. Mutik. Põgenikke läks korda kiiresti tabada.

Tähendatud wahialused toodi wangla ülema juure ametasjus ning walwur pidi nad pärast kongi tagasi wiima. Kui wangiwalwur jõudis wahialuskega koridori, mille kaudu pääseb wangla seesmisesse ruumidesse ja teiselt poolt otse tänawale, pistsid wangid jooksu ning põgenesid, kasutades silmapilku, mil walwur tahtis lahti keerata kongidesse wiiwat ust.

Silmapilkselt mobiliseeriti kõik walwurid ja algas põgenikkude tagaajamine.

Norringule jõuti pea järele ning lasti hoiatuspauk, kui ka paar pauku järele. Wargapoiss aga seisma ei jäänud ning liippas. Lätimaa poole. Riia tän., Schamesi maja hoowis tabati Norring silmapilgul, kui see tahtis üle Konnaoja hüpata. Mees oli kiirest hooksust wäsinud ning kukkus üle hüppamisel ojja, kust ta märjana kätte saadigi. Aug. Mutik jooksis Uuele tänawele, et sealt Lätimaale pääseda, kuid tabati enne üle piiri jõudmist.

Norring on rahwuswahelise kuulsusega murdwaras. Ta pani 1929. a. rea suuri sissemurdmisi kella- ja kullasepa äridesse toime Lätimaal Jakobstadtis ja mujal. Norringu arreteeris Walga politsei 22. okt. 1929. a., kui see tahtis koolipoistele Lätimaalt warastatud uure müütada. Ta oli karistatud kohtupoolt 3 a. wangirooduga, millest üle aasta ära istutud.

A. Mutik on „wäiksem wend“. Ta on karistatud 1½ a. wangistusega, millest ära istutud 8 kuud. Nüüd tuleb neil oma karistusaega otsast peale istuma hakata.

„Veronika“ seep on tõige parem!!

Kaitske oma kopse

Tähtsamad tubakaistanduste maad on Türgi, Greeka, Bulgaaria, Vene ja Ameerika. Nende maade tubakad on oma eriomaduste ja väärtuse poolest täiesti lahkuminevad. Kuid ka ühe maa tubakad on mitmesugused, igal lõikusel on oma, teistele mitte sarnanev headus.

Ainult suured ja rikkad tubakavabrikud võivad endale otsekohe istandustest parimaid ja vajalisemaid tubakaid muretseda.

Meie tuntud paberossid

MANON
LIA ja ORIENT

valmistatakse valitud ja kahjulikkudest lisandustest pneumaatiliselt puhastatud tubakatest.

Kaitske oma kopse

A. J. Laferma

Kas eraisik wõib teise wabadust kitsendada?

Protsess 5-tunnise „istumise“ pärast.

Tallinna elanik Walentin Kotkin andis mõõdunud aastal rahukohtunikule kaebuse, milles seletas, et ta wiibinud Rotermanni tehaste kontoris oma arwete järele raha wastu wõtmas, kusjuures tehaste ametnikud Art. Patrik, Erich Engelhardt ja Karl Baer takistanud tal kontori ruumest lahkumist, lukustades ukse ja sellega wõtnud temalt wabaduse wiieks tunniks tema ägedate protestide peale waatamata. Wabadusse pääsenud ta alles politsei esitaja kohaleilmumisel. Kuna seaduse järele ühelgi eraisikul ei olewat õigust teise wabadust wõtta, siis palus ta ametnikke wastutusele wõtta.

Selgus, et Walentin Kotkin ja Karl Bergmann olid ostnud Rotermannilt 40 wagunit põlenud rukist ja maksnud 2000 kr. ette. Nad saanud kätte aga ainult 23 wagunit rukist ja sündmuse päewal läinud W. Kotkin Rotermanni kontorisse lõplikke arweid õiendama. Ta saanud saamatajäänud rukki raha kätte. Segadus tekkinud aga kwiitungi pärast. W. Kotkin keeldunud alla kirjutamast sääraste kwiitungile, kui see ametnikkude poolt esitatud. Ametnikud aga ei ole lasknud Kotkinit ilma kwiitungita ära minna ning lukustanud ukse ja alles politsei kohaleilmumisel lastud tal koju minna.

Rahukohtunik leidis, et R. N. S. par. 142 karistab igasugust omawoli ning mõistis ukse lukustaja A. Patriku üheks nädalaks aresti. Rahukogu aga jõudis arwamisele, et ametnikkudel oli õigus W. Kotkini äraminekut takistada, mispärast A. Patrik õigeks mõisteti. Selle otsuse kinnitas ka riigikohus.

Rohke osawõtt Soome-Ugri kongressist.

Ülesandmine kuni 27. maini.

4. Soome-Ugri kultuurkongress, mis 16.—18. juunini Helsingis peetakse, tõotab saada suurem ning rahwarikkam kui eelmised kongressid. Ka Eestist sõidetakse rohkel arwul selleks puhuks Helsingi. Senini on Eesti toimkonnale end üles andnud üle 300 üksiku liikme ja terwe rida organisatsioone, nagu haridusliit, õpetajate liit, karskusliit, akadeemiline hõimuklubi, naisliit, üliõpilaskonna edustus, kaubandus-tööstuskoda, kaitseliit, naisloodukaitse ja terwe rida teisi organisatsioone.

Ülesandmine kongressist osawõtuks pidi lõppema 15. maiks, kuid et kõik mitte selleks ajaks ei suutnud end registreerida, siis pikendas peakomitee ülesandmise tähtaega kuni 27. maini. Selleks ajaks tuleb kongressile sõita soowijail täita registreerimislaadi ja see ühes registreerimismaksuga 1 kr. kongressi büroole (Tallinna, Lai t. 1) ära saata.

1. juunilks tuleb saata ka büroole sõiduraha ülesjõiduks Tallinnast Helsingi. Kongressile sõitjatele wastuulles on laewaomanikud lubanud teatawaid soodustusi. Tegelased, üliõpilased ja õpilased maksawad 3 kr. 50 s., teised 5 kr. 50 s.)

Tagasisõit Helsingist neile, kes ei lähe praegu kongressi korraldatud ekskursioonidele, on kaks jaos: 19. juunil kell 10 hom. ja 20. juunil kell 5 p. l. Sõiduhind tagasi on kõigil 8 kr. 50 s., mis tuleb tasuda hiljemalt 18. juunil kella 12. kongressi Eesti büroole Helsingis. Teised, kes laulamaks Soome kawatsewad jääda, saawad tagasisõidul kuni 1. juulini auriikutel „Suomi“ ja „Expressil“ kongressi kaardi ettenäitamisel pileti 8 kr. 50 s., kõigil teistel laewadel 5 kr. 50 s.

Rodumaa ülikond.

Ringreis Tartu riideärides.

See lugu haakas wäga lihtsalt. Ketwadine päike muutus alatasa soojemaks ja pani kodanikkude turja paksude taliriiete all auranna. Tahes wõi tahtmata tuli asuda mundri uuendamisele. Ja nõnda siis ühel ülusal õhtupoolikul algas minu ekskursioon Tartu riidekauplustes. Näib, et praegusel kaubawõõrkel ajajärgul, kus tööstuse- ja äriringkonnad kõikjal rägiwad artiklite üleprodukksioonist, on ühe tühise suweülikonna ostmine lihtsam kui lihtne asi, kui jul aga taskus mõnikümmend krooni. See wõib tõesti nii olla, aga kui ka ostmistoimingut tehes mõne põhimõtte üles tead, tahad näiteks ülikonda kodumaa riidest ja pealegi paremast sordist, siis pole see protseduur enam wäga lihtne.

Olin waremalt paarli kaval üsna hea ülikonna saanud walmisriieteärist, sellepärast siis ulgasin ka läesolewal korral nendega.

Suurem walmisriieteäri Aleksandri tänawal, uksal rohkesti igasuguseid palitud ja ülikondi. Astusin sisse. Kogu kaupluse seinad on walmisriiete ridadega dekoreeritud. üks wanem mees ja paar keskealist daami on hoolega ametis kaubanäitamisega kundedele. Kuulnud minu soowi, jahmatab mees:

„Teie tahtma ü kodumaa ülekond. Kodumaa riie olema halb, rutku kaiki minema, kistkuma. Meil hää kaup, meil pole ü kodumaa riie.“

„Mh nii, siis jumalaga,“ sõnan ja lahkun.

„Herr, herr, tagasi tulema,“ kuulen enesele järele hüüdatawat.

Teine äri. Sõnagi wastab umbes samasugune seltskond kui eelmises, ning sedna äres riideärreb otse looka paendumas walmis ülikondade ja palitute rohkusest. Kordan oma soowi.

„Teie siis midagi odawat tahtma?“ küsib minult tublisti punderdatud daam, mind pealaest jalatallani hindawa pilguga mõõtes, „meil olema siin hääd odawad tschehhoslowakki ülekonnad.“

„Ma ei taha mitte kõige odawamat, waid tahan kodumaa riiet,“ kordan.

Daam kehitas arusaamatuks õlgu, kuid meie juttu on kuulnud kaupluse omanik, lühike, räsalas, erakordselt suure kõwera ninaga, les kohe end wahele segab:

„Meil olema mõneb head odawad kodumaa ülekonnad,“ ning jalamaid töttab ta neid otsima.

Daam aga asub agaralt mu kuube seljast wõtma.

„Ei, ei, nii rutu ei lähe, peen enne ilma riiet nägema, siis alles hakkame selga passima,“ tõrjun agaralt müüjannat tagasi.

Ärimees ilmub paarik kõlme kodumaa „ülekonnaga“. Waatlen neid lähemalt. Ühe muster on päris meeldiw. Haakan riist lähemalt uurima, kuni korraga pilksti wõrwoli äärest leian wabriku pooliku templi ühes pooliku sõnaga, millest selgub, et selle riide kodumaa pole Eesti, waid Tschehhoslowakkia. Näitan poolikut templit müüjale sõnades: „Mis see on?“

„Ai, entschuldigen Sie“, sõnab mees oma näolt taskurätiga higi pühkides. „Mina eksima, see olema tschehhoslowakei riie, aga need siin kodumaa“, tähendab ta kahele teisele ülikonnale.

„Küll ma juba nendegi ülikondade kodumaad teen,“ wastan muiates, sest riie on üsna sarnane eelmisele, wahe on ainult wõrwis.

„Herr, herr, jumala eest, see olema kodumaa riie, minu ausõna, see olema kodumaa,“ püüab mind weenda, et minu jonaaka põhimõtte arwel tschehhoslowakkia riidega „iks weike geschäft“ teha.

Minu kaubanduslik matk jatkub. Järgmine äri, kuhu sisse astun, laseb sildi järgi oletada, et siin on tegemist suurema eesti walmisriieteäriga. Ent üllatus on suur, leides äri personali ja omaniku jälle olewat teisest soost. Minu küsimusele eesti riidest ülikonda, wastab kuldhambuline ärimees, et neil olewat ainult paremast (!) riidest ülikonnad, kuid kodumaa omi mitte. See wastus täitis hinge, nii et oleksin peaaegu esimeses meelepahas kaupmehehärra ühes oma „paremast riidest ülikondadega“ juhatamud sinna, kuhu harilikult meelepahas juhatatakse.

Jälle üks walmisriieteäri (kesklinnas on walmisriieteärisid rohkesti kut sügisesel ajal seent metsa all), kuid seekord siiski eesti äri. Wäheldast kastu tumedajuukseline ja elawasõnaline ärimees näitab Narwa ja Sindi wabriku riietest ülikondi. üks nendest on muidu kõigiti wastuwõetaw ja minu maitse järele, ainult ei „isiu“ kuigi hästi. Tahaks heameelega omale samast riidest ülikonda tellida, kuid selgub, et see kangas on otsas ja tuleb mõned päewad oodata, kuni uus lohale jõuab.

Minu soowist kodumaa riidest ülikonda saada oli ärimees wäga üllatatud. Tema on harjunud ikka sellega, et kundeb igasugust muud riiet ostawad, olgu see siis wõi Aafrikast, kõige wähem aga kodumaa kaupa. Kord olnud niisugune juhtum, kus keegi daam omale palitu ära kaubelnud, kuid wõimasel silmapilgul enne raha maksmist küsinud: mis riidest palitu on. Tema wastanud, et kodumaa. Sellest olnud küllalt. Daam jätnud palitu sinna paika ja kadunud äärest. Peale äri sulgemist koju minnes näinud ta sama daami kuskilt teisest riideärist wäljumas, seljas uus palitu, kuid samuti kodumaa riidest, millist sorti ka temal ennem ladus olnud. Seal sai see kodumaa kauba põlgaja selle muidugi wälismaa kauba firma all.

Et siitki omale sobiwat kehakatet ei leidnud, tuli uude kauplusse tõtata. Noorem ärimees, korralikult riietatud ja raseeritud, astub mulle wastu. Kuuldes minu soowi kodumaa riidest ülikonda saada, hakkab ta mulle wiisakalt ja asjalikult selgitama, kuiwõrt hea olewat wälisriie ja kuiwõrt halb kodumaa oma. Kui üldse ilmas weel midagi head, siis pidi see olema wälismaa riie, ja midagi halwemat ei pidanud ärimehe juttu järele maa peal enam olema kui kodumaa rõiwas, ja loomulik, et siis temal kodumaa riidest ülikondi pole. Tänasin selle lahke „õpetuse“ eest ning lahkusin.

Weel läksin ühte walmisriieteärisse, kuid huwitawal kombel öeldi siin ameti eesti riidest ülikondi olewat, kuid mulle neid ei soowitatud. Miks, seda ei öeldud. Tahtsin neid siiski näha. Nüüd aga selgus, et siin müüsteti kodumaa riide all halwemat sorti kodukootud riiet.

Näts, et minu soow saada kodumaa riidest paremat ülikonda, on küelik wõimatus. Kuid oma jonni ma siiski ei jätnud. Järgmisel päewal jatkasin jälle ülikonnajahti. Järjekorras läksin jälle walmisriiete ärisse. Siin oli ka walmisülikondi kodumaa riidest ja mõned neist õige meeldiwad, kuid suuruselt ei sobinud. Nüüd oli selge, et paslikku walmisülikonda ma ei leia ning tuleb tellida.

Paljud tuttawad ei taha uskuda, et kannan kodumaa riidest ülikonda, waid arwatawad selle inglise wabriku tooteks. Omal pikal reisil sain kuulda ka asjaolu, miks walmisriiete ärid eelistawad wälismaabrikute saadusi: esiteks muidugi sellepärast, et 90 protsenti meie publikust wõtab heameelega kõik, mis wälismaalt tuleb, kuid tunneb hirmu kodumaa toodete eest, ja teiseks sellepärast, et wälisriide pealt olewat hea teenistus. Nad ostwat walmisriieteks peamiselt riietega kangaid, kus wõõraid wärwilaike hulgas wõi mõni muu defekt. Riided läkkawad nad kangast wälja, terwed osad tehakse ülikondadeks ja lähewad müügile tõie hinna eest, kuna wabrikud selliseid kangaid ära annawad äärmiselt wäikese tasu eest. —lend.

„Postimees“
wõib tellida igast kuupäewast iga kuu lõpuni.

Jahlbärgi

Ringhääling.

Käitis.

Eesti rahwas on korra pealt ühe seni tundmatu aardega rikastunud: käitisega. Seni tundsime ainult käimist ja kätlemist, aga nüüd teawad wäiksemad nudilaseõdki, mis tähendab käitis. Esialgu on muidugi tegemist selle sõna täpsa mõistmisega ja nii seletaski neil päewil keegi kõrgema haridusega noorsand:

„See käitis on juba nii kulumud, et paneb wihastama.“

Tema arust pidi käitis tähendama saabast (sõnast „käima“). Ja keegi teine kõneles nii:

„Mu suwekäitised on tont teab kuhu kadunud.“

Arwas selle all kindaid (sõnast „käsi“).

On ka siis arusaadaw, et niisugune sõna kui käitiswanem on mõnele hoopis weel terra incognita. Peale muu on tegemist (wähemalt esialgu) tolle sõna hääldamisegagi. Nii on kuulda järgmist artikulatsiooni:

„Too käitiisi seadus on ikka weidi naljakas küll.“

Siin olid arwatawasti eeskujuks sõõrased sõnad, kui „ekspertiis“, „aktsiis“ jne. Aga mõni kõneleb koguni:

„Selle käiitise wärgiga nad õiget tsunfiasja ikkagi kätte ei saa.“

Sest kui öeldakse bronhiitis, miks ei wõi siis kõnelda käiitis!

Nii et esialgu on murdmist tolle uue sõnaga. Aga küll aja jooksul asi areneb. Iga algus on raske.

Täitis.

Paistab esimesel pilgul, et on jällegi tegemist uue sõnaga. Kuid lähemal waatlemisel pole asi nii hirmus: see on juba wana ja tuntud mõiste, ametiasutusis ammugi tarwitusel. Selle all mõistetakse meie praegust kooli- ja pedagoogilist süsteemi ja on kujundatud sõnast „täitma“. Nagu walad klaasi pilgeni täis, nii et hakkab üle weere jooksma, ja siis ise wihastad, niisama täidetakse ka meie tüdrukute ja poiste päid üle weere, ja siis ise wihastatakse ning ollakse tige. Läänemaa seminaris ollakse koguni nii kaugel, et kallatakse wõõrsõnaisse ajudesse mitmekordsed portsjonid sõõraste wedelikku, mida üksi programm ei nõuagi. Üks hoopis eeskujulik täitis.

Kui too täitis nii edasi areneb, siis pole warsti enam koondamistestki abi ja kultuurwõõrintidel tuleb peatselt uute salakoosolekutega peale hakata.

Wõitis.

Keegi ei teadnud siiani, kuidas saab loteriidel kindlasti ja wankumatult wõita. Aga üks kawal mees leidis õige wõtme: tegi ühe punkti loteriitähele manu ja wõitis.

Pole küll teada kui palju, aga selle eest jooksewad nüüd kõik kaaskodanikud ringi ja otsiwad kõigilt loteriipiletitelt toda õnnetoowat punkti. Mitte ainult kaitseliidu onudelt, waid muiltki. Ja paljud ongi suure otsimise peale õnnetäpi leidnud ning on üpris rõõmsad: wõit tuleb.

Näib nii, et meie loteriid lähewad sedasi hoopis jassi. Kui on musttuhat ühesugust asja koos — iga päew ise loterii — siis on ju päris loomulik, et kord tuleb aeg, kus kõik läheb pudruks ja kapsasteks. Seepärast oleks küll wäga õnnis, kui saaks neist õnnemängudest kuidagi hoopis walla. Siis wõiks juba öelda eesti rahwa kohta:

Wõitis!

Sõitis.

Pühad on käes, murud haljendawad, päike sirendab, weed kutsuwad oma karastawaisse wooludesse ja iga teise inimese kohta öeldakse:

„Sõitis ära — maale.“

Suur sõit on kõigil ees. Olgu nii, muidu polegi nelipühid õiged nelipühid. Paneme meiegi sulepea warna, tõmbame käitised jalast ja wihume sinawa taewa alla. Hingame kullerkuppude ja sinilillede lõhna.

Juhan Pahlbärk.

Moskwa kahtlustused aluseta.

Soome tõrjub Wene märgukirja tagasi ja awaldab pahameelt kahtlustamise pärast.

Helsingist, 22. mail. Soome esitaja Moskwas Westerlund andis neljapäewal üle Nõukogude Wene wäliskomissariaadile wastuse Nõukogude Wene werbaal-märgukirjale Soome rannakaitse kindlustuste asjus. Märgukirjas öeldakse, et Suursaare põhjaosas ega mujal

e i o l e

ehitatud mingisuguseid betoonaluseid; Seiskäril, Lawansaarel ja Peninsaarel e i o l e ehitatud mingisuguseid. toetuspunkte sõjawäe wesilennukitele; Laiskäril ja Lawansaarel e i o l e ehitatud sõjawäelisi waatluspunkte. Endise Ino kindlustuste piirkonnas e i o l e ehitatud mingisuguseid patareisid, mille laskepiirkond ulataks üle territoriaalwete piiri.

Soome walitsus tõendab, et üksi ettetoodud wäide werbaalmärgukirjas, millede kohta Nõukogude Wene wälisko^misfariaat seletust palub, ei põhjene tõsiasjadele. Sellega ei ole ka Soome walitsus ei mingil wiisil rikkunud Soome-Wene rahulepingu artikleid 13, 14 ja 15, mida werbaalmärgukirjas on ette toodud. Soome walitsus on püüdnud ja püüab ka tulewikus täita kõiki rahulepingu punkte ja selles antud lubadusi. ..

.Soome walitsus ei saa aga awaldamata jätta oma imestust ja pahameelt selle kohta, et Nõukogude Wene walitsus on heaks arwanud esitada werbaalmärgukirja, mille punktid tõsioludele ei wasta ja et So^me walitsuse wastu on

h o o l i m a t a f ü ü d i s t u s

tõstetud, püüdes sellega. rahwaste awaliku arwamise ees kahtlustada tema ausat suhtumist. Sarnane tegewiis raskendab mõlema maa wahel suhete arenemist.

Soomewaenulikud miitingud.

M o s k w a s t, 22. mail. „Tass“ teatel on Moskwas, Leningradis ja Harkowi piirkonnas peetud koosolekuid, kus töölised protesteerinud „Soome fascistide prowokaatorliku tegewuse wastu“. Protestides küdetakse heaks Nõukogude Wene märgukiri Soomele ja nõutakse,. et Nõukogude Wene walitsus nõuaks kõigi märgukirja nõudmiste täitmist.

Wahekohtu põhimõte sammub wõidurada.

Suurriigid kohustuwad oma wälistülisid lahendama wahekohtu teel.

Wene-Prantsuse lähenemiskatsed Genfis.

G e n f i s t, 22. mail. (Trj.) Rahwasteliidu nõukogu kuulas oma neljapäewasel koosolekul ära Itaalia wälisminister Grandi arnande rahwasteliidu resolutsioonide täidewiimise kohta. Muuhulgas teatati sunduslikku wahekohtu klauseli allakirjutamist Prantsusmaa, Inglismaa ja Itaalia poolt. Wälisasjade sekretär Henderson andis teada, et Inglismaaga ühes on alla kirjutanud lepingule ka Austraalia ja Uus-Meremaa.

Briand tähendas, edasi andes Prantsusmaa otsust, et tema maa awaldab tõsist tahet wägiwalla asemel rahupolitika wõidulewiimiseks. Itaalia wälisminister Grandi seletas, et peale kolme suurriigi seesugust otsust wõib suure usaldusega wastu minna eelseiswale wäewähendus-konwerentsile. Ka India esitaja teatas klauseliga ühinemisest.

Üleilmlise kalendrireformi

asjus astuti rahwasteliidu nõukogus juba konkreetseid samme. Nimelt andsid üksikud uurimiskomisjonid oma aruanded ja kujundati riikide esitajatest koosnew segakomisjon. See tahab koostada kokkuwõtliku aruande, mis tuleb arutusele ja wõimalikult ka juba otsustamisele rahwasteliidu nõukogu sügisesel istungjärgul.

Briand-Litwinow.

G e n f i s t, 22. mail. (Trj.) Rahwasteliidu ringkondades äratas suurt tähelepanu pikem nõupidamine, mis peeti neljapäewa õhtupoolikul Litwinowi ja Briandi wahel. Kuuldawasti olewat sealjuures peale Euroopa majanduslikku koostöö küsimuste arutatud ka Prantsuse-Wene majanduslikke suhteid. Sealjuures olewat Briand üles tõstnud Wenemaa eelsõjaaegsete wõlgade küsimuse. Teatakse rääkida, et Litwinowi poolt on antud mõningaid lubadusi selle küsimuse lahendamiseks, millega awanewad wõimalused Prantsuse-Wene majandussuhteid korraldamisele wõtta.

Hoop seljatagant Curtiusele.

Saksamaa tulgu Genfist ära.

B e r l i i n i s t, 22. mail. (Trj.) „Deutsche Allgemeine Zeitungiga“ on alustanud Saksa parempoolsed ajalehed terawat kallaletungi walitsusele, eriti aga wälisminister Curtiusele. „D. A. Z.“ heitis Curtiusele ette, et wiimane Genfis küllaldaselt Saksamaa huwe ei kaitswat. Ta olewat nõus olnud sellega, et Austria-Saksa tolliliidu kawa õigusliku külje kõrwal rahwasteliidu nõukogus hiljem arutusele tuleb ka liidu politiline tähtsus. Ühtlasi tõstis „D. A. Z.“ üles küsimuse, kas Saksamaa ei peaks lahkuma rahwasteliidust.

Saksa walitsuse ringkondade poolt seletatakse, et sarnast rahwasteliidu nõukogu otsust üldse ei ole, kuna otsustati tolliliidu lepingu kawa anda õigusliikuse seisukohalt kaalumiseks ja otsustamiseks Haagi rahwuswahelisele kohtukojale. Nende teadete täiendusena seletatakse weel teadwalt poolt, et Saksamaa sarnasel korral, kui rahwasteliidu nõukogu pärast Haagi kohtukoja wõimalikku Saksamaale ja Austriale soodsat otsust siiski asub läbirääkimistele tolliliidu kawa politiliste probleemide üle, Saksamaa sügisesel rahwasteliidu nõukogu istangjärgul neist läbirääkimistest osa ei wõta.

Rahwasteliidu nõukogu tööl.

Pilt on rahwasteliidu nõukogu käesoleva istangjärgu, s. o. arwult 63, awamisest. Nagu teada on nõukogu istangjärgu juhatajaks Saksa wälisminister dr. Curtius. Pahemalt paremale: Poola wälisminister Zaleski, Itaalia wälisminister Grandi, Prantsuse wälisminister Briand, dr. Curtius, rahwasteliidu peasekretär sir Eric Drummond, Inglise wälisasjade sekretär Henderson ja Hispaania wälisminister Lerroux.

Briandi saatus.

Inglise „Daily Expressi“ pillejoonistaja näeb Briandi „langemises“ — tema lahkumises wälisministri kohalt — kurba tõendust, et Briand püüab küll parema tuleviku poole, kuid „rahwasteliidu denikoormasaapad“ wiiwad tagasi kurba minewikku. Teistelt mandritelt jälgitakse seda kurbmängu osalt kohkunult, osalt kahjurõõmsalt. — Wist teeb inglise karikaturist siin rahwasteliidule ülekohut.

Wallenius uus protsess.

H e l s i n g i s t, 22. mail. Helsingi raekohtus mõistetti endise presidendi Stählbergi küüditamisloosse puutuwate salamärkidega telegrammiribade kõrwaldamise pärast kapt. Hallamäe 6 kuuks, Kyösti 4 kuuks, Vallenius 2 kuuks ja teisi wähemaks ajaks wangi. Kõik süüdimõistetud kaebawad edasi. Ainult Vallenius lubas weel järele mõelda.

N. S. U. * D. K. W. * NEW-HUDSON

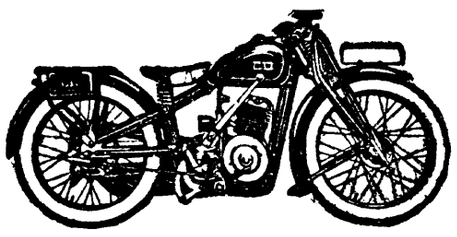

mootorrattad

HUSQUARNA, PHÄNOMEN, CORVETTE, HERKULES, SIMSON, ESPERANTO

jalgrattad

TAIELIK JALGRATASTE OSADE LADU

TARTUS, KAUBAHOOVIS NR. 20/21. TELEF. 12-92.

K-M. VENNAD PRÜÜS

Eesti-Läti kaubaleping allakirjutatud.

Eile hommikul jõudsid Eesti-Läti kaubanduslepingu läbirääkimised lõpule. Leping fikseeriti kirjalikult ja kell 12 kirjutas sellele wälisminister J. Tõnisson alla.

Sellega on kaubalepingu asjas Lätiga kokku lepitud. Eile õhtul sõitis läti delegatsioon Riiga tagasi. Enne maksmahakkamist läheb leping riigikogule kinnitamiseks. Samuti peab ka Läti saeima lepingu kinnitama.. Et enne pühi enam riigikogu koosolekuid ei ole, siis tuleb leping kinnitamisele peale pühi.

Kaks inimest põlewas aidas.

Nooremehe ennastsalgaw pääsetöö.

Reede öösel umbes kella 1 ajal süttis põlema Patküla wallas Jaan Hanson'i pärijatele kuuluw ait. Kustutustöödele asuti omal jõul. Inimesed püüdsid kraami päästa põlewast hoonest. Silmapilgul, kui põlewasse hoonesse kraami järele läksid kaks naist, kukkus põlew katus naistele peale ja mattis need oma alla. Üks Hansoni pärijatest pani oma elu kaalule ja tormas põlewasse hoonesse tulesolijaid päästma. Ta suutis mõlemad õnnetusohwrid tulest wälja tuua. Raskete tulehaawadega naised toimetati Tartu haawakliinikusse.

Oletatakse süütamist, mispärast kriminaalpolitsei ametnikud kohale sõitsid.

Surm elektri läbi.

Kuidas wõis see juhtuda, on kõigile mõistatuseks.

Narwa majaomanik Emilie Kruubi saladuslik surmapõhjus on nüüd selgunud. Linnaarst dr. Sulg toimides laiba ülewaatust, konstateeris surmapõhjusena hingamiselundite halwatust, mis on tulnud tugewast elektrilöögist. Wiimast asjaolu tõestab ka kiire laiba lagunemine.

Nagu teada, suri E. Kruup 2. mail saladuslikkudel asjaoludel. Surmaööl kuulsid üürnikud perenaise toast appihüüdeid. Ukse lahtimurdes leiti E. Kruup surnult diiwanil lamamas. E. Kruubi wend Laaberg, kes korteriga tuttaw, läks esimesena tuppa. Elektrit ta põlema ei süüdanud, seletades, et öe korteris on mingisugune woolurike, mille pärast lambid ei põlewat. Keegi ei hakkanudki seda kontrollima. Toodi kohale küünal ja K. Laaberg läks üksi korteri läbi — oletatawa sissetungija tabamiseks. Mõni minut hiljem kui ka teised appiruttajad korteri ruumidesse läksid, süütas K. Laaberg tule.

Surmt juures ei leitud mingisuguseid wägiwalla tundemärke. Politseiline juurdlus ei annud ka mingisuguseid tulemusi, kuigi paistis kõigile majaperenaise äkiline surm kahtlasena.

Kuidas elektriwool jappis E. Kruubi, on täiesti mõistatus. Diiwani kohal olew öölamp oli korras, samuti ei olnud katki ka isolatsioonimähis. Ainuke wõimalus on, et lambi küljest oli juhitud wool diiwanisse ja hiljem ühendamise järjed enne ametiwõimude kohalejõudmist kõrwaldatud.

Harilikult 220-woldiline elektriwool pole surmaw, kuid erijuhustel küll, mida ka E. Kruubi surma korral oletada wõib. Kas siin tegemist on eelekawatsetud roimaga wõi lihtsalt loomuliku surmajuhtumiga, on raske kindlaks teha, pealegi on Kristjan Laaberg surnud, wõttes enda ekn enesetapmise teel.

Wõihind tõusis enne pühi.

Üleeile noteeris wõiekspordööride noteerimiskomisjon põllupidajatele wäljamaksetawaks wõi madalamaks ostuhinnaks 1 kr. 70 s., kuna möödunud nädalal samal ajal oli wõihinnaks määratud 1 kr. 63 senti, seega 7-sendiline tõus. Wõihinna tõus tuli pühade-eelsest hooajast.

Uued paberossid!

Valmistatud inglise maitsekohaselt paremateest sigarettide tubakatest.

Piirituseristleja hukutas walwelaewa?

Kuuldused Soome merewalwe laewa hukkumisest merelahingus.

Kahtlustärataw plahwatus merel.

On põhjust arwata, et Soome piiriwalwe mootorpaat „Merikwargi“ on Soome lahel põhja lastud lahingus piirituswedajate laewaga. Mootorpaat on jäljeta kadunud, on aga kuuldud merel kahtlast plahwatust. Ka kuuldub kaudselt sündinud kurbmängust. Lõplik selgus puudub. Soomes eitatakse teateid merewalwe laewa hukkumisest.

Meie kaastööline teatab Narwast: Mõni päew tagasi õhtul kella ½9 ajal kuuldus Narwa-Jõesuu rannas Soome lahelt lääne suunas, umbes Lawansaare kohalt

t u g e w p l a h w a t u s.

Waikse õhtu tõttu oli kaja Jõesuus selgesti kuulda. Esialgu ei teatud plahwatuse põhjust ja oldi arwamisel, et merel lõhkes mõni hulkuw miin. Nüüd on aga awanenud hoopis sensatsioonilisemad asjaolud, mis lubawad tõendada Soome piiriwalwe mootorpaadi „Merikwargi“ hukkumist lahingus lahel kurseeriwa piituseristlejaga.

„M e r i k w a r g i“

sõitis Soome merele 15. mail 4-liikmelise meeskonnaga ja hakkas jälgima piituselaewu. Peale selle puuduwad temast igasugused teated, olgugi et Soome rannawalwe ja Lawansaare politsei on toimetanud põhjalikku otsimist ja eile wiibis N.-Jõesuus nähtawasti samal otstarbel üks Soome ametnik raadiotelegrafist. Kuid selgust asjasse ei ole saadud. Mõned piituseoperatsioonidega tegelewad isikud aga teawad rohkem, mis aitab loosse selgust tuua.

16. mail jälgis „Merikwargi“ lahel üht suuremat piituseristlejat. Kuna „Merikwargi“ omas 75 hob. jõulise mootori ja oli suuremaid soome walwepaate, siis ristleja püüdmine osutus wõimalikuks. Pikema tagakihutamise järele lähenenud walwepaat ristlejale laskelaugusele. Samal ajal wiimaselt awati püssi- ja kuulipildujatuli, millele walwepaat samaga wastas. Wastastikune laskmine kestis ligi ½ tundi, siis aga haarasid piituswedajad kinni wiimaselt abinõust ja heitsid oma sõiduwette

t o r p e e d o.

Et soome rannawalwe paat oli juba kannul, siis kihutas see täie hooga torpeedo otsa, mille tagajärjel see plahwatas ja häwitas paadi ühes meeskonnaga täielikult.

Praegu jatkawad Soome ametiwõimud asja juurdlemist. Esialgu

e i t a t a k s e

teateid „Merikwargi“ hukkumisest. Teatawasti on Soome piiriwalwel wiimastel päewadel palju tööd olnud piituselaewade pärast, mis piirawad Soome randa. Helsingist teatatakse, et kuulduste kohta Soome merewalwe laewa hukkumise kohta Narwa lahes on Soome merewalwe ülem kapten Miettinen „Helsingin Sanomatele“ seletanud, Narwa lahes ei olewat hukkunud mingisugust Soome merewalwe laewa. Kuuldused püüdwad aga kangelaelselt.

Miljoniline raiskamine Wirthausi kaubamajas.

Arijuht A. Tamm wangistati.

Likwideerimise-komisjon paljastas kuriteo.

Neil päewil selgus, et Tartus asuwa a. ü. Wirkhaus'i kaubamaja ärijuht A. Tamm on suurema summa firma raha raisanud. Kuuldawasti on raiskamine kindlaks tehtud aktsiaseltsi „Wirkhaus'i“ likwideerimiskomisjoni poolt ja asi antud politseiwõimude lahendada. A. T. seletab ise, et ta pole raha raisanud, waid annud tuttawatele laenuks. Need pole aga tagasi maksnud. Kuiwõrd see seletus on paikapidaw, seda näitab lähem juurdlus. Neljapäewa õhtul wõeti A. T. kriminaalpolitsei poolt wahi alla.

Kui suur raisatud summa on, seda pole weel kindlasti teada. Kuuldawasti tõusewat see 10.000 kroonini.

Paawst Mussolini wastu.

Terawused katoliiklaste-üliõpilaste pärast.

R o o m a s t, 22. mail. (Trj.) „Osservatore Romano“ teatab, et paawst on wäga terawalt üles astunud fascistide wastu jutuajamisel katoliiklikkude üliõpilaste juhtidega. Põhjust on selleks andnud hiljutised fascistlikkude üliõpilaste ülesastumised katoliiklaste wastu mitmes Itaalia ülikoolilinnas. Öeldakse, paawst olewat teinud märkuse, et katoliiklistele üliõpilastele tähendab see austust, kui nad on fascistlikkudest organisatsioonidest wälja heidetud.

Ühtlasi teatab „Osservatore Romano“, et jesuiitide juhid eitaawd teateid, nagu kawatseks nad Hispaaniast lahkuda. Jesuiitidid rõhutawad, et Hispaania on nende ordu looja Loyola sünnipaik ja sellepärast peab Hispaania jääma jesuiitide kodumaaks.

Pööre filmiasjanduses?

Uus wärwifilm.

L o n d o n i s t, 22. mail. (Trj.) Siin demonstreeriti uue meetodiga walmistatud wärwifilmi. „Daily Mail“ teatab, et selle wärwifilmi walmistamismeetodi wäljatöötamiseks on toimetatud katseid 5 aastat. Uus wärwifilmi walmistamiswiis tõotab sünnitada rewolutsiooni kinoasjanduses. Filmi walmistamise wiis on esialgu leiutajate saladus. Wastawalt ette walmistatud filmilinti walgustatakse hariliku filmiaparaadiga ja tema demonstreerimiseks ei ole tarwis erilist kinoaparaati.

Jaspari walitsus lahkus.

B r ü s s e l i s t, 22. mail. (Trj.) Jaspari uus walitsus esines neljapäewal lahkumispalwega. Põhjuseks oli, nagu juba teatatud, wabameelsete lahkumine walitsusest pärast walitsuse deklaratsiooni ettekandmist. Walitsuse lahkumise eel oli parlamendis dramaatilisi wahejuhtumisi. Kuigi parlament oli 90 häälega 77 wastu tagasi lükanud sotsialistide ettepaneku, mille wastuwõtmine oleks tähendanud umbusalduse awaldamist Jaspari kabinetile, tuli walitsusel juba mõni tund hiljem lahkuda. See walitsus püsis ainult kaks päewa. Belgia lehed arwawad, et uue walitsuse kujundamine on seotud suurte raskustega.

Kõik sõidawad pühade ajal

Jänesele

ILMUS

"Olion" nr. 5/6

(17/18).

Suure kaksiknumbri hind 1 kr.

N-ris on 68 lk. Reproduktsioon kriitpaberil, pilte. Hulk näiteid **kunstkäsitöö alalt.**

Kaksiknumbri ilmumine on tingitud tarvidusest, ajakirja senist ilmumistähtaega viia kuu alguspäevadele. „Olion“ nr. 7 ilmub juulikuu esimesil päevil.

„OLION'i“ tellimishind: aastaks 6 kr., ½ a. 3 kr. Tellimisaja alammäär: 3 kuu peale 1 kr. 50 s.

Tellida võib „OLION'i“ otse talitusest, igast postiasutisest ja igast paremast raamatukauplusest.

A b i t a l i t u s e d igas linnas.

„OLION'i“ tellimisi võtavad wastu ka wälismaa postiasutised.

„Olion'i“ toimetus ja peakontor: Tartu, Riia 64—3. Telef. 5-42.

„Postimeest“

wõib tellida igast kuupäewast iga kuu lõpuni.

Suwiste wäljasõidud.

Senistele ühendustele lisaks uus raudtee.

Nagu ilmajaama aparaadid märgiwad ja teadusemehed wälja arwawad, tikuwad suwiste pühade ilmad õites aedadele rohkem kasu tooma kui inimestele: jahedus hoiab putukaid puudest eemale ja inimesi loodusest. Kuid kõige selle juure tuleb suur tröost: juba esimese püha õhtupoolikul annab jahedus maad soojusele ja rännakute ettewõtjad wõiwad heita pintsaku seljast ning kingad jalast. Ühesõnaga: pühadest wäljasõidu osas saab asja, seda enam, et wihma pole ette näha. Ehk kui tulebki wäike sagar sooja wihma, see teeb asja weel paremaks. Wäljasõit rohelisse on kindel.

•

Linna inimesed ju muud midagi pole kuulnudki kui hilist kewadet. Kuid waatamata kuulduselle, on loodusel see hea omadus, et ta kaotatud aja tundidega järele teeb: maal on täielik suwi: metsad ja nurmed rohelised, enne pühi wisatakse wast nurmedele wiimane seeme ja rahu uleb ka talu majadesse. Seda kõik paari nädala kestel, kuna waremetel aastatel külwi- ja maaharimise wahet jäi nädal ehk rohkemgi. Millalgi pole maa loodus nii ilus ja õhk nii puhas kui praegu: rohi kaswab silmnähes ja lilleoks ajab lilleõit taga. Metsades on pakataw õhk. Suurweest ei ole enam jälgegi, wesi on haruldaselt madal jõgedes ja sisemaa järwedes. Ainult kantud liiwast wõid näha, kust woolanud suurweed ja uppunud jõekaldad. Ilusam aastaaeg maal!

•

Kuna Tartu inimestest wähe põhjapoole sõidawad ja suurem osa lõunapoolseid külasid külastawad, siis on tänawuseks ka rohkem soodustusi kui millalgi warem. Laewa- ja omnibuse liinidele on seltsinud weel uus raudteeliin. Tartu-Petseri raudtee on 24. skp. s. o. esimesest pühast awatud reisijatele Tartust kuni Taewaskojani. Peatus igas mões jaamas. Igas jamas wõib peale tulla ja maha minna. Tartust Taewaskojani maksab ots 1 kr. 15 senti. Käigus on 4. klassi wagunid. Kuna te kaunisti korras, siis on sõit küllalt kiire. Juba Taewaskoja pärast maksab seda reisi ette wõtta. Pealegi näeb uuel raudteel loodust, mida seni wõimata näha oli, kuna suurt osa maast katsid sood ja metsad, põllud.

Räpinani tee weel ei jõua, kuid selle eest hoolitsewad jälle omnibused. Räpinlased on taipajad olnud, nad on korraldanud esimesena laulupeo Räpina ilusas looduses. Sinnab saab omnibustel.

Laewatee on endine: kes armastab wett ning põlgab raputust, läheb laewaga. Pühade laupäewal ja pühade ajal on laewasiini pidajad mobiliseerinud kõik laewad. Kui häda tuleb, wõetakse lühida maa reisijate weoks appi weel mootorpaadid.

*

Nendele, kes linnast wälja ei saa sõita, on loodus ise annud Emajõe kõrgeid kaldaääri ja küllaldase soojusega wee. Küllap siingi tuhanded leiawad kewadepilte ja rohelise looduse. Peaks arwama, et suwistepühad linna tühjaks teewad. Kuid waewalt. Igal aastal on olnud neid, kes meelsamini istuwad linnas. Ülekohtune oleks linnast wälja saata kõiki laulu- ja mängukoore. Seda ongi arwesse wõtnud „Wanemuine“ ja korraldab pühade ajal neli etendust. Peale selle üllatus — suwemuusika uuelt korraldatud aias. Nagu näha, ei saa tartlased siiski jätta oma traditsiooni. Talwel küll, kui pole aeda ega ilma, siis kõneldakse üksköitselt suwemuusikast, kuid kewadel on meeled muutunud. Kõikide kasuks.

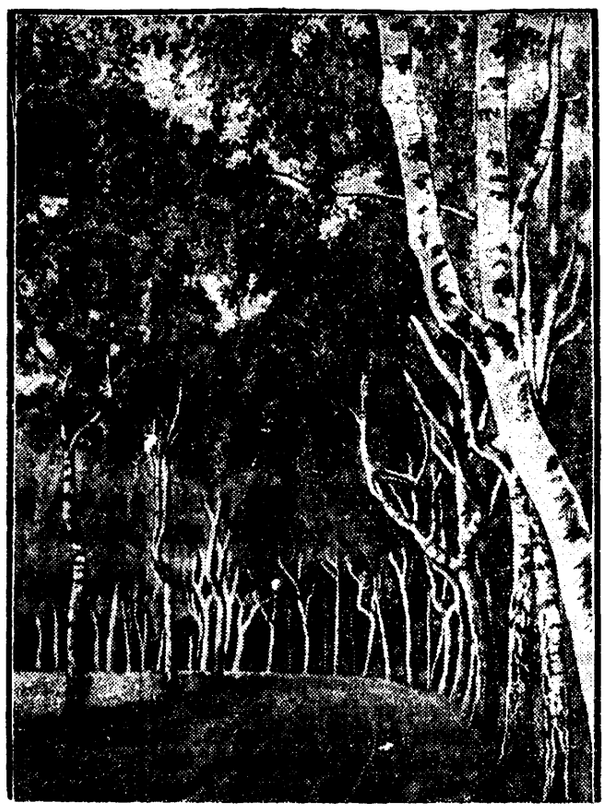

Kewadtee.

Uuel raudteel sõitjate elu kindlustatud.

Tartu-Petseri raudtee ehitajad on kindlustanud sellel raudteel sõitjate elu kindlustusselts „Eestis“. Raudtee kindlustus kestab seni kui riik raudtee oma kätte wõtab.

Pühad suurlinnas.

Misugused on pühad Euroopa suurlinnades, sellest annab tealtwa pildi juba kokkuwõte läinud pühapäewa sündmustest Berliinis. Saksa lehtede teatel on sel päewal riigiraudteed üksi wiinud linna ümbruse wäljasõidukohtadesse 1.700.000 sõitjat, teised raudteed 2.295.000, trammiliinid 1.389.000, maa-alune raudtee 419.000, omnibused 416.000. Kui juure lisada kümnedtuhanded auto- ja rattasõitjad, kellest kubisesid Berliini ümbruse maanteed, teewad sakslased järelduse, et juba läinud pühapäewal ruttas kogu Berliin loodusesse. Misugusels kujuneb pilt suwistepühiks, on lihtne ette kujutada!

ETA

PÄRNU
Eesti kauneim kuurort

Päikeseküllane, kaitstud liivarand ● Ideaalne kosutuskoht lastele ja puhkustvajajaile ● Mudaravila 15. maist — 15. sept. ● Vannid märksa alandatud ● Odavad korterid ● Laialised sportimisvõimalused: eeskujulik staadion, tennisväljad j. n. e. ● Mugav kiirrongi- ja autobuseühendus (3½ — 4½ tundi)

Lähemalt aadressil: PÄRNU SUPELINSPEKTOR

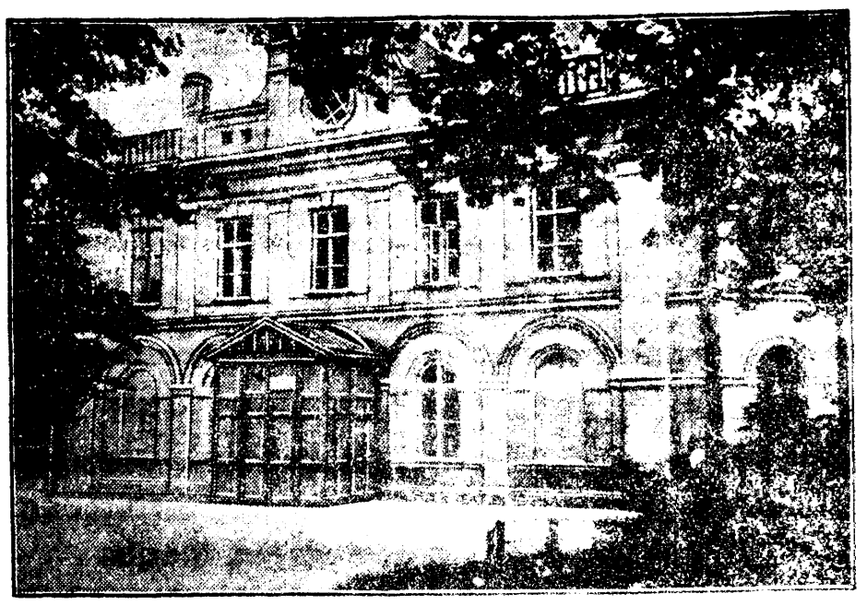

Kaunase ooper oli tulco.

Nagu juba warem teatatud, puhkes hiljuti Leedu ooperis Kaunases, dekoratsioonide ruumis tuli, mis kiiresti levines. Mitmetunnilise kustutustöö järele suudeti wiimaks tulele piir panna. Kuigi teatrirunum otsekohe kannatada ei saanud, tuleb etendusi edasine katkestada uue hooajani.

Tule alguse kohta liiguwad kuulujutud, nagu oleks see puhkenud kurja läe läbi.

Suwistest, suwest ja turismist.

Nüüd on siis suwistepühad käes ja kased on lehes. Kaskedel on nüüd katk nagu kuuskedel jõulu eel. Teine katk tuleb kaskedel jaanipäewaks ja siis nad jääwad rahule. Kadakaid katkutakse kolm korda aastas. Nimelt jaanituledeks, maituledeks ja kõige uuemateks tuledeks — jüriöö tuledeks. Nad särisewad nii armsasti ja annawad heleda leegi. Lepadel on katk siis, kui on singisuitsetamise hooaeg. Lepapuudega suitsetatud singid saawad nii head, et söö ilma leiwata kas tailiha wõi raswast, süda läikima ei kahha. Mändidel tuleb siis katk, kui uudsejahud jõuawad weskist koju. Siis tehakse uusi pudrumändi. Kuid see katk peaaegu polegi enam katk ja asjatu oli seda siin meelde tuletadagi.

• • •

Aga tuleme puude wahelt suwistepühade juure tagasi. Linnarahwas sõidab nüüd suure rõõmuga maale ja maarahwas — maarahwas jääb ka maale. Ja kõikidel on hea olla. Mõni sõidab ka juba suwitama.

Üldiselt aga suwistepühad on kurwad ainult suwituskohtadele. Seal peetakse põialt, kas tuleb patsakju ja künanärijaid wõi ei tule. Pärnus polewat näha weel soomlasi ja arwatakse see õnnetus ühe Pärnu akadeemilise kodaniku süüks, kes möödunud suwel wõtnud ühelt neljaliikmeliselt soome perekonnalt ühe toa eest ööpäewas 1600 senti. See soomlane sülitanud ja sõitnud kohe tagasi. Kuid kõikide suwituskohtade rõõmuks wõib juba nüüd ütelda, et suwi tuleb ilus ja päikesekülline ja suwitushooajad rahwarikkad.

Suwitaja on niisugune inimene, keda püütakse. Lätlased teewad ka Soomes propagandat suwitajate juuremeelitamiseks. Pakuwad külma maa inimestele oma Majuri ja Bulduri päikest. Mõned soomlased on mõnel moel seal ka olnud ja nende otsus olnud niisugune: „Wiin on küll siin peaaegu sama hea kui Eestis, kuid Pärnus saab läbi soome keelega ja odawam on ka elamine Eestis kui siin ja... näkemiin!“

• • •

Suwi üldse on reisimiste ja matkamiste aastajagu. Matkatakse sisemaal ja reisitakse wälismaal. Wälismaalasi tuleb meile ja meilt sõidetakse wälismaale. Waluuta liigub riigist riiki, tekib n. n. nägemata eksport ja import. Kui uskuda Eesti Reisibüroo arwestusi, siis on möödunud aastal reisijad toonud Eestisse raha 20 milj. senti rohkem kui eestlased wedasid wälja. Täpsat arwestust siin teha ei saa, kuid ometi see küsimus on tähtis. Tänawu on oodata meile weel suuremat wälliskülaliste woolu. Suurem neist on küll 500 ungarlase läbisõit Helsingi kongressile, kes peatuwad läbisõidul ka Eestis.

• • •

Lätil ja Leedul on isegi wäike tüli reisijate pärast. Kõimumaad nad on omawahel kuigi nende rahwaste wahekorrad on külmemad kui eestlastel ja soomlastel. Aga kaotasid siiski ära wälispassid oma wahel. Kuid leedulased teadsid, et läti suwituskohad omawad suure tähtsusega nimelt Kaunase juutide suhtes ja seepärast jätsid alles wäljasõidu wiisumid, mis on meie rahas umbes 30 krooni. Nüüd on olukord niisugune, et lätlastel on sõit Leedusse igasuguse takistuseta, leedulastel aga on wäike piir ees. Ja oleks weel see Leedu wäljasõidu wiisum maksew aasta peale! Seda tuleb wõtta igakordsel üle piiri liikumisel. Kuidas see laheneb, seda weel ei teata.

• • •

Põhjamaa rahwastel on tung rännata lõunamaale. Soomlased külastawad Eestit rohkem kui eestlased Soomet, eestlased Lätit rohkem kui lätlased Eestit ja nii see joon läheb kuni Wiini ja Budapestini. Seal kohal jääb see lõunapoole tungimise ülekaalu nähe ära, sest sealt rännatakse igale poole. Loomulik oleks, et lõunariikidest tuleks sama rada tagasi põhjamaid külastajate wool, kuid ometigi see pole nii. Donau riikidest näiteks ei otsita Põhjamaad mitte Eestist ega Soomest, waid seal walitakse reisisuund ikka enamasti Kopenhageni suunas, kust siirdutakse ka Norrasse ja Rootsi. See on wäga kahjulik nähe Balti riikidele. Meie kisame kõrwal suurest turistide woolust ja kannatame selle all. Siia eksiwad ainult wähesed. Ja siin läheb teha palju tööd, enne kui seda ammu sisse juurdunud „goldströömi“ saadakse suunata ka meile. Ja siin ei tuleks Balti riikidel igal ühel töötada omaette waid ühiselt, sest kes näiteks sõidab Soome, sõidab juba huwi pärastki läbi ka Leedust, Lätist ja Eestist. Ühe riigi propaganda on kasuks ka teistele.

• • •

Lõpuks lõbus wahepala, mis illustreerib sakslaste teadmisi maadeteaduses. Meie ei tea, kas Saksamaal enam elementaasematki maadeteadust õpetatakse wõi on õpetajad ilmasõjas põrunud, kuid fakt on see, et neil päewal sadas Tallinna täis ühe saksa firma reklaambroshüüride rahet. Ja aadress oli: Reval, Lettland.

Ühes asutuses seesugune Saksamaa firma algkooli hariduseta korrespondendi wiperus sünnitas naljatamistuju. Kiri saadeti wale aadressi pärast tagasi. Ümbrikule tehti märkus:

Zurück, Hannover, Türkei. Kui Tallinna wõib olla Lätis, siis olgu ka Hannover Türgis.

Kolme tunniga Londonist Berliini.

Ameerika lendur Frank Hawks, lendas Londonist-Berliini — umbes 1000 km sõidutee — rekordilise ajaga, tarwitades selleks ainult 2 tundi 55 minutit. Lendur maandus Tempelhofi lennuwäljal weel enne kui telegramm tema startimisest Londonis pärale oli jõudnud.

Jalgade higistamine on tervisele kahjulik, ebamugav ja eemaletõukav pahe, mida kõrvaldab 1 karbi

higipulber „SEC“

tarwitamine. — Müügil apteekides ja rohukauplustes.

UUS
sõiduplaan
müügil
„POSTIMEHE“ RAAMATUKAUPLUSES
Tartus, Suurturg nr. 16.

Wene konsulaadi sündmata naljad.

Warssawist, 21. mil. Wahejuhtumise kohta Nõukogude konsulaadi ees Lwowis teatatakse täiendawalt: Lwowi tööbörsi eite kogus juur hulk töötuid. Nende keskele ilmusid mitmed kihutajad, kes jutustasid, et Nõukogude konsulaat maksab kõigile töötuile toetust Ameerika dollarites ja palkab töölisi Wenemaale saatmiseks. Seepeale kogunes Nõukogude konsulaadi ette umbes 500 töötut. Konsulaadist tuli wälja mees, kes hakkas jagama kokkutulnuile raha ja lubasid Wenemaale sõidusõiduks. Lähedal walwekorral seisew politseinik teatas sellest prefektuurile. Kui saabus politseisalk ja hakkas rahwahulka laiali ajama, ilmus Nõukogude konsulaadi aknale teine mees kinoaparaadiga ja hakkas laialiajamist filmima.

Poola ajakirjandus awaldab oma pahameelt niisuguse provokatsiooni kohta. See kometimäng olewat lawastatud konsulaadi ametnikkude poolt selleks, et saada ainet kihutusfilmiks, milles kujutatakse „tööliste tagakiusamist Poolas“.

India-konwerentsi järg

29. juunil.

Londonist, 22. mail. (Trj.) India ümarguse-laua konwerents peab uuesti kokku astuma Londonis 29. juunil. Esialgu tahetakse konwerentsi töö koondada peaasjalikult India liidukõsimuste komisjoni. Konwerentsi täiskoosolekuid peetakse arwatawasti alles septembrikuul.

Haapsalus algab suwihooaeg.

Uuesti korraldatud kuurort kõiksugu mugawustega.

Tänawu saabus suwi Haapsallu juba õige warakult, ning hooaeg oleks wõinud alata juba enne määratud tähtpäewa, s. o. 5. juunit. Loodus on end seadnud oma kauninnasse riiüsse ning suwitajate wastuwõtuks on ka kõik eeltööd juba tehtud. Haapsalu linnapea dr. Allwer jutustas meie lehe kaastöölisel tänawuse suwihooaja kohta, et see tõotab olla suurejoonelisem, kui kunagi waremalt.

Haapsalu suweorkestrit tuleb juhatama hra W. Tago, kelle suurendatud sümfooniaorkester mängib kuurordi ilusaimal alleel, Poska puiesteel, kaks korda päewas.

Waewalt paarsada meetrit kuursaalist idasse ehitatakse praegu kunstlikku pääshi, liiwaranda, mille töödega ollakse praegu lõpukorral. Otse pääshi kohale on ehitatud muul, mis murrab laineid ning suplejaid kaitseb tülitawa weewoolu eest. Meri on pääshi kohas süwendatud, leidub sportimiswõimalusi noortele ja wanadele, sportlastele ja mittesportlastele.

Edaspidiseks on lootusi, et terwe Haapsalu rannaelu kandub mõni kilomeeter läände, Paralepa haruldase loodusega meisa ning randa. Tänawu on Paraleppa linnawalitsuse poolt püstitatud kiosk karastawate jookide müügiga, on ehitatud kaunis ice jalakäijatele ja rattasõitjatele randteejaaama juurest otse randa, mis hõlbustab ning õgwendab pääsu rannale. Sel kombel kestab käik linnast Paralepa randa waewalt mõne minuti.

Elu Haapsalus on hooaja kulminatsioonipunktil ikkagi odaw, odawam kui kuski mujal kuurordis Eestis. Seda on kinnitatud ja kinnitatakse weelgi kõigi suwitajate suust, kes ühes kui teises kuurordis wiimaste aastate jooksul on wiibinud.

Mis puutub Haapsalu kiimasse, siis aitab juba sellest ütelusest, et Haapsalu on kõige päikesepaistelisemaid kohti Eestis. Ümbrisetud arwukatest saartest ja poolsaartest, ei pääse siin kunagi maksewusele karmid põhja ning lääne tuuled.

Spordiwõimaluste eest on hoolitsetud eeskujulikult. Linnal on lossiwaremeis igiwanade ja põliste puude all oma tenniswäljad, neid täiendab weel spordiseltsi „Läänela“ wäli Wilmsi puiestikus.

Mõnusa jalutuskäigu kaugusel linnast Lihula poole asub ideaalseim looduslik spordiwäli Eestis — Troi jalgpalli ja kergejõustikuwäli ilusa männimetsa keskel ning tasane kui laud.

Haapsalu kuulsus aga ei seisa weel mitte neis loetletud mõnusustis ning mugawustis, waid ka mudas, mis oma raadioaktiiwsuse poolest on ärataanud tähelepanu mitte meil üksi, waid ka wälismail. Selle asja wastu tõuseb usaldus pikkamööda, ning Haapsalu muda leiab iga aastaga järjest uusi ja uusi tarwitajaid. Igal aastal tuleb Haapsallu hulk wälismaalasi, kes ei jõua küllalt imestada, milliseid mõnusid suudab pakkuda see wäikene linnakene Eesti läänesopis.

Siin leiab igaüks oma iseloomule wastawa kegetuswälja: on idülli, on mitmekesist loodust, on ka lõbutsemist. Rannas asuwas kuursaalis korraldatakse suwe jooksul hulk pidusid, kuna alaliselt peale selle korraldatakse kuursaalis igal õhtul kabaree ja muusika ettekandeid.

Üle kõige selle lewib aga Haapsalu tähetaewas, rannas purunewad lained waikse, meeldiwa kohinaga wastu isementeeritud kallast ning arwukatest aedadest hoowab magusat lillelõhna. Ja Paralepa wägewait metsast toob mahe lõunatuul mändide aroomi.

Selline on tänawune Haapsalu, kuhu warsti hakkawad rongid ja laewad tooma suwitajaid igast Eestimaa nurgast ja, kahelda ei saa, ka wälismailt. Kõik tundemärgid lubatwad oletada, et Haapsalu hakkab toibuma oma aastaid kestnud warjusurmast ning järele jõudma meie teistele nimekamaile kuurortidele. Seda on ta igatahes ära teeninud.

Kommuninstide rahutused Stokholmis.

Kokkupõrge Stokholmi politsei ja kommunistidest meeleawaldajate wahel. Politsei wõttis tarwitusele kõige karmimad abinõud, et linnas, kus praegu peetakse rahwuswahelist õhuühendusnäitust, alal hoida rahu ja korda.

„Balti riikide liit“ Argentiinas.

Kaunasest, 22. mail. Argentiina leedulaste organisatsioon koos Leedu konsulaadiga ostsid Buenos-Airesis suurema maja, kus asuwad Leedu emigrantide kultuurilised ja majanduslised organisatsioonid. Seal on seltside bürood, pidudesaal, lugemissaal, raamatukogu, internaat, trükikoda ja toimetus. Maja ostmise on osa wõtnud ka Argentiina lätlaste klubi. Ka Eesti selts nõutab omale ruume nimetatud majas. Nii on loonud kolme Balti riigi emigrandid kauges Lõuna-Ameerikas kultuurilise ja majanduslise koostöö.

Maksujõuetu ärimehe örnatundelikkus.

A. Pääsukese kaebus meie lehe wastutawa toimetaja wastu läks tühja.

Reedel tuli Tartu-Wõru rahukogus arutusele maksujõuetuks tunnistatud kaupmehe Aleksander Pääsukese erakaebus „Postimehe“ wastutawa toimetaja Oskar Mänd'i wastu. Kohus mõistis toimetaja õigeks.

A. Pääsuke oli esitanud kohtule kaebuse läinud aastal „Postimehes“ nr. 256 ilmunud sõnumi pärast, milles kirjeldati tema wahiallawõtmist. Mõnigas oli sõnumis tähendatud, et A. Pääsuke tabari Tiigi t. 1, kus tema wiimane jalakorter asus. Wiimase lause leidis kaebaja enese kohta haawawa olewat. Teiseks tulges ta enese kohta haawawaks „Postimehes“ nr. 269 ilmunud Hausenbergi maksujõuetuse kohta käimas sõnumis lauset „Kuuldawasti tekkinud Hausenbergi esimesed maksuraskused A. Pääsukese maksujõuetuks jõõmisel“.

Kaebaja A. Pääsuke on kohtusse ilmunud walwuri saatel, sest kreeditoride nõudel peetakse teda läinud öigusest peale wangis. Kohtu eeskistuja J. Pirn teeb lepituskatse. Seegi ei lähe korda.

Tunnistajana, kuid ilma wandeta, kuulatakse üle ka kaebaja A. Pääsuke ise. Ta seletab, et kaebuses tähendatud laused ei wastawat tõele ning olewat temale haawawad. Tiigi tänawal elanud ta sõsteerjuturult ja Hausenbergiga mingisugunes äriline wahekorras pole olnud.

Kaitsja: Kas wõite aga tõendada, et teil äriline wahekorda Hausenbergiga kolmandate isikute kaudu ei olnud?

A. Pääsuke ei wõi seda tõendada.

Kaitsja: Kui kaua aega läks kohtuotsuseni kuni teie wahi alla wõtmiseni?

A. Pääsuke: Ligi 9 kuud.

Eesistuja: Kas teie meelega kõrwale hoidite?

A. Pääsuke wõtab selle õigeks, kuid üsna tagasihoidlikul toonil.

Tunnistaja, hulastajaõde Tatjana Bogowskaja, on olnud A. Pääsukese korteriperenaiseks Tiigi tänawal nr. 1 ja seletab, et A. Pääsuke olnud tema majaraamatusse sisse kirjutatud.

Kolmas tunnistaja, adw. R. Jaska, on kreeditoride wolinikuna A. Pääsukese maksujõuetuse asja ajanud. Rahukogu otsustanud 2. okt. 1929. a. Pääsukest wahi alla wõtta ja selleks antud talle samal päewal ka täiteleht wälja ning ta asunud ühendusse kriminaalpolitseiga, et wiimane takistaks Pääsukese põgenemist. Täiteleht antud aga politsei 8. jsk. komissarile, sest aadressibüroo andmetel elanud Aleks. Pääsuke Peeteri t. nr. 37 isa juures. Teda ei läinud korda tabada sealt ega mitmest teisest kohast Tartus, kus teda leida loodeti. Hiljem selgunud, et A. Pääsuke oli läinud Rapla wenna juure. Täiteleht saadetud sinna, kuid kohalik konstaabel saatnud mõne aja pärast teatega tagasi, et A. Pääsukest ei ole seal. Seejärel ühendusse wälisministeeriumiga, ent selgunud, et Pääsuke wälismaale ei ole läinud. Erateel saadud teada, et P. on Tartus, kus tal mõiu peakuskohta olnud. Lõpuks tabatud ta Tiigi tänawalt nr. 1. Tõendiprotsessi korra järele olnud Pääsuke kohustatud oma elukohta üles andma.

Täiendawal ülekuulamisel wõtab Pääsuke õigeks, et ta mõiwiisi mööda maad rännanud ja et ta sihiks olnud wõimude eest eemale hoida. Oma elukohtade seeriat täiendab ta weel mõne kohanimetusega, mida adw. Jaska ei teadnud nimetada.

Kaitsja imestab A. Pääsukese örnatundlikkuse üle: Ta ise kohtu ees on wõtnud õigeks, et hoidis wõimude eest eemale ja ajalehe kohus on ometi registreerida sündmusi, ning kui seda on tehtud, siis ei saa seda cuhaawamiseks pidada. Samuti ei sisalda ka teine lause mingit cuhaawamist. Palub oma kaitsealust õigeks mõista.

Kohus otsustas toimetaja O. Männa õigeks mõista ja kohtukulud eraõaebaja A. Pääsukese peale panna.

Suur eksitus.

Siin saarest on 2/3 metsa all. (Ajaleht).

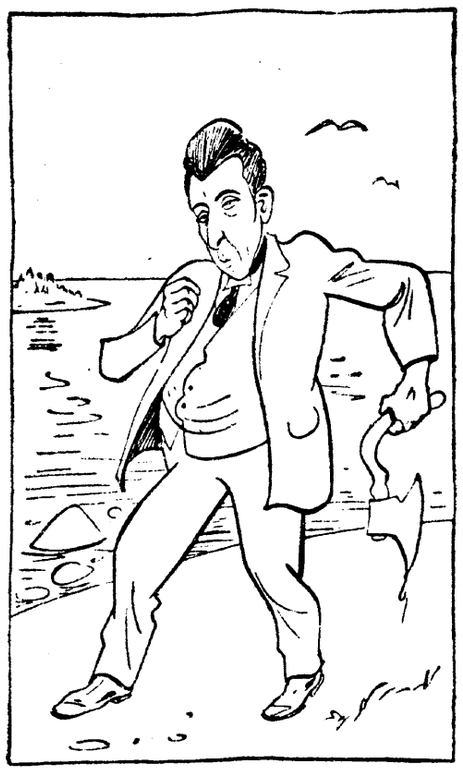

Metsade rüütel: „Milline andestamatu eksitus — kuidas wõisin ma ometi selle saare kahe silma wahele jätta!“

Raske õnnetus kiwilõhkumisel.

Neil päewil juhtus Wirumaal Porkuni wallas Kallengu asunduses kiwilõhkumisel raske õnnetus Arne Spiegeliga, 25 a. wana. Noormees oli läinud elumaja lähedal kiwe lõhkuma. Kõlas pauk ja kodused leidsid noormehe werisena ja purustatult rinnuli asendis kiwil. Nägu oli kõwasti purustatud, üks silm wäljas, teine wigastatud. Kätel oli peopesalt kistud liha ära ja sooned katkenud, nii et käed rippusid jõuetutena alla. Samuti oli purustatud rind. Kutsuti kohale W.-Maarja arst, kes õnnetu Tartu rawitsusele saatis. Haawatu seisukord on wäga raske.

Gustav Becker'i

seina-, ärataja- ja põranda-kellad

on maailma tuntumaid.

659 lennuki paraad.

Hiigla õhulaewastik Chicago kohal.

Chicagost, 22. mail. (Trj.) Neljapäewal lendas Chicagost üle hiigla õhulaewastik, mis koosnes 659 lennukist. Kogu linnas jäi liikumine seisma, sest inimesed waatlesid tänawatelt ennenägemata pilti taewalaotuses. Lennukid olid wiimseni riwistunud lahingukorras. Linna kohalt lendas õhulaewastik Michigani järwele. Järwe pinnal liikusid mootorpaadid ja wesilennukid, et wõimalikude õnnetuste korral maa lennukite meeskondi päästa. Seniste teadete järele ei ole suurtel lennumanööwritel juhtunud aga ühtegi õnnetust.

Õigusteadlaste konwerentsi awamine.

Kaunasest, 22. mail. Balti riikide õigusteadlaste konwerents awati Leedu kohtuministeeriumi saalis. Terwituskõnesid pidasid Leedu peaminister Tubelis, Leedu kohtuminister Zilinskas, Läti saadik Liepinsch ja Eesti saadik Lepik.

ILMUS

MAAILMA MAAD JA RAHVAD 6

DOLLARITEMAA

ANGLO-AMEERIKA II.

Toimetanud: T. Ülik. geogr. prof. A. TAMMEKANN ja mag. geogr. E. KANT.

SISUST:

Eestlased Ameerika Ühendriiges.

Üldiselt. Arv. Raioonid. Tegevus. Kultuurelu. Kokkuvõte. **Prof. Piip** (endine Ameerika saadik).

Maisivõõde. U. S. A. kuldne süda. Neegriküsimus Ühendriikides. Ku-Klux-Klan.

Kauge-Läänes. Metsiku Lääne asustamiskäik. Cowboyde ajastu. Farminduse vormid ja rakendusviisid. Maavarad.

Preeria — Suured lagendikud. Preeria lävel. Koduotsijad. Läände! Westward ho! Rohtla — tühi, ootav maa. Asustamistingimused.

Kaljumäestik. Karusnahakütitide paradiis. Yellowstone'i rahvapark. Mõnda Ameerika usuelust. Pueblo-indiaanlased.

California. Hollywood — maailma filmitööonduse keskkoht. Los-Angeles. San-Francisco. Bakersfieldi õliväljad — voolav kuld. California sisserändamismaana.

Kanada. Metsa-Kanada. Karusloomade kasvatus. Kohtumisi indiaanlastega. Mere-Kanada kalarannikud. Tursa ja hülgepüügi hädaohtudest. Kanada nisumajandus jne.

VIHU HIND:

TELLIJAILE Kr. 1.50

MÜÜGIL Kr. 2.50

„Maailma maad ja rahvad“ talitus

K-Ü. „LOODUS“ Tartus, Vana tän. nr. 1.

„Postimehe“ waateaken taheti purustada

Miljonid meelitasid.

Paljud möödaminejad silmitsewad suurt rahawirna „Postimehe“ raamatukauplusе waateaknal. Need on Karskusliidu loterii wõidusummad — kokku 2,5 miljonit. Möödunud ööl on aga aken osaliselt purustatud, nähtawasti miljonid meelitasid purustamisele, arwatawasti möödaminejad segasid miljoniwargaid. Nüüd on Karskusliidu poolt kontrolli kõwendatud ja salajane ööwalwe wälja pandud.

FOTO

aparaadid, plaadid

filmid - paberid

kõik fototarbed

K-m. Venn. Prüüs

Tartus, Kaubahoov 20/21, tel. 12-92.

Söit rohelisse raudteel alandatud hinnaga.

Et wõimaldada inimestel pühade puhul odawama hinnaga rohelisse sõita, on praegu müüdawad pühapäewapiletid, mille hind 33 proc. odawam üldhinnast. Need piletid on makstma pandud suwisepühadeks ka weel järgmiste jaamade wahel, kus jaamade juures asuwad waatamiswäärsed kohad. Tallinna — Kadrina (Neeruti mäed ja järwed), Rakwere (Ioosiwaremed, tammik), Tamsalu (Porkuni loss), Kilsi (Ebawere ja Punamägi), Tartu — Palupera — Puka (Pühajärw), Wõru (Munamägi, Petseri kloster), Tallinna jaamast Wiljandi (järw ja losiwaremed), Kiwiõlist — Narwa, Rakwere — Kadrina — Tapa, Kadrina — Narwa — Auwere — Waiwara (Waiwara loss, mäed, merewand), Kohtla (põlewkiwitööstus), Pärnu — Wasträäma — Surju, Wiljandi — Siniallika — Loodi — Kisu (mäed ja järwed) — Halliste, Tartu — Wõru — Petseri, Walga — Wõru — Petseri. Kui teegi ei tunne teed huwitawa kohani, siis palusakse pöörata kohaliku jaamaülema poole juhatuse saamiseks.

Kindral Aguilera †.

Madriidist, 21. mail. (Trj.) Hispaania wägede kindral kapteniks nimetatud kindral Aguilera surri 74 aasta wanuses. Kindral Aguilera oli tuntud wabameelsena ja oli ägedamaid diktaator Primo de Rivera wastaseid. Teda loeti 1926. a. äpardunud mässu juhiks. Diktaatorlik walitsus wõttis temalt kõik aukraadid, kuid wabariigi wäljakuulutamisel anti need kindralile tagasi. Hiljuti anti temale kõrgem aukraad, mida Hispaania sõjawäes üldse tuntakse. Kindral Aguilera on oma testamendis palunud loobuda igaühest ametlikust mälestamisest tema matusel.

Järgmine „Postimees“

ilmub 27. mail. Müügil Tartus kolmandal pühal p. l. — Kuulutusi sellesse numbrisse wõetakse wastu täna harilikul ajal ja kolmandal pühal kella 11—1 p. kontoris, Jaani 11/13.

Suur muusikamees ja ametlikud patrioodid.

Wahejuhtumise puhul Arturo Toscaniniga.

L. Neuman.

Wahejuhtumine Arturo Toscaniniga tema omal kodumaal pole iseenesest küll mitte igapäewane juhtum, kus rahwas oma enese geniaalsemat poega ja patrioodi „maha“ karjub, kuid ta ei ole muusikaelus mitte ainukordne ega päris erakordne, ja on pealegi õige kergesti arusaadaw, kui mõtleme, et wahejuhtum tuli ühe tugewa isikuga, nagu seda Arturo Toscanini on.

Ta on kogu oma eluaeg juht olnud, mitte juhitaw. Tal on niiwõrd kindlasti wäljakujunenud tõekspidamised ja seisukohad, et suurtes küsimustes, põhimõtte küsimustes niisugused mehed ikka ennem murduwad kui paenduwad. Nüüd on see geniaalne itaallane kogu maailmale sensatsiooni kõneaineks saanud rohkem ühe nimeta mehe mõtlematuse, hoolimatuse läbi tema wastu, kui Toscanini „wägitee“ pärast, et ta keeldus fasistlist muusikat juhatamast. Ei ole kuulda olnud, kuidas Mussolini ise sellele wahejuhtumisele suhtub, kuid ise kui geniaalne juht ja suur isik mõistab tema wist wäga hästi ka oma kaasisamaalast ja geniaalset „wäejuhti“ muusika alal, et see oma seespidise äratundmise järele teisiti toimida ei wõinud. Toscanini enese kohta ei ole see küll mingisugune „wägitöö“, tema loomusega on see nii enesestmõistetaw ja tühi asi tema tõeliste „wägitegude“ kõrwal, mis tema oma loowa tööga, ülesehitawa tööga kogu kultuurilmale, eriti aga oma kodumaale ja Itaalia rahwale ja Itaalia nimele ja kuulsusele oma tegudega on pakkunud.

Kõige pealt: tema loowa töö all ei tule mitte mõista heliloomingut kitsamas mõttes. Toscanini ei ole üldse mitte heliooja, komponist. Ta on itaallaste suurim dirigent, eriti ooperi ja sümfoonia orkestri juhtimise alal ja geniaalsemaid elawate hulgas kogu maailmas. Weel rohkem: ta on neid üksikuid markantseid mehi, kes põhimõtteliult ei ole heliloojad, kuigi nad ka komponeerida oskaksid, kuid kes aukartuses oma kunsti wastu seda ala teeniwad, mis neile saatus, kõrgem tahe on oma erakordsete annete näol määranud. Nende hulka kuuluwad mitmed rahwuswahelise nimega dirigendid, nagu kümne aasta eest surnud kuulsaim dirigent Artur Nikisch, praegu elawate hulgas Wilhelm Furtwängler, Karl Muck ja t. Need kõik on sündinud juhi iseloomud ja nende looming seisab teiste töode tõlgitsemises. Oma mõtte poolest mitte wähem idealistlikum, mitte wähem ennastohwerdaw: oma kunsti ja teisi teenida kogu oma eluaeg; kui see kustutataksse maailma ruumis ja ajas, kui see elu ise kord kustub, siis ei ela ka enam nende tööd katsutawa materiia näol heliloominguna paberil. Kuid omas elus on nad muusika ja üldkultuurile rohkem pakkunud kui tuhanded komponistid oma järelejäänud töödega, mis on olnud ja jäänud keskpärasuse ehk koguni andewaesuse dokumentideks; wiimasel juhtumil siis juba mitte kunsti edendamiseks, waid kunsti takistawaiks ja tagasiwiiwaiks faktoreiks.

Nii on juhataja anne, dirigendi talent, omaette tähtis kunstitöö, mis oma iseäraldusе poolest täiesti erinew. Paljud komponistid, kellel omal eriline juhataja andi ei ole, wõlgnewad oma helitööde tutwustamisel, ellu ja makswusele wiimisel just teistele, silmapaistwaile dirigentele. Muusika ajalugu teab palju juhtumeid, kus just dirigendid helitööd on ellu wiinud. Tuleb ainult ühte juhtumit meeldetuletada: Kui Johann Sebastian Bach oma geniaalse „Mathäus passioni“ oli loonud, siis mattis ta tema ka kohe ise maha oma juhatatud halwa esitamisega. Möödus sada aastat, töö oli arhiiwi tolmuga kaetud, kuni tuli Felix Mendelssohn-Bartholdi, kes oma juhataja talendiga äratas Bachi passioni surnust üles; ja tänapäew kõlab see helitöö iga aasta kannatuse nädalal suuremates muusikaelu tsentrumites.

Praegune aeg on spetsialiseerumises õige kaugele ja kõrgele ajatmele jõudnud: ta tunneb häid ooperilauljaid, kes ei ole aga mitte kontsertlauljad ja ümberpöördult. Muidugi on ka neid, kes mõlemil alal meisterlikku ja ideaalset pakuwad, kuid siis ikkagi terawasti erinewa stiilitundega ja wõimega. Samuti leiame dirigentide hulgas neid, kes esmajoones head ooperikapellmeistrid, teised jälle sümfoonia ehk kontsert-dirigendid; kolmandad on wokaaldirigendid. Kuigi ka kõik ühes isikus kõik wõimed wõiwad ühendatud olla, siiski prewaleerib harilikult üks ala; nii on unustamatult meelde jäänud Bruno Walter kui haruldane ooperijuht Münchenis kuuldud ooperiettekandel, millist mõju ta ei wokaaldirigendina Händeli „Simsoniga“ ega isegi sümfoonia orkestri suure juhina, mida ta lahtlemata on, mitte enne ega warem ei ole enam saawutanud.

Wilhelm Furtwängler, kelle uhatatud Haydni „Loomist“ jaanuaris wõimalus oli kuulda, jääb siiski ise unustamatuks peaaegu juba ununenud „Loomise“ ettekande kõrwal sellega, mis tema sümfoonia juhina warem on pakkunud. Kui wõtame aga arwesse kadunud Siegfried Ochs'i ja soomlast Heikki Kiemettit, siis ei suudaks jälle eelpool nimetatud taktikepi geeniused neile wähem omasel — wokaalalal, see on koorilaulu alal, olgu see wäikses laulu wõi suures oratooriumi wormis, seda pakkuda, mis wiimaks nimetatud suutsid ja suudawad.

Kui siis juba juhatamise alad ise omawahel nii lahkuminewad on, siis seda rohkem komponiste ja dirigendi ülesandeid ja anded kui niisugused loodu kingina, oskusest rääkimata.

Ja Arturo Toscanini on puht dirigendi tüüp. Euroopa ja Ameerika muusika arwustus on teda korduwalt geniaalseks dirigendiks nimetanud. Tema on kauemat aega ooperi kapellmeister olnud ja siin eriti oma Milaano „Scala“ ooperiga otse wõrdlematut saawutanud. Wiimased aastad seisab ta sümfooniaorkestri eesotsas ja nimelt New-Yorgi filharmoonia orkestri juhina. Ka oma kodumaale on Toscanini wõib-olla elawate hulgas kõige suurem muusikamees. Ei ole küll ühelgi teisel muusika alal ei kompositsiooni, ei interpreteeriwa ega muusika pedag. alal Itaalial ühtegi teist meest, kes nii erakordselt kõrgel seiswat kunsti suudaks pakuda ja Itaalia kuulsust kogu maailma oleks juurutud kanda, kui Arturo Toscanini dirigendina. Praegu on tema pärast ärewuses Itaalia; alles aasta tagasi lõi tema suuri laineid Berliinis ja kogu Saksamaa muusikaelus. Aasta warem, see on nüüd juba kahe aasta eest, oli ta berliinlasi külastanud Milaano „Scala“ ooperiga. Arwustus leidis, et teist niisugust ideaalset ühtlustatud ooperi ansambli kogu maailmas ei ole, kus kõik, iga osa ja osake ühe inimese, juhi tahet awaldab, seega haruldast terwikut kunstiteosena pakub.

Aasta hiljem tuli ta siis mitte enam oma itaallastega, waid ameeriklastega, seekord mitte ooperi, waid sümfoonia orkestri eesotsas. Ta triumfeeris ka siis Berliini publiku kui ka arwustuse ees. Kuid osa saksa arwustust oli ennast siin ära unustanud, wõi aga oma meeste wastu lihtsalt intrigeerinud, kui ta wõrdlema hakkas ja leidis, et Saksamaa dirigendid Toscanini wastu ei saawat. „Allgemeine Musikzeitung“, Saksamaa mõõduandew muusika nädalaleht, ka ise suure austus- ja lugupidamise ja otse juubeldawa kiitusega Toscaninist rääkides, lisas juure, kui kurb ja ennast alandaw see wiis on, kuidas üks osa Saksa arwustust toimis. Nimetatud ajakirja arwustaja dr. Pringsheim ütles, ei wõiwat omale teist maad ja rahwast ette kujutada, kes nii taktitult oma meeste wastu toimida wõiks, mis kindlasti ka niisugunes mehes nagu Toscanini mitte edewat enese kõditunnet, waid ainult põlgtust äratada wõis. Teisel kohal kirjutasid saksad samal teemil Toscanini kontsertide arwustuste puhul: „kui sakslane wälismaalast näeb, siis on ta kõhuli maas.“ Kõik aga toonitasid, et süüdi ei ole selle juures mitte Toscanini, kes tõesti geniaalne juhataja, waid oma saksa rahwus- ja enesetunde unustamine. Ja weel üks aasta hiljem, ning paar päewa ainult tagasi: seesama mees omal kodumaal oma rahwa poolt maha karjutud! Täpselt nagu sakslased ennast unustasid, ja seda, mis nemad Wilhelm Furtwängler'ile, Felix Weingartnerile wõlgnewad, unustasid itaallased ära, mis neile on Arturo Toscanini.

Kuid suurte dirigentide ümber on ikka olnud rahwuslistel ja patriootilistel kõrwalmõjudel isesuguseid wahejuhtumisi. Ei tohi unustada, et just dirigent, kui juht ja isik kõigesti midagi teeb, miile najal teised kokku põrkawad. Maksab ainult kõige uuemast ajast meelde tuletada, kuidas paari kuu eest Felix Weingartneri nime ümber Pariisis ja Saksamaal äge suleõda tekkis. See, samuti geniaalne orkestrijuht, oli Pariisi kutsutud juhatama, kui keegi marupranslane oli küsimuse üles tõstnud, kas Weingartneri wõib Pariisi lasta, kuna tema hariliste protestile oli sõjaajal alla kirjutanud, mis prantsusewastane olewat. Teine pool pranslasi küsis: kas me siis praegu weel edasi jõdime? Tüli lõppes sellega, et Weingartneri ikkagi Pariisi kutsuti ja seal juure entusiasmiga wastu wõeti. Tahaks sellele midagi weel sel puhul juure lisada, mis Weingartneri teosest „Lebenserinnerungen“ siia puutuwat meelde jäänud: et Weingartner sellesama protesti pärast ühe skandaali juba läbi elas: seekord ei laitnud sakslased teda juhatada, sest protest olewat saksawaenuline olnud!! Lugu on lihtne: märgukiri oli sõjawaenuline, ja sellest olt küllalt, et marurahwuslus siin wõi seal selles rahwuswaenulikkust nägi. Kui weel meelde tuletada, kuidas Felix Weingartneri Berliinist lahkumist ja Wiini kutsumist mitte harilikul diplomaatilisel teel omal ajal ei lahendatud, waid Saksa Wilhelm 2. ja Austria Franz Josef ise pidid wahele astuma, siis näeme, et politiline wahejuhtumine Arturo Toscaniniga midagi iseäralikku ei ole, sest ajalugu tunneb waremaltki eriti terawaid kokkupõrkeid kui ka wäiksemaid intsidente eriti just dirigentidega, kellega on tegemist olnud nii poliitikuil, diplomaatel ja isegi keisritel. Nende kõrwal on Toscaniniga wahejuhtumine päris „lihtne“ asi, nagu sellele rahulikult ka Toscanini ise waatab, seletades, et tema kui kunstnik teiliti ei wõinud. Et Toscanini suuremaks ja Itaaliale wäärtuslikumaks patrioodiks jääb kui teda „maha“ karjuwad ja tema kallal wägiwalda tarwitanud ametlikud patrioodid, on mõtlejale ojale kogu maailmas selge.

L. N.

Ringi ümber kodumaa.

Maarja-Magdaleena kirikuukſed awatakſe jumalateenistuſeks.

Nagu kuulda, awatakſe eſimeſel nelipühal Maarja-Magdaleena kirikuukſed jumalateenistuſeks. Praegu käib ka leeriõpetus. Kus leerilapſi õnnistatakſe, ei ole weel kindel.

Elwa ſpordiplatſi korralduſele tahetakſe tänawu rõhku panna, et ſuwitajad platſi kaſutada ſaaks. Ühtlaſi teatatakſe ſtaadioni komitee poolt, et hobuſeteed üle platſi enam ei käi ja ka ſpordiplatſiſt möödaminew tee on ſuleiud, et tolmu ära hoida.

Noored ſüwenewad maakultuuri. Kodijärwes tegutſeb teiſt aaſtat noorte maatulunduſklubi. Hiljutiſel peakooſolekul waliti klubi juhtiks prl. L. Soonberg ja juhatuſe kooliſuhat. Taſa, prl. Keermann ja hra Lammertſon. Suwiſes töökawas rakendati tööle järgmiſed oſakonnad: wäetiſkatſed, juurwiljа, aedwilja, ſoloherne, kultuurheina ja dunapunde kaſtwatamine. Klubil on kohaliku jſk. agronoomi Blumi kaudu wõimaldatud wäikene toetus liikmeile, ſamuti on kokku leppitud Seemnewilja ühiſufega alandatud hindadega ſeemne ſaamiſeks liikmeile. Sügiſeſes töökawas ſeiſab kohalik põllumajanduſlik näitus.

Salawiinamüüja Kudinal. Juba kauemat aega müüs Kudina aſunduſe lähedal elaw kell Marie P. ſalaja wiina. Wanainimene wõttis küll „märjukeſe“ pealt wõrdlemiſi wäikeſe wahelaſu, ſaades ¾-liitriliſe pudeli müügiſt 25 ſenti endale. Mõned iſikud ei olnud aga tema kaubitſemiſega rahul ja pööraſid politſei poole.

Wõimõiſtlus Walgas. Neljapäeval korraldati Walgamaa piimaühingute waheline wõimõiſtlus „Säde“ ruumes. Paremateks tunniſtati Laatre ja Jõgeweſte piimaühingute wõid.

K.E.N.Ü. T. o. laulukoor Räpina laulupeole. Teiſel nelipühal annab ÜENü Tartu oſakonna ſegа- ja meeskoor hra R. Ritſingu juhatuſel Räpina kirikus koniſerdi. Soliſtina eſineb Kopli-Wiegand. Õhtupoolikul eſineb koor Räpina 4. laulupäeval gümnaſiumi pargis. Ühendatud koore juhatawad ÜENü T. o. kooriſuht R. Ritſing ja Karheiding. Õhtul on Räpina haridusſeltſi ruumes pidu-õhtu.

Sõdurielu kartuſel kuul pähe.

20. ſkp. kell 14,30 laskis Paide lähedal Müngi metſas eneſe rewolwriſt maha Wladimir Sõnajalg. W. Sõnajalg oli jamal päeval ees kaitſeväe komisjonis ja wõeti tegewaſſe wäkke waatu. Enne metſamineku oli Sõnajalg kõnelnud linnas autojuhtidega, lubades endal wõtta elu. Autojuhid, kes kõneleſid eneſetapmiſe kawatſuſeſt politſeile, ſõitſid ühes konſtaablaga kohale, et mehe kawatſuſi takiſtada. Kuid Sõnajalg, nähes et tema kawatſuſi tahetakſe takiſtada, haaras rewolwri ja laſkis endale kuuli pähe. Mees paigutati autoſe ja toimetati otſekohe Paide haigemaija. Kuid ſiin ſuri ta meelemärkuſele tulemata.

Õnnetus ſõnnikuweol.

20. ſkp. toodi Rakwere erahaigemaija Sõmeru wallaſt Kuriſmiku külaſt päritolew Anlena Kuulberg, kellel oli lõhkuw hobune purustanud parema õla ranglun ja waſaku käerandme. Wigaſtuſed tunniſtati raſkemate liiki kuuluwaiks. A. Kuulberg oli wedanud 20. ſkp. Kuriſmiku külas oma kodu juureſt laudaſt põllule ſõnnikut. Lauda juureſt tuli õõtu piſut maad Rakwere maanteed mööda. Kui A. Kuulberg jõudis hobuſega maanteele, kihutas järgi jalgrattal tundmatu mees ja ſõitis mööda. Selleſt ehmatas hobune ja hakkas lõhkuma, pillates õõtja maha ja tekitades raſkeid wigaſtuſi.

Karjane ſuri metſa.

20. ſkp. kella 10 paiku leiti Haljala wallas Leena Knausberg ſurnuna metſas. Knausberg oli ſelle eelnimetatud aſunduſe metſas Julius Tamme karja hoidmas. Suremiſe juures pealtnägijaid pole olnud, mispäraſt on ſurma põhjus teadmata. Arwatakſe, et ſurma wõis põhjuſtada äkiline haigus.

Murdus ſäärelnu.

Neljapäeval toodi Rakwere erakliinikuſſe Waekülaſt päritolew Jüri Wahtra, kellel oli hobuſe lõhkumiſe tagajärjel murdunud altpoolt põlwe parema jala ſäärelnu. Lunnurre tekis ſelleſt, et hobune autot nähes lõhkuma hakkas ja mehe wankri wahele paiskas.

Tartu teated.

Milleſt tekkiſid punktid Karskusliidu loterii piletitele?

Seletatakſe klischee weaga.

Peale kaitſeliidu loteriitähtede märkimiſe on mõned iſikud huwi tunnud ka Karskusliidu loterii piletite waſtu, kuna need piletid ſamuti ſiſaldawad wõite, mis otſekoheſelt ära määratakſe pileti awamiſe juures. Seda enam, et ka need piletid on trükitud Laakmanni trükikojas. Nii on ſelgunud, et oſal Karskusliidu loterii piletitel on pr. Põllu nime taga punkt, kuna teiſel oſal ſee puudub. Walgas ja Wiljandis on punktidega märgitud piletiteſt leitud preemiaid. Walgas on märgitud pileteid leitud wõitudega paar tükki.

Nagu meile Karskusliiduſt ſeletatakſe, ei ole ſiin märkimiſega tegemiſt, waid klischee weaga, ſeit ka oſa tühje pileteid on punktiga. Kuna küſimus ſeotud warem ſelgitatud märkidega kaitſeliidu piletite juures, ſiis ſelgitab politſei, kas Karskusliidu piletitel märgid on juhuſlikud.

Turiſtidele kodutöö ſaaduſed kätteſaadawaks.

Suwel Eeſtit külaſtawad wälismaalaſed oſtawad meeleldi meie kodudes walmiſtatud aſju. Eriti elaw on oſtmine Tallinnas, Narwas ja Pärnus. Kuid ka nendes ſuwituskohtades, kus wälismaalaſi peatub. Oſtawad ka meie endi inimeſed. Seda näitas turiſtiteſemete minek eelmiſtel aaſtatel Narwa-Jõeſuus ja Pärnus. Kuna Tartus walmiſtatakſe mitmeſuguſeid aſju, ſiis pööras Narwa-Jõeſuu turiſtide ühing, kes ſeal eſemete müüki korraldab, Tartu poole eſemete ſaamiſeks. Siit ſaadetakſe walmiſaſjad välja. Tartu kodutöö ühing pööras ka Pärnu poole ettepanekuga, wõtta ühiſele korralduſele ſealſe ühinguga eſemete müük. Wõimalik, et ka teiſtes kuurortides turiſtieſemete müügi korralduſeni jõutakſe.

Kodutöö ühingul on praegu läbirääkimiſed Tallinna Põllumeeſte Seltſiga ſealſel näituſel kodutöö wäljapanekutega eſimeſeks. Ühing wõtab teatud tingimuſtel wäljapaneku korralduſe Tallinnas oma kätte.

Suurem puuwargus.

Andrei Jõllailt Turu tän. nr. 102 on aja jooksul puuaiaſt warastatud 4 ſülda puid ja 26 latti. Kahju koguſumma 54 kr.

Muuſeumi lahtiolek pühade ajal.

Eeſti Rahwa Muuſeumi wäljapanekud Raadil on eſimeſel pühal waatajaile ſuletud. Teiſel ja kolmandal pühal on need waatamiſeks awatud harilikul ajal, ſ. t. kella 11—3.

„Wanemuiſe“ aios täna ſuwekontſertide awamine.

Et tartlaſed ei jääks ſuweõhtuti muuſikata, ſelleks korraldab ſel aaſtal wana „Wanemuine“ iſe ſuwekontſerte, mis tõhiſiid olla wäga teretulnud neile, kes milgi põhjuſel on ſunnitud jääma linna, kui ka neile, kes ſuwel lühemaks wõi pikemaks ajaks ſõidawad Tartu. On hoolitſetud ſelle eeſt, et eeskawa oleks wõimalikult wärske ja mitmekeſine; on ſelgi aaſtal mõeldud ka ſümfooniamuuſika peale, et ka tõſiſema muuſika harraſtajail oleks midagi nautida.

Täna õhtul kell 9 on hooaja awamine. Juhatab J. Simm, kuna ſoliſtina eſineb pr. A. Wiegand aariatega „Cavalleria rusticanaſt“ ja „Butterflyſt“.

Peale kontſerdi ſaalis tants. Piletihinnad: kontſerdile 50 ſenti, kontſerdile ja tantſule 75 ſenti. Eſimeſel pühal maksawad piletid 35 ſenti, kooliõpilaſtele 25 ſenti. Teiſel pühal on rahwakontſert, piletihind 25 ſenti. Kolmandal pühal on piletihinnad nii, nagu eſimeſel pühal.

Maksuta rahwakontſerdid Toomel.

Tartu linna kooliwalitſus korraldab eelolewal ſuwel järjekindlalt Toomel maksuta rahwakontſerte. Mängib wabaduſriſti wendade malewkonna orkeſter härra Ertſe juhatuſel. Eſialul korraldatakſe kontſerte 1 kord nädalas. Eſimene kontſert on neljapäeval, 28. mail.

Jalgratta ja weeſõidukite omanikkudele.

Jalgratta ja weeſõiduriiſtade maksu taſumiſe tähtpäew on 1. juunil, mida tuleks jalgratta ja paatide omanikkudel tähelepanna. Peale tähtaja möödumiſt nõutakſe maks lahekordſelt ſiſſe.

Prof. A. R. Cederberg Tartus.

Endine Tartu ülikooli profeſſor A. R. Cederberg külaſtab jälle Tartut. Päraſt pühi jatkab ta uurimuſi riigi keſkarhiiwis ja eſineb 28. mail ajaloolaſe J. Waſara doktori wäitekirja kaitſmiſel peaoponendina.

Koolides lõppes õppetöö pühade waheajaks.

Reedel kell 12 lõppes kõikides alg-, keſk- ja kutſekoolides õppetöö ſuwiſepühadeks ning jatkub kolmapäeval, 27. mail. Maatüübiliſtes algkoolides lõppes õppetöö reedel juba ſuwewaheajaks.

„Postimehe“ waateaknal 2,5 miljonit.

„Postimehe“ raamatukaupluſe waateaknale on wäljа pandud 2,5 miljonit puhaſt raha, mis kuulub Karskusliidu loteriil, 7. juunil wäljaloſimiſele.

Linna käſkjalg jäi auto alla.

Linnawalitſuſe käſkjalg Kahar jäi reede õhtupoolil Raekojaplatſil auto alla, kuid ſriſki nõrt õnnelikult, et ei ſaanud ſuuremaid wigaſtuſi.

Ojendus.

„Postimehes“ nr. 136, 21. mail ſ. a. 1. lk. kirjatus „Elu“ konwerſatſioon-leſikoni kuulutuſes on ühes lauſes wälja jäänud paar ſõna. Lauſe peab olema järgmine: „Sõnaga: konwerſatſioon-leſikon — teaduſte ſõnaraamat on wajalik teoſ kõigile ja kuulub igaühe kodude, on igale kodule uhkuſeks“.

Tartus, Küüni 4. Asut. 1895. a.

Richard Janno romaan

Sinine ümbrik

wiib lugeja aktuaalſete päewaküſimuſte juure, mis nii politiliſelt kui majanduſlikult wiimaſel ajal päewakorras ſeiſnud. Peamiſt rõhku on pandud kergeſtiloetawuſele ja ſündmuſtiku nobedale arengule.

Ajakirjanikud, politikamehed, ſahkerdajad, piirituſewedajad, awantüriſtid ja palju muid moodunſtawad romaani tegelaſkonna. Need liiguwad oſalt Eeſtis, oſalt Soomes, põimides aktſioone tumeda ja ſaladuſliku ſündmuſe ümber, mille awalikuks tegemine nõuab teoſe peategelaſelt palju waewa ning eneſeohwerdamiſt. Romaaniſt läbikäiw armaſtuſeintriig aitab kogu ſündmuſtiku tarwiliſelt elutſtada.

153 lhk. heal paberil. Wärwiline kaas.

Hind ainult 1 kr. 75 ſ.

„Postimehe“ raamatukaupl.

Tartus, Suurturg nr. 16.

Olion nr 5/6 (17/18).

Henrik Wisnapuu: Laulu ſiniſed künkad een. — W. Aleksejew: Elwa maaſtik. — Juhan Jaik: Rott ja ſikukeſed. — T. K.: G. K. Chesterton contra Theodore Dreiſer. — Wilmar Adams: Kõneluſi geeniuſega. — Orbán Antal: Betlem. Wärwiline plaſtika. — Albert Kruus: Petõfi ja Vörösmarty. — Sándor Petõfi: Rahwuſe laul. Mihkliku lõpul. — Mihály Vörösmarty: Wana muſtlane. — Nils-Herman Lindberg: Ungari kroon, tema ajalugu ja mõiſte. — F. Kowács Erzébet: Raudraamatuhoidjad. — Richard Patzner: Ajalooline kunſttöönduſe areng. — Komáromy Iſtwán: Wabalt modelleeritud klaaſeſemed. — Gorka Géza: Maalitud portſelannõud ja waaſid. — Eduard Ahas: Paſtell-portree. Keſk-Soome maaſtik. Wõrtsjärwe punakallas. Kalewipoja kiwi Wõrtsjärwel. — Eeſti Noorte Punaſe Riſti nahaiõid. — Jaan Kärner: Iſamaale. — Aino Kallas: Beatrice Webb'i õppeaaſtad. — Guſtaw Suits: Meie ſuleliiklaſte laureaadid Soomeſt. — Arwid Järnfeldt. — R. Leſta: Pealinna kroon. Paawſtide „baabeliwangla“. Les Saintes Maries-de-la-Mer. Manosques. Beaucaire. Tarascon. — Jaan Wahtra: Rännakuid Wõrumaal. — H. Tſahkna: Puulõige. — Arnold Meri: Mõtteid opoſitſiooniſt, intelligentſiſt, nooruſeſt ja muuſt. — Hugo Maſing: Lõigend Araabiaſt. Pärſia käſikiri. Muhammedi haud. Süüria weſki Homs'ijs. — Hendrik Adamſon: Lage maailma pääl. Nahkapant elu. — Elmar Fiſcher: Mälestuſi Zarskoje Seloſt. Keiſerlik magamistuba Aleksandri palees. Johann Köler: Aleksander 3. Nikolai 2. ja Orlow, 1905. a. kristuſekſpeditſiooni juhte Baltimaal. Pr. Anna Wõrubowa. — Ed. Wisnapuu: Muuſika tunniſt. Harmonia. Kontſerte. — Ed. Ahas: Juhan Simm'i portree. Arno Wihwelin: Raimond Kull'i portree. — Rudolf Reiman: Teri. — Nii nad ſeletawad. — G. N.: Jooni Tartu Teatriaſaloſt. — Guſtaw Wilberg: J. H. Roſenplänter taimeteadlaſena. Oſkar Rütli: India. — Alfred Rüütli: Kinoſt ja waaleja pühhomehaanikaſt. — Hugo Blaubrück: Adria kuldſes kurus. Weneetſia Suur kanal. — Suurweſi Emajões. — Jääminek Pedja jõel. — 15. ſajandiſt pärit olewa prantſuſe tarbe jäljend. — Szalmásy Sándor: Nikerdatud puutoofid. — A. N.: Ida Erlemann'i õpilaſtantſuetendus. — N. G. Aleksejeff: Eſteetika wõi logiſtika? — Sergjusz Kulakowski: Profeſſor Tadeusz Zielinski. — ülikool. — H. B. Rahamägi: Tartu ülikooli Koguduſe Eeſti Pihtkond 1921—1931. — Auguſte Gauvain(†). — Prof. dr. Ed. Tenmann. — Rasmus Kangro-Pool: Eeſti Noorte Punaſe Riſti nahatöid. — Karl Laagus: Rahwas Ararati jalal. — Juubilare jne. Reproduktſioone, pilte. 68 lk. Kaſkiſnumbri hind 1 kr. Liſa tellijaile: Theodore Dreiſer: Omakohus (lõpp). Janis Ezerinš: Hawakaewajad. Nowellikogult „Leierkaſt“, tõlk. Karl Kirde.

Teater ja muuſika.

„Wanemuiſe“ pühadeaegſed etenduſed.

Eſimeſel pühal kell 8 õhtul wiim. korda mõjuw ja ülipõnew raiuaſt dekoratſiooniga „Surmamõiſtetute wangla“. Tegewad hrad Põder, Türk, Sunne, Waino, Kull, Lipp, Piller, Kurg, E. Kruuda j.t. Piletihinnad 40—110 ſenti. Üli- ja kooliõpilaſpiletid makſwad.

Teiſel pühal kell 4 p.l. kuulus operett „Linnukaupleja“ wiimaſt korda. Selles haruldaſelt wiiſiriikkaſ operetiſs on tegewad prd Stukis, Nander, Suworowa, Libene, hrad Lipp, Põlde, Piller, Waino j.t. Piletihinnad 20—60 ſenti. Õhtul kell 9 üliõbus jant „Beebi“ weel üks kord, milles tegewad prd Teetſoff, Suworowa j.t., hra Põder, Waino j.t. Piletihinnad ſamuti 20—60 ſenti.

Kolmandal pühal kell 4 p.l. Kálmáni wõrratu „Silva“. Selles kogu maailmas mängitawas operetis on tegewad prd Stukis, Nander, hrad Taras, Kull, Waino j.t. Piletihinnad 40—110 ſenti. Üli- ja kooliõpilaſpiletid makſwad.

K.E.N.Ü. Tartu oſak. mees- ja ſegakoori laulajaid kui ka teiſi kaaſaſõitjaid palutakſe koguneda wäljaſõiduks Räpina 2. ſuwiſtepühal kell ¼6 hom. Politſeiplatſile. Wäljaſõit täpſelt kell ½6.

Salme Kanni naiskoori lauluharjutus on kolmapäeval kell 8 õhtul Gildi tän. 8. Eelſeiſwa kontſerdi puhul kõikide ilmumine tartwiſt.

Õed Werjewkinid,

kes oma ſportliſ-kunſtiliſel ringreiſil Praahaſt-Praahani ſeekord Tartuni olid jõudnud, laulſid „Wanemuiſes“ wene laule, ſealjuures teiſes oſas koſtüümides ja kaaſakäiwate ſhestidega.

Nad ſaid ka elawa poolehoiu oſaliſeks, wiſt aga rõhkem ſeeläbi, et nad eriti wene kuulajaile rahwuſliikke heliſid ja rahwapäraſuſt jälle kord meelde tuletaſid, kui oma kunſtiga. Seſt muuſikaliſelt wõiſid kompoſitſioonides kõige enam huwitada Greiſhaninowi tööd, kuna mitmed teiſed õige wähenõudliku olid ſes ſuhtes. Ka ettekandes paiſtſid ſilma rõhkem eneſeſt õige iluſad hääled kui nende kunſtipärane käſitamine, mis eriti teiſel ſõel õige puudulikku kooli awaldas. Koſtüümeeritud oſas ei puudunud temperament, kuid kaaſakäiwas näitlemiſandi nõudwas oſas oleme warem kohaliikude wenelaſte juures palju ſuuremaid ja huwitawamaid talente näinud, nii et kogu õhtu rõhkem etnograafiat kui muuſikat wõi kunſti ſuutis pakkuda. Kuid peab weel juure liſama: eelreklaam oli olnud ſoliid ſelle poolelt, et ei lubatud õieti rõhkem oodata kui pakuti, kuna juba ette oli teada, et ſiin mitte kontſerdile ſeatawate nõuetega tulla ei tarwitſe, waid ettekandele, mis ſportliku ettewõttega ühendues.

L. N.

Raadio ringhäälingu kawa:

Pühapäeval, 24 mail.

Tallinna. 9.25 jumalateen. Jaani kir. Teen. peawad õpetajad Haſſelblatt, Sternfeldt ja Kubu. 12.30 proſf. M. J. Eiſen: Nelipühi kombeiſt (ülek. Tartuſt). 13.15 lõunane koniſ. Juhatab A. Krull. 14.15 Tallinna Meeſlaulu Seltſi ettekandeid heliplaatidelt. 14.35 Saint-Saens. Klawerikontſert. Eſitab Arthur de Greef (heliplaat.) 15 „Wahitorni“ ſeltſi õned. 18.45 teateid ja grammofonimuuſ. 19 lugemiſtund. 19.30 ilmateade ja ajanäit. öiendus Tartuſt. 19.35 kontſ. Juh. A. Krull. 21.30 tantſumuuſikat.

Tartu. 10 jumalat. ülik. kir. Jutl. proſf. dr. Rahamägi. 12.30 proſf. M J Eiſen: Nelipühi kombeiſt. 13.15 ülek. Tallinnaſt. 17 ülek. Adwent kirikuſt. 18.45 teateid ja grammofonimuuſ. 19 ülek. Tallinnaſt. 19.30 ilmateade ja ajanäit. öiendus. 19.35 ülek. Tallinnaſt. 21.30 tantſumuuſ. heliſl.

Esmaspäeval, 25. mail.

Tallinna. 9,25 jumalateen. Kaarli kir. Jutl. õp. Sommer. 11.30 ſümf. kontſ helipl. 13 laſtetund. 18.30 teateid ja grammofonimuuſ. 18.40 wana tantſumuuſ. 19.10 hawai gitarride duett. 19.30 ilmateade ja ajanäit. öiendus Tartuſt. 19.35 kontſ. Juh. A. Krull. 20.15 „Korrupſioon“ — Aſſel Walgma kuuldemäng. Lõpu's kontſ. järg: orkeſter ja ſoololaule Bernhard Hanſen (baſs), Karl Ots — tenor (helipl.) 21.30 tantſumuuſika ülekanne Dancing-palace'iſt „Gloria“.

Tartu. 10 jumalat. Pauluſe kir. Jutl. õp. Habicht. 11.30 ülek. Tallinnaſt. 18.30 teateid ja grammofoninuuſ. 18.40 wana tantſumuuſ. heliſl. 19.10 ülek. Tallinnaſt. 19.30 ilmateade ja ajanäit. öiendus. 21.30 tantſumuuſ.

Teiſipäeval, 26. mail.

Tallinna. 15.30 päewauud. 15.45 ajanäit. öiendus. Kuni 16.30 grammof. 19 teateid ja grammofoninuuſ. 19.20 päewauud. 19.30 Joh. Müller: Praktiliſi näpunäiteid foto-amatöörideſe. 20 ilmateade ja ajanäit. öiendus Tartuſt. 20.05 Koniſ. Juh. A. Krull. Wahepeal eſineb ſoliſtina Rudolf Palm (wiiul).

Tartu. 14.45 grammof. 15.30 ülek. Tallinnaſt. 19 teateid ja grammof. 19.20 ülek. Tallinnaſt. 20 ilmateade ja ajanäit. öiendus. 20.05 ülekanne Tallinnaſt.

Kolmapäeval, 27. mail.

Tallinna. 15.30 päewauud. 15.45 ajanäit. öiendus. Kuni 16.30 grammofoninuuſ. 18.15 teateid ja grammofoninuuſ. 18.35 päewauud. 18.45 laſtetund. 19.15 põllumajanduſliſke teateid. 19.30 inſ. F. Olbrei raadioweſtlus. 20 ilmateade Tartuſt. 20.05 koniſ. Juh. A Krull. Wahepeal eſineb ſoliſtina S. Walk-Bogdanowſkaja (harf).

Tartu. 14.45 grammof. 15.20 ülek. Tallinnaſt. 18.15 teateid ja grammof. 18.35 ülek. Tallinnaſt. 20 ilmateade ja ajanäit. öiendus. 20.05 ülekanne Tallinnaſt.

Karskusliidu teadaanne.

Karskusliidu loterii piletite läbimüük oli 21. skp. 96,5 protsenti. Vabariigi valitsuse otsusega on loterii lõpploosimine 7. juunil s. a. kell 3 p. Tartus, „Vanemuise“ suures saalis. Miljon iga pileti eest, kui sel tähtpäeval ei loosita.

Karskusliit, Tartus.

Kiriklikud teated.

Ülikooli kirik. 1. nelipühal kell 9 hom. jumalateenistus konfirmatſiooniga. Armulaud. Laululehed. Korjandus pihkonna heaks. 2. nelipühal kell 10 e. l. jumalateenistus. Rahamägi.

Peetri kirik. Nelipüha 1. pühal kell 10 hom. leeriõpilaste õnnistamine, armulaud, laululehed. Kell 3 p.l. laſtejumalateenistus lauluraamatutega. — 2. pühal kell 10 hom. ſurnuaiapüha jumalateenistus Tallinna tee ääres kabelis. Laululehed, koorilaul. Era leeriõpetus algab 8. juunil ſ. a.

Praoſt Rutopõld.

Peetri kirik. Eſimeſel nelipühal kell 6 hom. jumalateenistus noorerahwa õnnistamiſega ja armulauaga. Laululehed. — Teiſel nelipühal kell 10 hom jumalateenistus ilma armulauata. — Kolmapäeval, 27. mail kell 8 õhtul kanſeleis noorte koosolek. Eraleer ainult üliõpilaſtele ja keſkkooliõpilaſtele algab kantſeleis 28. mail kell 5 p. l. Suwine eraleer algab 8. juunil.

Õp. J. Treumann.

Maarja kirik. Nelipühi 1. p., 24. mail kell 10 e.l. jumalateenistus leeriliſte õnnistamiſega. Laululehed. Koorilaul. Õnnistamine ja pühtimine — õp. R. Funcke, jutl. — A. Wõhrmann.

2. pühal kl. 10 e.l. jumalateenistus ilma armulauata. Õp. R. Funcke.

3. pühal kl. 10 hom. jumalateenistus ſurnuaial. Laululehed. Koorilaul. Op. R. Funcke.

Jüri kirik. Nelipüha 1. pühal liturgia algus kell ½10; kabeliteenistus kell 1. — 2. pühal liturgia kell 10. — 3. pühal õhtuteenistus kell 6. Laululehed.

ülempreeſter K. Kokla.

Aleksandri kirik. Pühade laup. kell 7 pidulik õhtuteenistus ja litaania. Koguduſe- ja koorilaul. Laululehed. — 1. pühal kell 10 e. l. liturgia ja palwed Püha Waimu ſaamiſeks. Koorilaul. Laululehed. — 2. pühal kell 10 e.l. jumalateenistus matuſeaial Wõru tänawal. Koorilaul, laululehed.

A. Laar.

Immanueli kogudus. 23. ſkp. kell 8 õhtul koguduſe täiskogu koosolek 5. algkooli aulas. — 1. pühal kell 10 hom. 5. algkooli aulas Lina tn. jumalateenistus õhtujõõmaſjaga, keelpillikoor. Kell ½5 p. l. Tartu baptiſti koguduſe ühiſjumalateenistus baptiſti koguduſe ſurnuaial Tallinna tänawal, linna piiril. ühiskoor. — 3. pühal wabadhu jumalateenistus Raekweres uue palwela kruudil. Juhlustab J. Sõrra; kell 5 p. l. Kauſſis, kõneleb K. Tootſi. — 3. pühal Räpinas kõnelewad L. Kiwimägi ja K. Tootſi. L. Kiwimägi kõneleb: Räpinas 27. ja 28. ſkp., Wõõbſus 29.—31. ſkp., Piiriſaares 31. ſkp.—2. juun.; Meerapalus 3.—4. juunini.

K. Kaups.

Ew. Wennaſte kogudus, Raekoja 23. 23. mai õhtul kell 8 palwetund. — 1. nelipühal kell 8 hommikupalwe. Kell 5 p. l. kõnekoosolek, laululehed, koorilaul. — 2. pühal kell 8 kooride tunnid; kell ½10 pühapäewakoolilaſte jalutuſkäik roheliſſe; kell 5 p. l. koosolek palwemajas. — 3. pühal kell 5 p. l. ewangeeliumi kuulutus. — Pühade laupäewa õhtul: Nõo-Kolga palwemajas kell 8 õhtune palwetund, kell 1 p. ewangeeliumi kuulutuſe koosolek. Laululehed. Kõnelewad külaliſed. — 1. pühal ka 9 hommikupalwe.

Juhatus.

Adwent. kirik, Lille tn. 18. Eſimeſel nelipühal kell ¾5 p. l. raadioloeng kirikus teemal: „Mis on patt püha waimu waſtu“. — Teiſel nelipühal kell 5 p. l. pühapäewakoolilaſte hooaja lõpu pidulik jumalateenistus. Laululehed. Koorilaul.

Õp. Ed. Mägi.

P. Metodiſti kirik. 23. mail kell 8 õhtul palwekoosolek. Nelipühi 1. pühal kell 10 hom. jumalateenistus ühes uute liikmete waſtuwõtmiſega. Laulukoor, laululehed. Kell 12 p. pühapäewakool. Kell 5 p.l. noorte koosolek. — Nelipühi 2. ja 3. pühal jumalateenituſed kell 10 ja kell 5 p.l.

Op. A. Kuum.

Sinine Riſt ja 2. Metodiſti kog. 23. mail kell 8 õhtul palwekoosolek. 1., 2. ja 3. pühal jumalateenituſed kell 8 hom. ja kell 4 p.l., laululehed.

J. Jakobſon.

Pääſtearmee. Laupäewal kell ½8 pääſtmiskoosolek. — 1. pühal kl. 10 hom. pühitſuſe koosolek, kell 4 p.l. Politſeiplaatil, kell 6 pääſtmiskoosolek. Brigadõr D. Karlſon ja ſeerſant major E. Nelander Rootſiſt külaſtawad Tartut. — 2. pühal kell 10 e. l. pühitſuſkoosolek, kell 4 p. l. Politſeiplatſil, kell 6 pääſtmiskoosolek. — 3. pühal kell 7 õht. pääſtmiskoosolek.

Elwa kirik. 1. nelipühal kell 11 hom. jumalateenistus konfirmatſiooniga. Laululehed. Armulaud. — 2. nelipühal kell 10. hom. jumalateenistus. Laululehed. Kell 11 algab koguduſe loteriiallegri tuletõrje ruumes. Op. A. Bender.

Elwa Peetri-Pauli kirik. Eſimeſel nelipühal kell ½11 e.l. jumalateenistus armulauaga, pitt kell 10. Laululehed. Preeſter M. Järwits.

Kõned, koosolekud ja pidud.

E.W.K. „Humanitas“ korraldab 26. mail, 3. ſuwipühal kell 4 p. l. Tähtwere parajs wabadhu ettekanded teemal: „Sotſialism ja kirik“. Kõneleſewad: dr. A. Audowa — „Sotſialiſmi põhimõtted“ ja A. Leſia — „Kiriku ſuhtumine ſotſialiſmi“.

Kohus.

Külaskäik lõppes ſurmaga.

Peteri kombed ka Tallinnas.

Möödunud aaſtal lihawõttepühade ajal wiibiſid Tallinnas Wõrgu tänawal nr. 6 elujeſwate Malachowide perekonnas külaliſed, kes kõik wiinaſtanud olid. Peale õhtuõõli pidas Iwan Priweſki end ebawiiſakalt üleweal pr. Martinſoni waſtu, mispärait wiimaſe mees Woldemar teda eemale wiis. Nähtawaſti jai Priweſki ſelleſt ärritatud.

Wähe aja pärait lahkus Priweſki, et koju minna. Samal ajal läkſid wälja ka Wold. Martinſon ja Luberg. Tänawal maja ukſe ees ketis Martinſoni ja Priweſki wahel üüſi ning mõlemad läkſid käſtiſi kokku. Tülitſejaid lahutas Luberg. Peale lahutamiſt wõttis Priweſki maaſt ſeitſmenaelaſe kiwi ja löi ſellega Martinſonile pähe. Wiimane uiigerdas ja Luberg aitas tema tagaſi Malachowi korteriſſe.

Toas ſelgus, et Martinſonil oli waſaku kulmu kohal haaw, mis puhtaks peſti ja kinni ſeoti, kuſjuures Martinſonil halb oli ja ta oſſendas. Hiljem kaebas ta ſüdamewalude üle, heitis pikali, jõi palju wett ja ei kannatanud walguſt.

Õõſel lahkuid Martinſonid ja Luberg ning ſõitſid Greiffenhageni kliinikuſſe, et ſeal laſta haawa järele waadata. Kliinikus ſiduminſlaual heitis Martinſon hinge ſüdame tegewuſe lakkamiſel. Pärait lahkamiſt konſtateeris arſt peaaju põrutuſt, mis oli kutiunud eile ſüdame halwatuſe.

Tallinna-Haapſalu rahukogu mõiſtis Wold. Priweſki 5 kuuks wangi. Ühtlaſi mõiſteti talt wälja leſe Lucie Martinſoni kaſuks 50 kr. kuus kuni ſurmani ehk uue abieſlumiſeni. Selle otſuſe peale andis prokurör protesti ja Priweſki edaſikaebuſe, mis kõhtupalati poolt aga tagajärjeta jäeti. Priweſki kaſſatſioonikaebuſe põhjal riigikohus tühiſtas kõhtupalati otſuſe ja jaatis aſja kõhtupalatile uueks otſuſtamiſeks tagaſi.

Riigikohtu otſuſed.

Riigikohtu adminiſtratiiw-oſakond 19. mai iſtungil otſuſtas järta tagajärjeta Jakob Wiismanni, Juhan Kahmi, Ado Aliku, Priidu Seppa, Mihkel Seppa, Aleksander Külwi, Juuli Rauna, Guſtaw Kuuleri, Mihkel Jaanimäe, Jüri Keerdi, Karl Sirmi, Tartu maawalitſuſe, Triima Sprenki, Wiljandi maawalitſuſe, Järwa maawalitſuſe, Jaan Sauteri, kaubamaja L. Selmanowitſi ja Poja kaebuſed. Kaewatud otſuſed tühiſtati Rakwere Piimaühingu, Waiwara wallawalitſogu, poſtitelegraafi-teleſoni walitſuſe ja Anna Simonlatſeri kaebeaſjades. Läbiwaatamiſelt kõrwaldati Aleksander Kuriſte kaebus. Otſuſe kuulutamiſed lükati edaſi 22. maile Johan Kriſſeli, Johannes Soomeri, Siim Uuſtalu, Mihkel Raſſaki ja t. ning Mats Roſſmanni kaebeaſjades.

Kriminaal-oſakonna awalikul kohtuiſtungil 3. juunil on arutuſele määratud Jakob Toinſoni j.t., Aleſſander Ilau, Aleſſander Saidelſoni, Oswald Puuſepa, Luiſe Seeme, Artur Tõniſbergi, Eugen Hallapuu, Olga Holmi, Martin Kella, Andres Kuſe, Albert Puuſepa, Konſtantin Demini, Helene Kuuſiku, Nikolai Jaworski ja Hans Kuſe, Emma Kauri, Wilhelmine Koppelmanni, Willem Krunbergi, Matilde Kulli, Marie Kuſneſii, Theodor Leirhameli, Hendrik Pitſi, Liiſa Rechti, Bernhard Sulakatko, Tõnis Wiiſaki, Ernſt Raudſepa, Paul Mathieſeni ja Arnold Luſcheri, Mihkel Aunini, Aleſſei Kuſlowi, Oſkar Kahari, Karl Kahwli, Joſep Kirotari, Juan Kranichi, Karl Mummi, Hendrik Johanſoni, Hendrik ja Artur Johanſonide jüüdiſtuſaſjad.

Sport.

Jalgrattaklubi wäljaſõit.

Eſimeſel pühal korraldab Jalgrattaklubi wäljaſõidu Tartu ümbruſkonda. Kaaſa wõetakſe ka wõrkpall. Kogunine on kell 10 hom. politſeiplatſil. 2. ſuwiſte pühal on wäljaſõit Krüüdneriſſe Sulaojale, kus ſel päewal rattawõiſtluſed. Kogunine ſelleks wäljaſõiduks kell 8 hom. politſeiplatſil. Klubi liikmeid, kes ſoowiwad wõiſtluſteſt oſa wõtta, palutakſe regiſtreerida laupäewal kell 10 hom. kaſſapidaja Heide juures, Raekoja 2. Wäljaſõitudeſt wõiwad oſa wõtta ka mittelliikmed.

Selge, kuiw, jahe.

Laupäewal merel keſkmiſeit kõwani, maal keſkmiſe kiirusega idaloode tuuli, ſuuremaid jaoli ſelge ja kuiw, öõſel wäga jahe, päewal temperatuur ſuurema muutuſeta.

Ülewaade reedel, 22. mail.

Eilſe Ballani madalrõhkkonna lõunapoolne keſkkõht liikunud Muſtale merele, põhjapoolne — Põhja-Saksaſſe. Wiimaſe wihmajaju Saksaas ja Lõuna-Rootſis. Inglimaa madalrõhkkond püüab täitudes paigal. Skandinaawia kõrgerõhkkond tugewnedes laienenud üle Soome Eeſtiſſe ja Läänemereſſe. Tema

Tõrvandi-Reola Raamatukogu Selts Ülenurmes.
Teisel Suvepühal
sega- ja meeskoori KONTSERT
H-ra Puusag'i juhatusel.

Ülilõbus näidend 3 vaat.
„Tädi Juta Kalkuttast“
Hr-a A. Perandi juhatusel.
Ettekannete algus täpsalt kell 8. Hinnad harilikud.
Tants.

Kõne
Karskusliidus,
Jakobi tn. 8, teisipäeval, 26. mail kell 7 õht. Teem:
„Surnute ülestõusmine“.
Kõneleb mr. W. H. BAXTER. Sissepääs maksuta. Korjanduseta!

---

rahuldab ka nõudlikumaid tarvitajaid

Narwa-Jõesuus pansion „Ammon“
Kesk tn. 32. Lähemaid teat. saab Tartust, Aia tn. 8—11, kella 10—11 e. l. ja 3—4 p. l.

Ilus **suvituskoht**
välja anda Tartu ligidal, Emajõe kaldal, laeva sadamast ja raudteejaamast 1 km eemal. Lähemaid teat. Tähtvere tn. 55, poest.

Suvituskoht
ära anda, metsarikkas kohas, järve kaldal. Ligemaid teat. Lai tn. 37—1.

Ostmised

Ostan
paate.
Pakkum. ühes aadressi, paadi suuruse, vanaduse, inimeste mahutuse ja hinna äratähendamisega palun saata slt. kviit. nr. 6881 ettenäitajale.

Soovitakse osta Tartu lähedusse keskmise suurusega
talu
kohemaksetava raha eest. Pakkum. kõigi lähemate teadetega saata slt. „Augustus'e“ all.

Ostan mööblit,
ämblusmasinaid, riideid, jalanõusid, hobuseriistu jne. Fortuna tn. 13, A. Turi.

Soovitakse osta vähepruugitud
lapsevoodit.
Teatada Marja tn. 9—3.

Voodeid
puust või rauast, korralikke, vedrumadrataitega soovitakse osta. Kirjad slt. „Puu“.

Mugav on elada, kui põrand on värvitud

GRANIIT põranda lakkvärviga, hind Kr. 2 kilo.
Ei jäta enam midagi soovida HARD-GLOSS universaal emailvärv.
Kunagi ei kaota oma läiget GLASUUR õlilakk.
Milleks välismaa nahavärv, kui GRAFOLIN on veel parem ja hind ainult 65 s. pudel.

H. Graf & E. Jürgens o.-ü., Tallinn

V. a.
Masinaomanikud!
Teatan, et olen saanud ja ülesseadnud uue tsilindri treimise masina, missugune töötab endistest palju odavamajt ja täpsemalt: Auto ja traktori tsilindrid 4 kroonist alates. Aurumasina ja aurupumbad 20 kroonist alates tsilindri pealt. Parandan ja valmistan kõiksuguseid masina osasid, töö korralik ja hinnad endistest odavamad.

Kõige austusega
JAAN RATNIK
Masinavabrik, Tartus, Võru tän. 50.

Jalgrattaid
ja nende osasid suurel ja väiksel viisil ning
kuulsaid «Philips» raadioaparate
ja **kõiki elektrimaterjale** ostate kõige soodsamatel tingimustel
T. AUA — A-S. KAPSI & CO & „PHILIPS“ materjalide ladu
Tartus, Suurturg 12. Telefon 44.

Tartust — Räpina
Laulupeole
sõidab autobus Tartust Narva tän. 64, 25. mail. Ärasõit kell 8 h. Tagasisõit Räpinast viimase pühа hommikul kell 5.
A. KOOK. Telef. 1-49.

Pühade- ja suvitushooajaks
Email, Alumiinium, Tulekindlaid { majapidamise farbeid.
Priimuseid ja piirituselampe.
Pesugarnituure.
Lõuna- ja kohviserviise.
Eht Jaapani portselani.
Lillevaase. Õlle-, veini- ning napsiklaase.
Leerilastele kingituseks igasugu nikkel ja alpaka artikleid.
ostate erakorraliselt odavate hindadega ainult

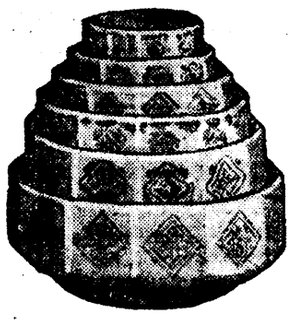

„N. H. KODAASOV & POEG“
Kristi Tartus, Riia tän. nr. 43, telef. 6-93,
Riiamäel — Kommerts-hotelli kõrval.

Võõras silm ega põletav päike ei paista läbi Soome tselluloskartong automaat allalastavatest
aknakatetest
Odav, parem, sollidsem, praktilisem abinõu akende katmiseks. Mitmes suuruses. **Vastupidavus üle 10 a. garanteeritud.**

Ladu:
„Postimehe“ raamatukaupluses
Tartus, Suurturg nr. 16.

Tartu-Mustvee, Tartu-Pala, Tartu-Räpina ja Tartu-Meeksi autobused
sõidavad viimasel pühal 26. mail iga nimetatud liini algpunktist ja Tartust välja hariliku sõiduplaani järgi.
A. KOOK. Telef. 1-49.

Tööpakkumised

Vajan kiires korras kauaaegse praktikaga
lokkijat,
kes ka meeste tööd tunneb. N.-Jõesuus, Vabaduse tn. 3, A. Annus.

Teenijat
tüdrukut
restorani asjapesejaks on tarvis. Narva tn. 22.

Vajatakse vilunud
juukselõikajat
laupäeviti. Juuksetöös., Katarina tn. 2. Sealsamas õpilast tarvis.

Korralikku ja töötundjat
wirtinat
kohe tarvis, ilmuda Raekoja tn. 19/21, II kord; reede õhtul peale kella 7 ja laupäeva hommikul 7—9-ni.

Aiatöö tegijaid
naisi tarvis. Veeriku tn. 6.

Tunnid

Tunde
annan odavasti algkooli õpil. Marja tn. 16—8, kõnet. kella 10—12 ja 3—5 p. l.

Haruldane juhtumine. Tallinnas südalinnas kõige paremas kauplemise kohas
väike äri
kõige kaubaga ja suur krunt omaniku haiguse pärast vahetada Tartu parema maja vastu. Teat. slt. Tall. kont.

Sõwitöostus
pikemaks ajaks rendile anda. Tööstus asub suure veetee ääres ja omab tööstuse juures hea savi. Ligemat Kroonuaia tn. 48, telef. 13-77.

Laevas
võtab «POSTIMEHE» ja «MAAMEHE» tellimisi ja kuulutusi vastu hr. Jak. Kütt.

Tartu Linnavalitsus annab välja kirjalikul kinnisel vähempakkumisel Tartus, Aia uul. nr. 48. asuva kivist VIII.
algkoolimaja lõpuleehitamise tööd
pakkumised tulevad sisseanda kinnipitseeritud ümbrikus hiljemalt 8. juuniks kell 12 p. varustatult 50 snt. tempel- ja 25 snt. kantseleimaksuga juurelisades Linnakassa kviitungi tagatisraha kr. 3000. sissemaksmise üle.

Tingimustega, projekti ja töökirjeldusega võib tutvuneda igal äripäeval Linnavalitsuse ehitusosakonnas (raekoda, III kord) kella 10—12 p.

TARTU LINNAVALITSUS.

MAAMEES
on loetavam erapooletu piltidega ilustatud põllumajandusline nädalaleht.

Ilmub adv. **JOH. VIIK'l** tegeval toimetusel.

KAASTÖÖLISTEKS tuntud ülikooli õppejõud, agronoomid, majandusteadlased, tegelikud põllu- ja majapidajad, aednikud, linnu- ja loomakasvatajad jne. Praegusel algaval kevadisel hooajal, kus iga põllumees suurte lootustega oma tööle asub, tahab «MAAMEES» heaks sõbraks ja nõuandjaks olla igale peremehele ja perenaisele, perepojale ja peretütrele, sulasele ja tüdrukule.

Iga teadlik põllu- ja majapidaja tellib sellepärast „MAAMEHE“ otsekohe.

TELLIMISE HIND:	
Iseseisvalt:	«Postimehe» kaasandena:
1 kuu peale 35 s.	1 kuu peale 30 s.
2 „ „ 65 „	2 „ „ 55 „
3 „ „ 100 „	3 „ „ 80 „
iga lisakuu 30 „	iga lisakuu 25 „
12 kuu peale 350 „	12 kuu peale 300 „

«MAAMEHE» tellimisi võtavad vastu kõik «Postimehe» tellimiste vastuvõtjad, kõik postiasutused üle riigi ja peakontorid Tartus, Jaani tän. 11—13; Tallinnas, Vene tän. 1.

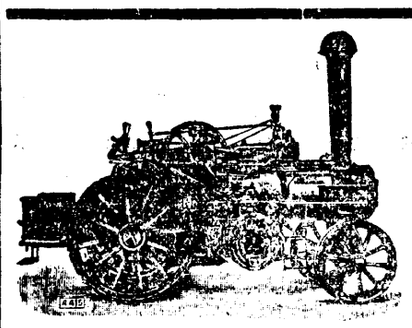

G. Massakas'e
Katelsepa- ja masinatööstus
Tartus, Vene tn. 9.
Remonteerib rehepeksugarnituure ja igasuguseid aurukatlaid ja masinaid; valmistab peksumasinate võlve jne. Murdunud masinaosade autogeen. keetmine.

Kaevu-, kanalisatsiooni- ja sillatorusid,
katuse-, õõnes seinakive ja kõiki teisi tsement ehitusmaterjale alati soodsatel tingimustel saada
V. Särg Tartus, Promenadi tänav nr. 2,
telefon nr. 78.

Aidates teisi — aitate iseendid!
«ÜHISABI» toetuseks pange kokku
PALUKESED.
Paber, kondid, kaltsud, pudelid, metall, vanad riided, saapad, margid, vaskraha jne. võetakse tänuga vastu.
Teatage: Vallikraavi tän. 18, tel. 908, Kloostri tän. 7.

Ükski kirjaoskaja ei saa läbi,
kui temal puudub
taskuraamat
Suures valikus omast töökojast soovitab
„POSTIMEHE“ raamatukauplus,
Tartus, Suurturg nr. 16.

ODAV * PRAKTILINE * NÄGUS
Originaal eestipärane
kirjaplokk
Suures valikus, üksikult ja jällemüügiks.
Postpaber ja ümbrikud:
mappides, ümbrikkudes, karpides.
Postpaber 100 pgn. pakis
jällemüügiks ajakohane valik.
HINNAD SOODSAD.
„Postimehe“ raamatukpl.
Tartus — Suurturg nr. 16.

Tööotsimised

Teadaanne.
Palvekirjad, ärakirjad, lepingud:
kreposteerimiste ja abieluvara asjus; obligatsioonid, testamendid ja võlanõudmised — asjatundlikult ja odavalt end. kohtu- ja notari sekretäri poolt. Tartus, Võru tn. 80—3 (Filosoofi t. koh.), kella 7—7, ka pühapäevadel.

Võtan kõiksuguseid
tsemenditöö tellimisi
vastu. Kaevurakkeid, 18, 12, 9 ja 6 tollilisi torusid ja kõnnitee platesid. Tööd teen maal ja linnas kohapeal. Hind kokkuleppel. Teateid saab teisel pühal ja igal teisipäeval kella 5—10 hom. Raekoja tn. 36—5, Rutsin.

Võtan oma peale majade värvimisi ja igasuguseid
maalritöid.
Mõõdukad hinnad. Tartus, Kalda tn. 9—3, maaler G. Miina.

Tartus ainukene valgelipuga!
„Buick B 15“.
Alati sõiduvalmis linnas kui ka maale sõitudeks. Eriti kindel ja jõuline pikemate maalsõitude jaoks. Alaline seisukoht raekoja ees. Telefon 6-90.
Austusega M. KIMMEL.

Teatan, et lõpetan
Juhan Aru'ga ühise äripidamise
ja tema võlgade eest enam ei vastuta. Elfriede Puksand.

Palun seda
naisterahvast,
kes pealt nägi 14. aprillil s. a. Veski tn. Rahukohtu hoone ees, kui keegi meesterahvas vanemat naisterahvast vägivallaga sundis pudelist midagi sisse jooma, teatada oma aadress Lodja tn. nr. 5. Schults.

Veoauto sõidab I pühal
Põlwa.
Võtab sõita soovijaid kaasa Pikk tän. 33. 13

Välja üürida suvehooajaks
daamide salong.
N.-Jõesuus, Karja tn. 12, R. Iillip.

Kauplus,
koloniaal-, talurahva- ja piimapood, ühes korteriga omaniku haiguse pärast kohe välja anda. Võru tn. 57.

Müümised

Praktilisi
kingitusi
tuntud odavate hindadega
A-S. D. Mirvitz & Pd.
Raekoja 6.

Maad müüa
äriruumide ja aedadega, hinnaga 2500—50.000 kr. Restoran väljasõidukoht, Tartust 6 km 25.000 kr., Viljandi kesklinna hotel-restoran kr. 70.000 eest. Teat. Jaama tn. nr. 39—3.

Tarvitatud
nöopaugu masin
odavasti müüa. Venn. Lepp, Kaubahoov 2.

Haudumismune
arstliselt läbi vaadatud tõukanadelt (Pl. Rock, Rhode Island, Hõbe ja Valge Wyandotte). Herne tn. 49.

Avinurmes
Läbisõidul peatan Jalaka teemajas, era tuba. Laialt tunt.
hiromant,
astroloog-seltgeltnägija
hra Manef,
kes Eestis ja väljamaa linnades suure eduga esinenud, paneb oma ettekuulutuse tõsidusega kõiki imestama. Ütlen näo- ja käejoonte järele iga inimese minevikku, olevikku ja tulevikku. Ainuke õige ettekuulutaja, kes oma looduse poolt siissesündinud läbinägemisega võib tõtt öelda. Jään kuni 26. mai õhtuni.

Leitud

Rohatott leitud,
kätte võib saada Aleksandri tän. 42—7.

Jlus, ajalooline Narva ootab kõiki 28. juunil Virumaa VI. laulupeole.

Ootamatult uinus 21. mail s. a. viimsele unele

Oskar Weber

Sündinud 31. märtsil 1887. a.

Kirstupanek laup., 23. mail kell 9 õhtul. Ärasaatmine pühapäeval, 24. mail kell 4 p. l. leinamajast, Riia 19, Maarja kalmistule.

Leinajad abikaasa, lapsed ja omaksed.

Avaldame

südamlikku tänu

Tartu-Valga prefektile, Politsei Spordiringi orkestrile ja saatja politsei meeskonnale, kes Narva II. jaosk. politsei kordniku **MATVEI REIMANN'i** põrmu Tartust ärasaatmisest nii soojalt osa võtsid.

Leinajad omaksed.

22. mail lahkus siit ilmast pika valurikka haiguse järele meie kallis isa, vend ja õemees

Oskar Ackel

Sünd. 25. nov. 1878.

Kirstupanek 23. skp. kell 7 õhtu. Matmine 25. skp. kell 2 p. l. leinamajast Mäe t. 14-5 Maarja kalmistule.

Sügavas leinas omaksed.

Südamlik tänu

kõigile, kes austasid meie unustamata armast meest ja isa

Peeter Abel'it

viimsesse puhkepaika saatmisega, eriti Tartu Väikekaupmeeste Seltsile, Tartu posti-telegraafi teenijatele ja maa ning linna pensionääride ühingule.

Leinajad.

Tartu linnakoolivalitsus teatab,

et on alanud

uute õpilaste vastuvõtmine

järgmisisse

Tartu avalikesse kesk- ja kutsekoolesse:

Tütarlastegümnaasium, Riia 12, dir. J. Roos;
Poeglaste-reaalgümnaasium, Riia 121, dir. J. Adamson;
Ühiskommertsgümnaasium, Fortuna 6/12, dir. V. Tubin;
Tehnikagümnaasium, Tolstoi 4, dir. A. Raudsepp;
Õhtune ühisgümnaasium, Riia 109, dir. J. Sütt;
Vene ühisgümnaasium, Munga 16, dir. J. Toff;
Ühiskaubanduskool, Fortuna 6/12, dir. V. Tubin.

Kõigi nimetatud koolide I-sse klassi võetakse vastu algkooli VI kl. lõpetajaid lõputunnistise põhjal. Kui soovijaid on rohkem kui klassis ruumi, korraldatakse sisseastujaile võistluseksamid.

Sisseastuda-soovijail tuleb täita vastava kooli kantseleist saadav s o o v i a v a l d u s l e h t ja sellele lisandada 1) vanuse- (ristimis-) tunnistis ja 2) viimane koolitunnistis.

Tehnikagümnaasiumi ja Reaalgümnaasiumi ühendamisel loetakse mõlemaisse koolesse registreeritud sisseastunuiks uude avatavasse Poeglastegümnaasiumi.

Tartu linnakoolivalitsus.

Eesti tõugu sugutäkud

seisavad paaritamiseks:

„JEHO 76 E“ — Tartumaal, Kastre-Võnnu v., Võnnu k., K. Nagla majapid.; „JOONAS 79 E“ — Tartumaal, Roela v., Tarakverel, O. Raudsepp'a Kilge talus; „ELMO 75 E“ — Võrumaal, Valgjärve v., Soona k., J. Looguse majapid.; „MIHKEL 30 E“ — Tartumaal, Ahja v., Akste k., H. Goldbergi majapid.

Sugutäkkudest on loota vääriliisi järglasi, seep. paaritame ainult nendega. Paaritusmaks ei ole kallis.

Sugutäkkude omanik.-pidaj.

Juhus! Müüa

traadil käimise armatuur,

tarvitatav ruumis ja väljas. Algtunnid (õpetus ostjale) tasuta. Tartus, Marja tän. nr. 9, krt. 2, kella 5—6 õhtu.

Korteripakkumised

Korter

5 tuba ja köök, kõrvalruumidega, päikesepaisteline, aiaga keskl. välja üürida. Jaani tn. 12—2.

5-toaline

korter

välja üürida. Küsida Aia tn. 68, alumisel korral.

Korter

Elvas, veranda ja köögiga välja anda. Koidu tn. 10.

Päikesepaisteline 5-toal.

korter

ühes köögi, eestoa, teenijatoa ja elektriv. üürile anda. Tähe tn. 113—1.

Ühetoaline omaette

korter

välja üürida. Pargi tän. 5. Küsida omanikult kella 8—10 ja 4—6 p. l.

Perekondadele anda

suwikorterid

endises Vissi härrastemajas, järve kaldal, okaspuu metsas, Peedult 2 km, Elvast 4 km. Aadr.: Nõo, Vissi postk., Ahas.

1-toal. korterid,

keedukohaga, uus remont, välja anda, vaksali ligidal. Väike Viljandi tn. 4 ja 6. Küsida majahoidjalt.

Korter,

kaks suurt tuba köögi ja elektriv., uus remont, ära anda. Turu tn. 68—9.

1-toaline

korter

üürile anda. Vladimiri t. 38.

Uuesti remonteeritud 4-toal.

korter

üürile anda. Herne tn. 15—5.

Elwas

1-, 2-, 3- ja 5-toalised

korterid,

mööbliga välja üürida. Oma supelkoht. Tšernowi suvila, Rannu tee 16, enne Arutee.

Korter,

kaks tuba köögita välja üürida. Riia tn. 53.

Korter,

2 tuba, köök ja 1 tuba mööbliga, elektriv., päikesepaist., ära anda. Kesk-Kaar 22.

Korter,

3 tuba ja köök üürile anda. Jaama tn. 12.

Omaette päikesepaisteline ühetoaline

korter

üürile anda. Vabaduse tn. 31.

Otsitakse 6—7-toalist

korterit

ühes väikese aiaga. Teatada kirjalikult Riigikohtu kantseleisse P. S. all.

Korter

2 tuba, eestuba, köök, elektrivalg. üürile anda. Võru tn. 80. Küsida majaomanikult.

4-toal. renov.

korter

kõigi mõnusustega üürile anda. Kastani tn. 33—2.

Perekonnaga tööline leiab

korteri ja tööd

maale. Kaupa tehakse töö-börsis, 23. mail kl. 8—10 e. l.

Peedul

uus suvila,

3 tuba, veranda ja 2 tuba välja üürida. Ligem. teat. saab Peedul, Mitti majast ehk Tartus, Vabriku t. 3—9.

Suwila

(vannitoaga) vaikust harrastajale perele ilusas kohas, Elva jõe piirkonnas, Palupera jaama lähedal välja üürida. Teateid saab: Kastani tn. 12—4.

Möbl. tuba

ära anda, erasissek. Puiestee tän. 32.

Väike, mugav omaette

möbl. tuba,

elektriv. üürile anda. Riia tn. 27—5.

Uus tuba

üürile anda. Raua tn. 13.

Toad

üürile anda. Herne t. 59—3.

Intelligent vanem abielupaar otsib kesklinna

tuba,

köögiga ehk keeduvõimalusega. Teat. saata hinnaga sit. „Preis“ all.

Päikesepaist. eraldi sissek.

möbl. tuba

üürile anda. Karlova 50—12.

Poeruum,

ühes elukorteriga välja üürida. Narva tn. 22, Küsida restoranist.

Jõgeval,

turu ääres

äriruum

ühes elukorteriga välja üürida. Teateid saab Tartus, Aleksandri tn. 10, paberiäri „Kodumaa“ kassapidajalt ehk Jõgeval, Suurt tn. 6.

Elwas

Joh. Sepa rohu- ja värvikaupl. müügil „Postimehe“ üksiknumbrid.

Trikisärke
Võrksärke
Tennissärke
Supelkostüüme
Tennisskinge
Jalutuskeppe
Päevavarje
Vihmavarje
Kaabusid
Naiste pesu

Hinnad võimalusega odavad

Kaubahoov nr. 2. telefon [illegible]
Promenadi nr. 2. telefon [illegible]

Uuesti avatud mugavam väljasõidukoht

Kohvik „Ranna“

Hea köök, viisakas teenimine. Ühendus mootorpaatidel ja autodel.

Leerilastele

ning kõigile vaimuliku laulu harrastajaile tarvilik raamat

VAIMULIKUD LAULUD

KIRIKU LAULURAAMATU LISA.

Toimetanud Eesti Ev.-Luth. kiriku lauluraamatu komisjon.

Väikses lauluraamatu kaustas, kriitpaberil seesmise tiitelpildiga, sobivas mustas kõites.

Hind ainult 1 kroon.

Ladu:

„Postimehe“ raamatukaupluses

Tartus, Suurturg nr. 16.

TAPEETE

suur saadetis pärale jõudnud. Kõige uuemad ja moodsad mustrid odavamatest kuni kõige paremateni.

MARKUS-SEEZEN — Suurturg nr. 5.

Poeruumid elukorteriga,

soodsad käsitöölisele ,on Maarja-Magdaleena kiriku juures 1. juulist s. a. üürile anda. Teateid annab A. Korknobel. Tartus, Näituse t. 19.

Uus ,Chevrolet veoauto võtab kõiksugu

vedusid vedada

linnas kui maal ja teeb ekskursioone ja lõbusõitusid. Garaash Riia ja Kastani tän. nurgal. Omaniku elukorter Kastani tän. 149, telefon 10-36. F. Soome.

Tinutan ja teen ümber igasuguses suuruses vanu

piimanõusid

Töö kiire ja korralik. Elan nüüd Veski tän. 28 ja Maarjamõisa tän. 9. Aug. Järv. (endine sumfiti ametn.)

3 elumaja

Tartus müüa, 2 kahekordset ja 1 ühekordne ala ja kõige majatalituse hoontega, krunt 7500 ruutküünart, kahe tän. nurgal heas linnaosas. Vaheltkauplejail mitte tulla, tõsiseid ostjaid palutakse aadr. nimega saata sit. „Kauf 3333“ all.

Pühadeks ostate odavalt, aga häid värskeid

apelsiine, sidruneid, banaane

jne. Ostate väga odavalt, vahetate ja müüte kasulikult **grammofoniplaate.** Müüa antiik vaase ja modern raadioaparaadi laud.

Suurturg 17.

Müümised

Jalgrattaid

Dollar U. S. A.
Humber
N. S. U. ja
Göricke.
Suur ladu osasid ja kumme.

Jalgrataste emailimine ja parandamine.

Soovitab **Firma Otsing** Rüütli t. 13, telef. 3-82.

Müüa

saaligarnituur,

söögitoa laud, puhvetikapp, riidekapp, türgidiivan, suur kirjutuslaud ja tore maal. Tallinna tn. 38, II korral.

Oksjon

28. mail kell 10 müüakse Meeri vallas, Praksi talus kohtupristavi poolt kõik talu kraam, hobused, lehmad, sead, lambad, vankrid, reed, hekelimasin, kaal, kaerad, klaver, toakraaam jne.

Tähelepanu! Müüakse

lõpsjad kitsed ja kitse piima,

ka antakse kitsed kasutamiseks ainult head. oludesse. Veski tn. 1—7.

Päevalille-seemneid

on pärale jõudnud ning müüme mõõdukate hindadega. Poeg, Söögiturg 3, tel. 4-36. K/m. L. Selmanovitsch &

Omaniku haiguse tõttu kiires korras müüa

maja

3 korteriga. Kõik kõrvalruumid, elekter, veevärk, aed. Väike Kaar 24—3, kl. 12—2 ja 6—8.

Müüa korras

lootsik

25 kr. Meltsiveski t. 38—7.

Müüa korras

lapsewanter.

Lao tn. 10—1.

Müüa pruugitud siduja

põimumasin

M. Harris, Canada. Hind kr. 250. Võru tn. 7, majaomanik.

Elukoha muutmise tõttu korras

maja

kiirelt müüa, viljapuuaiaga, paremas linnajaos. Hind kr. 13.500. Teateid saab Kivi tn. 58—7.

Majad

müüa, alates 3000 kr. kuni 130.000 kr. Küsida äripäev. „Maja“ büroost, Suurturg 3.

Müüa

weolaew

„Kalewi“ osa.

Teateid saab Jõe tn. 10.

Müüa kadakapuust

mööbel,

kunsttöö, tuletab muistseid aegu meelde. Sõbra t. 23—4.

Häid, odavaid kuuse-

sindleid

on müüa suuremal arvul Ulila vallas, Härjanurme külas, Suure-Matto talus.

Maja

ühes kiriruumidega, aitadega ja vanamaalise aiakrundiga müüa ehk pikemaks ajaks rendile anda. Järele pärida Tartust, Jaama tn. 26—3, K. Petermann.

Juhtumisi müüa

kirjutusmasin,

ilus meester. suve ülikond ja muud mööblit. Riia tn. 27, Onni äris.

Majad

müüa. Teateid saab Tähtvere tän. 70.

Meeldiv

mõite maja

müüa. Peetri tn. 17. Teateid saab samast majaperemehelt.

Juhuslikult kohe müüa odavalt meesterahva

kevadpalit,

kaabu ja muud. Anne tn. 27, II kord. Tulla kl. 4—8 õht.

2 uut

jalgratast

odavasti müüa. Kauba t. 11.

Müüa hea kõlaga

kohwer-grammofon.

Lai tn. 23—2.

Noor

hobune

müüa. Vabaduse tn. 17.

Müüa kerge

veoauto.

Kandejõud 400 kg. Teateid Suurturg, autode seisukohalt.

Müüa

katuselaaste

suurel ja väiksel arvul ja

turbapress.

Hinnad soodsad. Elvas, Valga mnt. 16, V. Paabo.

Pruugitud meester.

jalgratas

müüa. Uus tn. 44—3.

Müüa häid

kuusepuu-sindleid,

katuse lippe ja aiapuid. Luke v., Palava talu.

Vähetarvitatud naister.

jalgratas

odavasti müüa. Elisabeti tän. nr. 18—3.

Müüa pehme

mööbel,

puhveti kapid. Riia tn. 67, krt. 17. Sissek. läbi köögi.

Müüa pool uus puust

elumaja

äravedamiseks, Vesneri asunduses. Kaupa tehakse sealsamas. Omanik A. Kiho.

Müüa pooluus puust

jalgratas.

Mööbliga toad üksikutele inimestele välja üürida. Kauba tn. 15, III kord.

Üle terve riigi sõidavad suurema rahuldustundega üle 20.000 sõitja:

NAUMANN — Naumann Germania — NATIONAL

PRIIMUS — ROYAL

JUNO — SUHL

ja teistel meie ratastel.

Need on oma käigus kerged, ehituses tugevad, välimuses nägusad ja alati leidnud laialdase lugupidamise. — Soodsad maksutingimused!

KR. SAAR & KO Tallinna, Estonia puiestee nr. 27

TARTU OSAKOND: Raatuse tän. nr. 2.

A-S. Tartu Metallvabrik

G. & H. LELLEP

müüb oma ladu tagavaradest alandatud hindadega kõrgeväärtuslikke oma tööstuse saadusi:

Rehepeksumasinaid Kr. 1250.—
26" laiuse trumliga, peksuvõimega täiesti puhtaid teri kuni 1000 kg. tunnis.

Laialtkülvimasinaid Kr. 85.—
2,5 m. (8') laiad, raudratastega, ühetaolise külvi pärast väga otsitavad.

Hobuse-rehasid Kr. 100.—
32 pliga (Deering süsteem).

Hekslimasinaid Kr. 68.—
ettevedaja ketiga, hekseldab 4 pikkuses, isereguleeritav, käe ja jala ehk mootori jõuga aetav.

Vesiturbiine
kõrgeväärtuslik FRANCIS SÜSTEEM, alates Kr. 800.—
ainult tellimiste peale.

Parim ja odavam maimivalamise tööde tellimise koht.

8. juunil kell 12 antakse sega

wähempakkumisel

välja Paide Tööstuskooli ruumes, kooli uute töökodade osaline ehitus, umbes 1400 kantmeetrit. Kirjalikud pakkumised võetakse vastu pakkumise päeval kella 12-ni. Kautsjoni tuleb sissemaksta 10 prots. pakutavast summast rahas või panga garantiis. Lähemaid teateid saab koolijuhatajalt Paides, Tallinna tän. 38, telef. 118. **Kooli hoolekogu.**

Teadaanne.

Maaler hra **J. Stern'i** mind kahtlustava kuulutuse puhul «Postimehes» nr. 128, teatan käesolevaga, et **kõikide tööde eest,** mis **J. Stern** minule on teinud, **on ta töötasud ajalt ja täielikult kätte saanud milleks on tema ka oma allkirja annud.**

J. Stern'i nõude miskite lisatööde asjus **lükkas III jsk. Rahukohtunik** 30. mail s. a., kui **aluseta ja sihiliku algatuse, täielikult tagasi.**

Selle järele pole J. Stern'il minult miskit töötasu enam saada.

Tema, J. Stern'i, mind kahtlustava kuulutuse küsimuse annan kohtuvõimude lahendada.

Tartus, 18. V. 31. Ettevõtja **K. Neider.**

Kauba Pank

Telef. 9 ja 2-09. **TARTUS** Asutat. 1905. a.

SUURTURG NR. 12, OMA MAJAS.

Võtab raha hoiule. Annab laene. Ostab ja müüb välisraha ja cekke. Inkasso, transferdid, garantiid ning muud panga operatsioonid.

Kinnitus A-S.

EESTI LLOYDI PEAAGENTUUR

Telefon 1-83.

JUHATUS.

Müümised

Hollandi seemnekauplus
Tartus, Söögiturg 5
soovitab kõrgeväärtuslisi
seemneid
Osakonnad — esitajad kõigis alevites.
Keskladu: **Tallinna, Valli tn. 8.**
Müük suurel ja väiksel arvul

LINNAVALITSUS JA KO.

laevad sõidavad Tartust pühade ajal:

23. mail: kell 9 hom. a/l. „KUNGLA„ kuni Võõpsuni.
kell 2 l. a/l. „TAARA" — Mustveeni-Vasknarvani.
2,30 l. a/l. „LUIK" kuni Kaagvereni.
kell 6 õhtul a/l. „LUIK" kuni Kaagvereni.

24. mail: kell 9 hom. a/l. „LUIK" kuni Kaagvereni.
kell 2 l. a/l. „LUIK" kuni Kaagvereni.
kell 6 õhtul a/l. „LUIK" kuni Kaagvereni.

25. mail: kell 9 hom. a/l. „LUIK" kuni Kaagvereni.
kell 2 l. a/l. „TORM" kuni Kolkjani.
kell 6 õhtul a/l. „LUIK" kuni Kaagvereni.

26. mail: kell 9 hom. a/l. „KUNGLA" kuni Võõpsuni
kell 9 hom. a/l. „LUIK" kuni Kaagvereni.
kell 2 l. a/l. „TAARA" kuni Mustveeni.
kell 6 õhtul a/l. „LUIK" kuni Kaagvereni.

Järve jaamadest laevad tulevad Tartusse sõiduplaani järele. A/l. „LUIK" tuleb Kaagverest Tartusse:

23. mail kell 4 lõunal ja 7,30 õhtul.
24. mail kell 10.30 hom., 3,30 lõunal ja 7,30 õhtul.
25. mail kell 10.30 hom. ja 7,30 õhtul.
26. mail kell 10,30 hom. ja 7,30 õhtul.

Aianduse-mesinduse

kursus.

Tartu aianduse ja mesinduse Selts korraldab Tartu Eesti Põllumeeste Seltsi koolitalus „Vahi"

Aianduse ja mesinduse kursuse

15. juunist 4. juulini s. a. — Kursusest võivad osa võtta mõlemast soost täiscalised isikud. Maks igal osavõtjal 2 krooni. — Osavõtjatel on võimalus „Vahi" koolitalus korterit saada. Ligemaid teateid annab

Tartu Aianduse-Mesinduse Seltsi juhatus
Tartus, Elva tän. 16.

Majaomanikud!

Enne kui lasete oma majja sisse seada vesivarustue, pöörake meie poole järelpärimisega. — Eelarved, projektid ja nõuanded kohapeal tasuta.

Ehitus- ja metallitööstus „TEHNIK",

Võru tän. nr. 1. — Telefon 304.

Tarvitatud sõidu- ja veo-

autod

odavasti müüa. Tallinnas, Rannavärava 21.

Leerilastele!
Ostate odavat
veini 3
Tuntud headuses, 65 s. pudel alates ja kallimad. ARENS, LOSKIT & KO. juurest. Tartus, Söögiturg 4.

Katusekiwa,
uusi, põletatud savist, S kujulised, umbes 1000 tükki, odavasti müüa. Küsida Promenadi tn. 5, ehituse juurest.

Kooritud
sidruneid, 3
3 s. tk.
saada Arens, Loskit & Ko. juures, Söögiturg 4.

Juhusl. odavasti müüa
maja
ühes mehaanilise puutööstusega ehk lahus. Teateid saab Tartus, Aida tn. 13, J. Mark.

Müüa korralik
vedauto,
kandejõud 1½ tn., süst. Ford. Aleksandri tn. nr. 109.

Suur ilus
wiljapuuaed
väikese majaga müüa või rendile anda, suuremas alevis, autobuse ja laeva ühendusega. Slt. „Aed" all. 3

Suures valikus
jahipüsse,
revolvreid, laskemoona, jahitarbeid, süütenööri, lõhkeaineid jne.
Müük suurel ja väiksel arvul.
W. Särg, Tartus, Promenadi 2. tel. 78.

Ekskursioonidele
saab väljaüüritud **kergeveoauto kahekümne inimese mahutusega,** kolme Suviste Pühade jooksul.
Ligemaid teateid K/M L. Selmanovitschi & Poeg juures Söögiturg nr. 3. Telefon nr. 4—36.

Müüa odavasti auru tsilindri
isemäärijaid,
sealsamas tehtakse masinate paranduse töid.
Saekoja 27.

Head mulda
saada Aleksandri tän. 26, 25 senti koorem.

Talukohtade oksjon.

Riigi iTeatajas nr. 23, 20. märtsist 1931. a. ilmunud kuulutuse põhjal müüb Tapa jaoskonna kohtupristav O. Stokeby, kelle asukoht Tapal, Ambla mnt. 9, esimesel avalikul enampakkumisel esmaspäeval, 1. juunil 1931. a. kell 10 Rakveres, Rahukogu kohtusaalis:

1. Rudolf Anni päralt olev talukoht „Aaso nr. 9", kinn. nr. 4457, mis asub Järvamaal, Albu mõisa järgi, suurus 31 dess. 1584 rts. ja hinnatud 3000 kr. Hüpoteegivõlgu lasub tähendatud kinnisvaral 5000 kr., mis käesolevas asjas sissenõudmisele pööratud. Pakkumine algab hinnatud summast, s. o. 3000 kr. Pakkumisest osavõtjatel tuleb 300 kr. kautsjoni sissemaksta.

2. Osvald Anni päralt olev talukoht „Andrese" nr. 86, kinn. 7462, mis eraldatud Albu-Lehtmetsa Põllupanga maadest, suurus 45 dess. 912 rts. ja hinnatud 5000 kr. Hüpoteegivõlgu lasub tähendatud kinnisvaral 8.000 kr., mis käesolevas asjas sissenõudmisele pööratud. Pakkumine algab hinnatud summast, s. o. 5000 kr. Pakkumisest osavõtjatel tuleb 500 kr. kautsjoni sissemaksta..

Lähemaid teateid annab vann. adv. A. Nottbeck, Tallinnas, V. Roosikrantsi tn. 9, telef. 12-94.

Eesti Wabamõtlejate Ühing „Humanitas"
korraldab teisipäeval 26. mail, s. o. 3. Suvipühal, kell 4 p. l. Tähtvere pargis (eesotsas) teemile: **Sotsialism ja kirik.**

Wabaõhu ettekanded

Kõnelevad: **Dr. A. Audova** — „Sotsialismi põhimõtted", ja **A. Lesta** — „Kiriku suhtumine sotsialismi".

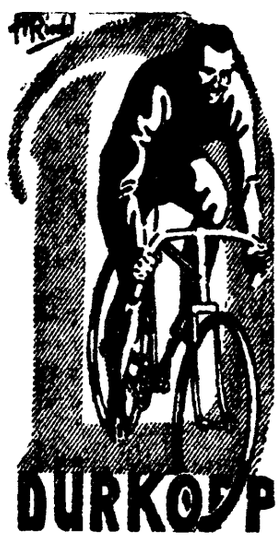

TUNTUMAID

DÜRKOPP

uusim täiendatud erimudel, varustatud röngas-laagritega ja ROOTSI

HERMES

jalgrattaid, millistega varustatud rootsi kaitsevõigi — esitab:

O-Ü. SYSTEMA

Tallinna, Raekoja pl. 5. Telef. 430-09.

Riigi Keskarhiiv (Tartus, Hetseli t. nr. 1)

annab välja Keskarhiivi ruumes 28. mail 1931. a. kell 10 hommikul

teistkordsel kinnisel vähempakkumisel

umbes 600 ruumimeetri **küttepuude** veo Ropka laduplatsilt (Ahja jõel) Tartu, ühes lotjadesse ja välja laadimisega, Keskarhiivi õuele vedamisega (Hetseli t. 1) ja ülesladumisega ettevõtja kulul. Lähemad teated antakse R. Keskarhiivi kantseleis iga tööpäev kl. 9—1.

Pakkujatel tuleb enne kl. 10 hom. 28. mail s. a. esitada komisjonile kinnises ümbrikus tempelmaksustatud (50 senti) pakkumised, äratähendades 1 ruumimeetri veohinna.

Pakkumise kindlustuseks tuleb pakkujatel R. Keskarhiivi kassasse kr. 100.— enne pakkumise algust sisse maksta.

RIIGI KESKARHIIV.

Bemberg siidi ja floor
Sukad
Kindad
Pitsid
Kampsonid
Supelülikonnad
En gros.

A-S.
Oskar Kilgas'e
suka ja pitsivabriku saadused
vabriku hinnaga.

Sokid
Triiksärgid
Spordisärgid
Poolpehmed kraed
Võiml. trikood
Supelpüksid
En detail.

Sch. Bakscht ja Pojad

Tartus, Poe tän. nr. 3, vastu Kaubahoovi.

Kõige suurem valik

TAPEETE
15 sendist alates rull. — **Paberiäri „KODUMAA"** Tartus, Aleksandri t. nr. 10. — Kaupmeestele hinnaalandus.

Mag. Jakob Lukats,
ilmarändur, annab maadeteaduse, loodust., reiside, ekspeditsioonide ja ekskursioonide tunde, koostab marssruute ja sõidab koju ning seltsidesse loengutele. Kes tahab kasulikult ja odavalt matkata, küsigu enne maade ja olude kohta õiglasi andmeid. Tallinna, Falkpargi tn. 2-a.

Odavate hindadega soovitan
John Gernandi
papoleumi,
Petseri männi tõrva, kivisõe tõrva, katuse pappi, tisleri liimi, kriiti, naelu, masina ja tsilindri õli.
Ühtlasi soovitame vastutavaid ja korralikke katuse meistreid.
Holmi t. 5 **JOH. HUIK.** Telef. 5-53

Lilleäri „PRIMULA"
soovitab pühadeks **leerilastele lilusaid ja odavaid lilli.** Rüütli tän. 13.

Täiesti korras tarvitatud 6-istmeline firma „Steyer"
sõiduauto
odavasti müüa.
Wenn. Lepp Tartus, Kaubahoov nr. 2.

Koerus
müüb **„Postimehe" ja „Maamehe"** üksiknumbreid ja võtab kuulutusi ja tellimisi vastu
hra H. Toming.

Suhkrukompvekke á 60 snt. klg. ja kallimaid ning värsket shokolaadi soovitab suures valikus **shokolaadi- ja kompvekiladu**
IDA MÄLSON,
Rüütli tän. nr. 1, Tartu.

Müüa keset linna kivist ja puust
Majad
kaupluste ja aedadega. Hinnad: 2.500—3000—4000—7000—8000—9000—12.000—16.000—20.000—30.000 — 40.000 — 50.000 — 75.000—90.000. **Suvilad** müüa: Elvas, Haaslavas, Kurepalus ja Kabinas. Samas müüa mitmesuguses suuruses **talud** linna ja raudteede läheduses. Kl. 9—2, Narva tän. 81.
K. Wirro.

UUED
MOELEHED
Jõudis müügile MODENSCHAU nr. 222. «Postimehe» raamatukaupl., Suurturg 16.

«Vanemuise» teater

Pühapäeval, 24. mail
kell 8 õhtul

Surmamõistetute vangla.

John Wexley näidend 3 vaat.
Pääsetähed 40, 50, 60, 85 ja 110 senti ühes riidehoiuga.

Esmaspäeval, 25. mail
kell 4 p. l.

Linnukaupleja

R. Zelleri operett 3 vaatuses.
Pääsetähed 20, 30, 40, 50 ja 60 s. ühes riidehoiuga.

Kell 9 õhtul

MINU BEEBI

M. Hennequini jant 3 vaat.
Pääsetähed 20, 30, 40, 50 ja 60 senti ühes riidehoiuga.

Teisipäeval, 26. mail
kell 4 p. l.
M. Tarasi kaastegevusel

SILVA

E. Kalmani operett 3 vaat.
Pääsetähed 40, 50, 60, 85 ja 110 senti ühes riidehoiuga.
Pääsetähed eelmüügil kella 11—1 e. l. ja 5—8 õhtul.

Vanemuise aed.

Esimesel pühal, 24. mail
kell 9 õhtul

Kontsert

Juhatab J. SIMM.
Pääsetähed 35 senti, kooliõpilastele 25 senti.

Teisel pühal, 25. mail
kell 9 õhtul

Rahvakontsert.

Juhatab J. SIMM.
Pääsetähed 25 senti.

Kolmandal pühal, 26. mail
kell 9 õhtul

Kontsert

Juhatab J. SIMM.
Pääset. 35 snt., kooliõp. 25 s.

Kontsert-aed

Tartu Käsitööliste Selts
Tiigi tän. 62.
2. ja 3. suvepühal, s. o. 25. ja 26. mail s. a.

kontsert

Tartu Vab. Vend. mlvk. orkestrilt hra R. Ertise juhatusel.
Algus kell 9 õhtu.
Samas kella 11 alates
tantsumuusika
samalt orkestrilt.
Pääsmed à 25 senti.

Töölisteater.

26. mail, kl. 9 õhtul, Tähe 13.

Perekonna-õhtu

(kinnine). Kutseid saada Ametiühinglaste Klubist — Tähe tn. 13.

Voodeid

reformmadratsiga, ka lastele, suures valikus.

Vennad Brock
Tartus.

VANEMUISE AED.
Laupäeval, 23. mail kell 9 õhtul

Suve-hooaja

avamiskontsert

laiendatud eeskavaga. Juhatab J. SIMM. Solist: A. WIEGAND
Peale kontserti saalis TANTS.
Pääsetähed ainult kontserdile à 50 senti, kontserdile ühes tantsuga à 75 senti. Vihma korral kontsert saalis.

Masinachitus ja kassakapitehas
Tallinnas, Pääsukese t. 4, knt. 308-12.

Alati laos moodsad tulekindlad teras raha- ja arhiivkapid
Nõudke hinnakirju.

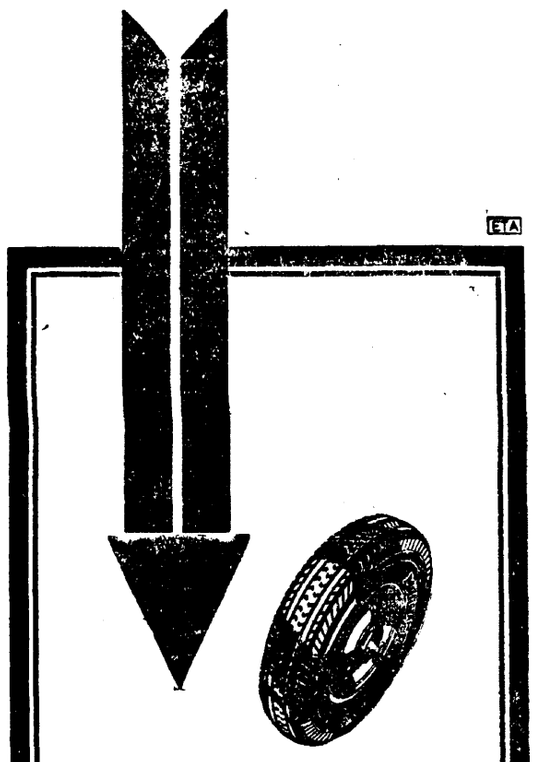

MILLER'

autokummi tõttu on sõit muretu, äpardusteta ja libisemiseta — ning kulu minimaalsem. Mitte ainult Ameerikas, vaid igalpool, ka meil on seepärast Miller' sügavhambuline kumm otsitavaim

AINUESINDAJA EESTIS
AKTSIASELTS
A. ROSENWALD & CO
TARTUS, SUURTURG 8 • TELEFON 300
VILJANDIS, VÄIKETURG 5 • TELEFON 12

Soovitan sordipuhtaid, hästi idanevaid **aedvilja-** ja **söödajuurika** ning eht **vene kurgi**

seemneid.

Juhuslikult müüa head kodumaal kasvatatud liivimaa punast
ristikheina seemet.

A. JÄRV
Lille- ja seemneäri.
Tartus, Suurturg 9. Kõnetr. 10-57 ja 7-35

„ERIKA". Venn. Tõnisson
Tartus, Suurturg nr. 2, telef. 7-79.
Soovitab lavas kasvatatud
tomati, kapsa, lilletaimi

Endisest tugevam Chevrolet.

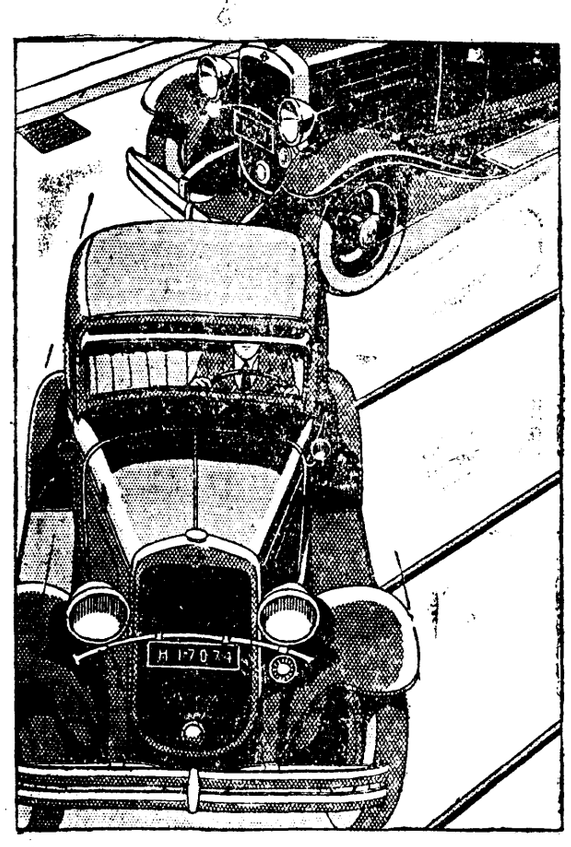

Uutel Chevrolet-mudelitel on endisest tugevama aluse, kõvema kere ja jõuküllase 6-silindril. peasventiilidega mootori tõttu meie teedel kõige pikem iga.

Vaadelge seda uut Chevrolet-mudelit — selle tugevamat esitelge, kaitseplekke, helgistajaid, ühendusraudu, katuse konstruktsiooni — ühe sõnaga igat aluse üksikasja. Need kõik on ehitatud vastavalt meie rasketele teeoludele. Kuid siiski on Chevroleti hind endiselt odav.

UUS CHEVROLET SIX

GENERAL MOTORSI VALIKSÕIDUK.

Peaesindajad
J. Puhk & Pojad.

Tartu Vesiravila

A-S. Tartu Pärmivabriku juures.
Dir. dr. med. prof. L. PUUSEPP.
Tartus, Pikk tän. nr. 62-64. Kõnetraat 34.

Ambulatoorne ja kliiniline ravimine.

Ravitakse:
Närvi-, lihaste-, liigeste- ja ainevahetuse haigusi.

Pärmivedeliku, süsihappe ja teised vannid, raba pakkimised, dušid, eletri- ja valgustusravi. Massaaž. Asutis on avatud kella 12—8 õhtul. Juhatus.

40 aastat

on proovitud ja valmistatud igatlaadi auto-, mootorratta ja jalgratta kumme, kuid ikka ja ikka on selgunud, et vastupidavamad kõigist neist on

DUNLOP

Peaesindajad
J. Puhk & Pojad.

Teadaanne.
Mäksa Turbaühisuse aluspõhu turbalõikuse tööd antakse välja 26. mail 1931. a. kell 1 päeva **Mäksa vallas Aru koolimajas,** kuhu tööd võtta soovijaid palutakse ilmuda kaupa tegema. Töö tingimused ja ulatus saab teada samal ajal ja samal kohal juhatuselt.
Mäksal, 19. mail 1931. a.
Mäksa Turbaühisuse juhatus.

«Tegur»
ehk
A-S. Franz Krull
on praegu üks ja sama ning kõige suuremad kodumaa põllutööriistade ja masinate valmistajad.

Praegu laos **„Tegur" adrad, hõlmad** ja **terad,** mitmesugused **põllu- ja heinamaa äkked, laialt külvimasinad, viljasorteerijad, hekslimasinad, põuaruillid** jne.

Tellimiste järele valmistatakse igasuguseid **katel-, lukusepa- ja valamisetöid.**

Keegi tarvitaja ärgu oma tellimisi tehku ilma nendelt vabrikutelt küsimata.

Nimetatud vabrikute tööd on oma **headuses ja odavuses esimeste hulgas ja kodumaal praegu kõige teguvõimsamad.**

Järelpärimised ja tellimised tulevad saata Tartu,
A-S. Franz Krull'i ehk „Tegur'i"
nimele — Tartu, Holmi tän. 4, telef. 17 ja 832.

Esimesel kohal
Teddingtoni tähetorni rahvusvahelises võistluses 1930. a.

ÕLU pruulige ise **kodus** imekergelt ilma aparaadita ehtsa
HAUSBRÄU'ga
ehtsast baieri linnasest ja humalast. Igaüks on üllatatud heast maitsest. Palju tunnustusi tõendavad headust. — Saada apteekidest ja rohukauplustest.
Kindlasti saada: **A-S. „EPHAG" — Tallinnas.**
Hind: pakike 25 liitri õlle jaoks Kr. 1.65.
pakike 12½ liitri õlle jaoks Kr. 0.90.
Deutsche Hausbräu — G. m. b. H. Berlin N. 113. Bornholmer Strasse 7.

Elan nüüd
Maarjamõisa t. 46

Dr. G. Rooks.

Kohtu-politsei-arst.

Dr. H. Piirako

Naha-, sugu- ja sisehaigused.
Kosmeetika.
Vastuvõtmine igal ajal.
Tartus, Raatuse tän. 12

Dr. A. LENZNER

Naha- ja suguhaigused. Kosmeetika.
Kõnet. 10—12 ja 5—7, pühap. 10—12. Soovikorral ka teisel kella ajal kokkuleppe järele.
Tartus, Rüütli t. 25-4
(Vastu Jaani kirikut).

Dr. Oskar Josset.

Hambaarstimise kabinett.
Suuhaigused.
9—1 ja 3—7, pühap. 10—12.
Suurturg nr. 3.

Dr. J. Beifeldt.

Neeru-, põie-, sugu- ja naistehaigused.
Kõnet. 8—12 ja 5—7, pühap. kella 9—11.
Tartus, Riia 22-a. Telef. 7-33.

Dr. med. G. Kornel

Naha-, sugu- ja põiehaigused.
Kella 9—10 ja 5—7.
Naister. kl. 4—5 p. l.
Uueturu tän. nr. 16.

Dr. med.
H. NORMANN

Sisehaigused,
Kõnet. **11—1** ja **4—6** p. l.
Tartu, Väike-Tähe tänav 1.
Telefon 11-55.

Velsker
J. Waat.

Elan nüüd
Riia tän. 37.

Hambaarst L. Kedar

Plombeerimine, kunsthambad.
Tartus, Raekoja 13.

Ämmaemand-masseerija
E. Kamsen.

Tartus, Jaani tän. 15, III korr

Ämmaemand
E. Tomson-Sviker

Tartus, Vana tän. 3—1.

Ämmaproua
A. Willmann

Tartus, Narva (Peterburi) tän. nr. 17.

Ämmaemand
S. Amon

Tartus, Pepleri tän. 2,
tel. 13-30, vastu Maarja kirikut

Ämmaemand-masseerija
E. ELLER

Tartus, Raekoja tän. 9
(sissekäik Holmi tän. 1).

Ämmaemand
E. Liibusk

Tartus, Raekoja (Raatuse) tän. nr. 12, III korral.